

EVANJELIUM

podlé sepsání svatého Marka.

Běh života Kristova v těle smrtedlnosti podobný jest **běhu dennímu neb slunečnému** na tré rozdělenému, kteréž:

I. Vychází. Čímž vyznamenati se může Krista, slunce spravedlnosti, s výsosti vycházejícího:

Dennice, jenž jest Jan Křtitel, předchůdce jeho.

Svitání, čímž se miniti může Kristovo v řece Jordáně pokřtění, k úřadu posvěcení i od Otce vyhlášení.

Paprsilkové nejprvnější, jež jsou začátkové Kristových

Utrpení neb pokušení, kteréž na poušti snášeti ráčil;

Praci, kteréž konal:

Uče; a semť přináležejí nejprvnější Kristova kázání a čtyř apoštolů povolání, Kap. 1;

Divy čině; ti pak divové sou učiněni při:

Člověku ďáblem posedlém,
Svegruši Petrově zimnici mající,
Malomocném.

Odporu maje o

Hříchů odpuštění, kteréž šlakem poraženému bylo od něho zvěstováno,

Povolání Matouše,

Posty. Kap. 2.

II. O polednách z sebe vypouští náramný:

Blesk, k němuž přirovnána býti může sláva a pověst Kristova o jeho kázáních a zázracích daleko se i proti vůli nepřátel rozcházející.

Kterážto sláva k svému se rozšiřování pomoc poněkud měla od:

Lidi a to dvojích, totiž Kristových

Přátel, kteříž zvláštní líbost měli v jeho:

Učení, z těch pak někteří byli

Učitelé, a tuť přináležejí dvanácti apoštolů zřízení, při němž se dotýká toho, že

Je předešlo:

Uzdravení ruky uschlé,

Odjití Kristovo k moři;

Po něm jest pronešena:

Všetečnost lidská v činění soudů o Kristu nepravých a rouhavých;

Péče matky o Krista, Kap. 3;

Posluchači, k nimž přísluší i ten lid, kterýž se ku Pánu shlukl a pod podobenstvím mnohým věcem od něho učen byl. Kap. 4.

Divích a zázracích, jakýž byl:

Vyvržení ďábelství,

Uzdravení ženy svou nemoc trpící,

Vzkříšení dcerky Jairovy. Kap. 5.

Nepřítel, a to lidí:

Obečních, k nimž přináležejí Nazaretští, z nichž někteří Kristu, svému krajanu, se divili, jiní pak jím pohrdali, při kterémžto soudu jejich dotýká svatý Marek:

Kristových učedníků na čas před Kristem předeslání k jejich ouřadu konání,
Jana Křtitele stětí,
Lidu zázračného nasycení a zatím i Kristova po moři chování, Kap. 6.;

Duchovních, jacíž byli farizeové a zákonníci, kteříž:
S Kristem Pánem na schloubu o ustanovení lidská se hádali,
při čemž se zmínka činí o
Ženě Kananejské, ku Pánu Kristu se utíkající,
Člověku hluchém a zajikavém od Krista uzdraveném.
Kap. 7.

Neupřímě od Krista znamení s nebe hledali, při tom pak dotýká se:

Sedmi pecny zázračné lidu nasycení,
Výstrahy Páně od kvasu farizejského,
Uzdravení slepého,
Petrova o Kristu slavného vyznání,
Potěšení pod křížem. Kap. 8.

Boha Otce, kamž přináležejí Kristovo na hoře svaté proměnění, a což se při tom dalo, jako jest prorocství o jeho smrti, nesnáze učedníků o prvotnost, výstraha daná od pohoršení. Kap. 9.

Horko, k němuž připodobněna býti může Krista, slunce spravedlnosti, veliká horlivost a vroucnost k skutkům vykoupení až i k smrti podniknutí, k níž všecken hořel. Ti pak skutkové jeho dále se někteří
Před jeho příjezdem do Jeruzaléma, a obzvláště tu své místo má prorocství o smrti jeho brzké od něho předpověděné, při čemž evangelista ukazuje, že věci některé

To prorocství předešly, jako jest
Otázka o rozvozování se manželů,
Přinášení dítek ku Pánu,
Zpráva o nesnadném bohatých lidí do království Božího vcházení,

Zaslíbení odplaty Kristovým následovníkům učiněné, Kap. 10.;

Po tom prorocství se zběhly, jako jest:
Žádost synů Zebedeových na Pána vzložená,
Uzdravení slepého u Jericha;

V příjezdu, tu pak vypravuje se o tom, což v neděli květnou a potom po dva dni pořád Kristus Pán mluvil i konal jakož v Betani tak i po svém se z Betani do Jeruzaléma navracení, Kap. 11.;

Po příjezdu, tu pak evangelista před oči staví Kristovy

Nesnáze s nepřátely o
Zavržení Židů, což Pán předložil pod podoběnstvím vinnice dělníkům neupřímným pronajaté,
Dávání daně,
Budoucí vzkříšení.

Největší Boží příkázání a Mesiáše. Kap. 12.

Pohrůžky o zkažení Jeruzaléma a skonání světa. Kap. 13.

III. K večerou se schyluje i zapadá, což v duchovním smyslu slyšáno býti může na dokonání života Kristova a tak soumrak kříže a tmu smrti jeho. Tu pak vypisuje evanjelista, že věci některé

Předešly smrti Páně, jako jest:

Rada od tehdejší konsistoře o jeho usmrcení držaná,
Hodování v Betani,
Ustavení Večeře,
Cesta Páně do zahrady, Kap. 14.;

Při jeho usmrcení se zběhly v

Zahradě,
Konsistoři,
Soudnici,
Místě popravištném, Kap. 15.;

Po jeho smrti se dály, jako jest:

Pohřeb Páně,
Vzkříšení,
Na nebe vstoupení. Kap. 16.

Pakli se komu vidí na tomto prostějším o svatém Markovi poznamenání a v summu jeho evanjelium uvedení přestati, bude moci to učiniti:

Kdo byl svatý Marek evanjelista a kterého času evanjelium toto sepsal, nejednostejně o tom smýšlejí. Nebo někteří píší, že byl z počtu učedníků Páně sedmdesáti. Jiní smýslí, že byl jeden z jeruzalémských obyvatelů a syn oné Marie (Skut. 12, 12.), a tak soudí, že byl sestřenec Barnabášův, kterýž se sv. Pavla přídržel, od něhož sv. Pavel Kolossenských pozdravoval. (Kol. 4, 10.) Nejedni pak za to mají, že potom u sv. Petra byl, jehož sv. Petr i synem svým nazýval (1 Petr 5, 13.), a tomu chtí, že jemu, co by měl psáti, ku péru pravil. Čemuž však jiní odpírají a že po smrti sv. Petra a Pavla teprv evanjelium toto sepsal, svědčí. Ale na tomf ne mnoho záleží, když se jen ví, že k tomu řádně byl povolán, a cožkoli psal, z vnuknutí Ducha Božího psal. A ačkoli někteří smýslí, že toliko výtah evanjelium sv. Matouše učinil a sepsal, avšak to k pravdě podobné není; nebo tak by ne čtyři, ale tři toliko evanjelistové byli. K tomu pak jiného pořádku nežli sv. Matouš na mnoha místech užívá a některých věcí velice potřebných od sv. Matouše poznamenaných nemá a ne jedny plněji vypisuje a někudy to, o čemž se žádné zmínky od sv. Matouše nečiní, pokládá. Rozdělil pak sv. Marek psání toto na dvě. Nebo v první částce jeho, totiž v devíti předních kapitolách, na větším díle pokládá, co Pán v Galilei činil. V druhé pak částce, totiž v posledních sedmi kapitolách vypisuje, co se v Judstvu a obzvláště v Jeruzalémě ode Pána i se Pánem dalo.

Má kapitol 16.

JAN KŘTITEL. I. O Janovi Křtiteli. Tu pak evangelista vypravuje: *Jedno*: O jeho úřadu: 1. Od koho k němu povolán? 2. Jaký úřad jeho byl? Kázati a křtíti. 3. Jak užitečně v něm pracoval? — *Druhé*: O jeho životě. 1. Z strany zevnitřního člověka útrpný život v pokrmu, v oděvu i v snášení protivenství vedl. Verš 14. 2. Z strany vnitřního člověka o sobě níže, o Kristu pak důstojně smyslnil.

KAPITOLA I.

O úřadu svatého Jana Křtitele 6. a o jeho obcování. 9. Kristus Pán přijav křest, kázal viru a pokání; 16. učedníků svých povolal; 23. a od ďábelství i rozličných ne-
duhů lidem spomáhal.

P

očátek evangelium Ježíše Krista, Syna Božího¹:

2. Jakož psáno jest v prorocích: *Aj, já² posílám³ an-
děla svého před tváří tvou, kterýž⁴ připraví cestu tvou před
tebou.

Izai. 40, 3. Mat. 3, 1. Mat. 11, 10. Luk. 7, 27.

3. *Hlas⁵ volajícího na poušti: Připravujte⁶ cestu Páně, ⁷přímé
činíte stezky jeho.

Mat. 3, 3.

4. *Křtil pak Jan na poušti⁸ a kázal křest pokání⁹ na odpu-
štění hříchů.

Jan 3, 23.

5. I vycházela k němu všechna krajina¹⁰ Judská i Jeruzalémští,
a křtění byli od něho všickni¹¹ v Jordáně řece, vyznávající
hříchy své¹².

6. *Byl pak Jan odín srstmi velbloudovými, a pás kožený na
bedrách jeho; a jídal kobylinky a med lesní¹³.

Mat. 3, 4.

7. A kázal, řka: *Jde za mnou silnější¹⁴ nežli já, kteréhožto ne-
jsem hoden, ¹⁵sehna se, rozvázati řeménka u obuvi jeho.

Mat. 3, 11. Luk. 3, 16. Jan 1, 30.

8. *Já zajisté¹⁶ křtil sem vás vodou; †ale onť vás křtíti bude
Duchem svatým¹⁷.

*Skut. 1, 5. Item 11, 16. Item 19, 4. †Joel 2, 28. Skut. 2, 4.

Item 11, 16.

9. *I stalo se v těch dnech, přišel Ježíš z Nazarétu¹⁸ Galilej-
ského a pokřtěn jest od Jana v Jordáně¹⁹.

Mat. 3, 13. Luk. 3, 21.

1) Což sv. Matouš a sv. Lukáš o rodu Kristovu široce vypsali, to tento evangelista v jednom slovu zavřel a na tu studnici (Jan 3, 16.), z níž spasení naše vyplývá, jako prstem ukázal. 2) t. Bůh Otec. 3) posla, t. Jana Křtitele. Moený tuto důvod vidíme, že Kristus Pán jest Spasitelem světa. Neboť podlé Božích slibů o tom činěných svatý Jan Křtitel před ním předšel a službou k víře v něho i k svatému pokání cestu jemu připravoval. 4) viz Mat. 3, 3. 5) viz Izai. 40, 3. 6) summa a cíl celého učení Božího: 1. Pánu cestu připravovati skrze svatě pokání. 2. Z milosti Boží hříchů odpuštění a života věčného dojíti, čehož oběho svědectvím a jistotou býti má křest svatý; protož křtem pokání slove, že se jím ku pokání slouží, i že kajícím hříchů odpuštění svědčí.

7) vyrovnajte. 8) t. Judské. Mat. 3, 1. 9) t. učil tomu, že mají lidé v Krista Pána věřiti, z té pak víry jako stromové dobří ovoce kajícího života nésti a křest svatý na svědectví činění svatého pokání, i v něm čím dále tím více se obnovování a na potvrzení sobě hříchů od Boha odpuštění do- věrně přijímati. Viz Mat. 3, 11. 10) t. veliké množství lidu z té krajiny Judské. Nebo žeť ne všickni v Krista Pána věřili a křtu Jana Křtitele oblibovali, z Písem svatých jest zjevné. Mat. 21, 32. 11) t. kteříž k němu přicházeli. 12) viz Mat. 3, 6. 13) viz Mat. 3, 4. 14) způsob věrného služebníka na sobě ukázal, když zřetel svůj i jiných k samému prostředníku Božímu a lidskému (1 Tim. 2, 5.) obracel. Podobně viz Skut. 4, 12. 15) schýl se. 16) křtím. 17) viz Mat. 3, 11.

I.

S. MARKA.

POVOLÁNÍ
UČEDLNÍKŮ.

II. O Pánu Kristu, při němž sudme: *Jedno*: Jak byl k konání poselství připravován? 1. Přijetím křtu. 2. Dary Ducha svatého. 3. Vyhlášením od Otce. 4. Pokušením na poušti. — *Druhé*: V čem práci vedl: 1. V kázání. Kdy? Kde a co kázal? A jak prospěšné to učení bylo? verš 22. 2. V povolávání učedníků: Odkud? Jak? I k čemu jich povolával? A jak se oni při tom měli? 3. V činění zázraků: 1: Kdy je činil? 2: Kde? V škole, tak i verš 40.

10. A hned vystoupě z vody, uzřel nebesa ²⁰otevřená a Ducha jakožto holubici, sstupujícího *na něj. *Izai. 42, 1. Jan 1, 32.*

11. A hlas stal se s nebe ²¹: *Ty jsi ten můj milý Syn, v němž ²²mi se dobře zalíbilo. *Mat. 3, 17. Item 17, 5. Kol. 1, 13. Žid. 1, 1.*

12. *A ihned ho Duch ²³vypudil na poušť; *Mat. 4, 1. Luk. 4, 1.*

13. I byl tam na poušti čtyřiceti dnů ²⁴a pokoušín byl od satana a byl s zvěří, a andělé přisluhovali jemu ²⁵.

14. *Když pak byl vsazen Jan do žaláře, přišel Ježíš do Galilee, káže evanjelium království Božího ²⁶. *Mat. 4, 12.*

15. A pravě: Že se naplnil čas, a přiblížilo se království Boží; čiňte pokání a věřte evanjelium.

16. A chodě podlé moře Galilejského, uzřel Šimona a Ondřeje, bratra jeho, ani pouštějí síti do moře, (nebo rybáři byli.)

17. I řekl jim Ježíš: Poďte za mnou, a učiním vás *rybáře lidí ²⁷. *Ezech. 47, 10. Mat. 4, 19.*

18. A *oni hned opustivše síti své, šli za ním. *Mat. 19, 27. Niž 10, 28. Luk. 5, 27. Item 18, 28.*

19. A poodšed odtud maličko, uzřel Jakuba, syna Zebedeova, a Jana, bratra jeho, ²⁸ani na lodí tvrdí síti své;

20. A hned povolal jich; a oni opustivše otce svého Zebedea na lodí ²⁹s pacholky, šli za ním.

21. I *vešli do Kafarnaum, a hned v sobotu šed Ježíš do školy, ³⁰učil. *Mat. 4, 13. Luk. 4, 31. Jan 2, 12.*

22. *I ³¹divili se náramně učení jeho; nebo učil je jako moc maje a ne jako zákonníci. *Mat. 7, 28. Luk. 4, 32.*

23. *I byl v škole jejich člověk posedlý duchem nečistým, kterýžto zvolal ³²: *Luk. 4, 33.*

24. Řka, ³³což jest tobě do nás, Ježíši Nazaretský? ³⁴přišel si zatratiti nás? znám tě, kdo jsi, totiž že jsi ten svatý Boží ³⁵.

25. I přimluvil mu Ježíš, řka: ³⁶Umlkniž a vyjdi z něho.

26. I polomcovav jím duch nečistý a ³⁷křiče hlasem velikým, vyšel z něho.

18) od Galilee. 19) proč se to stalo, viz Mat. 3, 15. 20) roztržena. Viz Mat. 3, 16. 21) t. na osvědčení toho, že Kristus, hlava církve, ne od lidí, ale od Boha bez prostředků jest povolán k konání úřadu poselství svého. 22) jest láska má, v němž se kochám. 23) J. dokládají: svatý. 24) J. dokládají: a nocí čtyřiceti. 25) t. po jeho nad ďáblem vítězství. Viz Mat. 4, 11. 26)

t. předkládá přešetřenou učení cestu přímou do Božího království ukazující. Viz Mat. 4, 23. 27) viz Mat. 4, 19. 28) a oni. 29) Ř. s najatými, s pomocníky. 30) kázal. 31) děsili. 32) t. duch nečistý. 33) Ř. co nám a tobě. 34) jdeš. 35) t. Spasitel světa od Boha k tomu zřízený a posvěcený. Ačkoli pak ďáblové znali Krista, i dobře o něm vyznávali, že jest ten svatý Boží, však nic

ČINĚNÍ DIVŮ. V domě. 3: Jak? S jedné stránky: Bez prostředků. S druhé stránky: Užíváním prostředků: Slova. Verš 26. Dotýkání se. Verš 31. 41. 4: Při kterých lidech? Při všelijakými bídami obklíčených. Tak verš 23. 30. 40. 5: Proč? 1. Pro slávu svou. Tak verš 27. 28. 2. Pro spomáhání lidem bídným.

27. I ³⁸lekli se všickni, tak že se ³⁹tázali mezi sebou, řkouce: I ⁴⁰co jest toto? jakéž jest toto nové učení, že tento mocně i těm duchům nečistým rozkazuje, a poslouchají ho?

28. I ⁴¹roznesla se pověst o něm hned po vší krajině ⁴²Galilejské.

29. * A hned vyšedše ze školy, přišli do domu Šimonova a Ondřejova s Jakubem a s Janem.

Mat. 8, 14. Luk. 4, 38.

30. Šimonova pak svegruše ⁴³ležela, majíc zimnici; a hned jemu pověděli o ní.

31. A přistoupiv, pozdvihl ji, ujav ji za ruku její; a hned přestala jí zimnice, i posluhovala jim.

32. * Večer pak ⁴⁴při západu slunce nosili k němu všechny ⁴⁵nemocné i ⁴⁶ďábelníky.

Mat. 8, 16. Luk. 4, 40.

33. A bylo se všechno město zběhlo ke dveřům.

34. I uzdravoval mnohé ztrápené rozličnými neduhy⁴⁷, a ďábelství mnohá vymítal a nedopouštěl mluvíti ďáblům, nebo znali ho.

35. A přede dnem ⁴⁸velmi ráno vstav Ježíš, vyšel a odšel na pusté místo a tam se modlil.

36. I ⁴⁹šli za ním Šimon i ti, kteříž s ním byli.

37. A nalezše jej, řekli jemu: Všickni tě hledají.

38. I dí jim: Poďtež do okolních městeček, abych i tam kázal; nebo ⁵⁰na to sem přišel.*

Izai. 61, 1.

39. I kázal v školách jejich ve vší Galileji a ďábelství vymítal.

40. * Tedy přišel k němu malomocný, prose ho a klekna před ním, řekl jemu: Pane, ⁵¹chceš-li, můžeš mne očistiti.

Mat. 8, 2. Luk. 5, 12.

41. Ježíš pak slitovav se, vztáhl ruku, dotekl se ho a řekl jemu: Chci, buď ⁵²čist.

42. A ⁵³když to řekl, hned odstoupilo od něho malomocenství a očištěn jest⁵⁴.

43. I zapověděv mu přísně, hned ⁵⁵ho odbyl.

44. A řekl mu: Viziž, aby nižádnému nic nepravil⁵⁶; *ale jdi,

jim to prospěšné nebylo. Nebo zevnitřní sama známost a vyznání Krista neprospívá k spasení (Jak. 2, 19.) bez pravé a živé víry, kteráž nikdy bez ovoce nebývá. 36) utajž se, pojmi v uzdu usta, zaepej tlamu. 37) zkrřilena. 38) užasli. 39) ptali se jedni druhých, rozmlouvali mezi sebou. 40) což se toto děje. 41) rozešla. 42) ležící vůkol Galilee. 43) stonala na zimnici. 44) v západ, vedli. 45) zle se mající. 46) ďiblem posedlé.

47) t. aby ukázal, že jest on tím pravým lékařem, jehož zsinlostmi lékařství jest nám způsobeno. Izai. 53, 5. 48) Ř. v noci velmi. 49) pustili se za ním, běželi za ním. 50) proto k tomu sem vyšel. 51) kdyby chtěl. 52) očištěn. 53) jakž. 54) potvrdil tím Kristus Pán jakož Božství svého (nebo samého Boha jest to skutek malomocného očistiti, 4 Král. 5, 7., kterýž, což rozkáže, státi se musí Žalm 33, 9.), tak i toho, že jest sám

II.

S. MARKA.

ŠLAKEM PORÁŽENÝ. I. Uzdravení šlakem poraženého od Krista Pána: 1. Kdy se to stalo? 2. Kde? 3. Před jak mnohými svědky a kterak dopraven k Kristu? 4. Jaký způsob při tom svém dobrodiní Pán zachoval? Hříchy tomu nemocnému odpustil. Skutku toho mocně zastával. Na těle jej uzdravil.

ukaz se knězi a obětuj za očištění své to, což přikázal Mojžíš na svědectví proti nim. *Lev. 13, 10. Item 14, 4.*

45. On pak vyšel, počal ⁵⁷vypravovati mnoho a ohlašovati tu věc, tak že již nemohl ⁵⁸Ježíš do města⁵⁹ zjevně vjíti, ale vně na místech pustých byl. I scházeli se k němu odevšad.

KAPITOLA III.

A Kristus Pán uzdravil šlakem poraženého, odpustiv mu hříchy. 14. Matouše povolal. 18. Půst a zámutky budoucí předpověděl; 23. a sebe Pánem soboty býti ukázal.

opět všel do Kafarnaum po několika dnech. I uslyšáno jest, že by doma byl.

2. A hned sešlo se jich množství, tak že již nemohli se směstknati ani přede dveřmi. I mluvil jim slovo¹.

3. *Tedy přijdou k němu někteří, nesouce šlakem poraženého, kterýžto ode čtyř nesen byl². *Mat. 9, 2. Luk. 5, 18.*

4. A když k němu nemohli přistoupiti pro zástupy, louपालi střechu³, kdež byl, a probořivše ji, spustili po provazích dolů ložce, na němž ležel šlakem poražený.

5. A vida Ježíš víru jejich, dí šlakem poraženému: Synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji⁴.

6. A byli tu někteří z zákonníků, sedíce a myslíce v srdcích svých:

7. Co tento tak mluví⁵ rouhavě? *Kdo muž odpustiti hříchy, jedině sám Bůh? *Izai. 43, 26.*

8. I poznav Ježíš hned duchem svým⁶, že by tak přemýšlovali sami v sobě, řekl jim: Proč o tom přemýšlujete v srdcích svých?

9. Co jest snáze říci šlakem poraženému, to-li: Odpouštějí se tobě hříchové? čili říci: Vstaň a vezmi lože své a chod?

10. Ale abyšte věděli, že *Syn člověka má moc na zemi odpouštěti hříchy; dí šlakem poraženému: *Mat. 9, 6. Luk. 5, 24.*

11. Toběť pravím: Vstaň a vezmi lože své a jdi do domu svého.

studnice k obmytí našeho malomocenství dostatečná. Zach. 13, 1. 55) Ř. vyvrhl jej, t. od sebe jej zahnal a s sebou jemu choditi nedopustil. 56) t. prvé nežli knězi oznámíš o tom, že jsi očištěn a uzdraven. Bránil pak skutku toho Kristus Pán rozhlašovati proto: 1. Aby osvědčil, že nic na schloubu nečiní, ale svých vyvolených užítku hledá. 2. Vystavil se za příklad v pokoře náměstkům svým i jiným. 3. Ukázal, že chce rád v církvi své míti, jedni aby kazatelé byli, a druzí posluchači. Viz Mat. 8, 4. 57) kázati.

58) Ř. on. 59) t. buď do Kafarnaum, buď do jiného galilejského města.

1) t. kázal jim evangelium svaté. 2) patrné ovoce pravé a živé víry viděti se při nich může. Nebo: 1. Toho u Krista hledali, čehož pouhý člověk dáti nemůže. 2. Lásky pravé k bližnímu s opovazením se práce i nebezpečnosti dokázali; při komžť jest takové ovoce, tenť víru pravou má. Gal. 5, 6. Jak. 2, 14. 3) jaké tam střechy bývaly, viz o tom Joz. 2, 6. 4) viz Mat. 9, 2. 5) Ř. rouhání. Právě způsob pokrytců na sobě ukázali, když

POVOLÁNÍ 5. Jak v tom obojím skutku přijat, 1: Od Farizeů, verš 7. 2: Od jiných přítomných. — II. Povolání sv. Matouše: 1. Odkud povolán? 2. Jak se zachoval? 1: Poslušně. 2: Vděčně. 1. K Kristu. 2. K sobě rovným. — III. Nesnáz mezi Kristem Pánem a zákonníky, při čemž suďme ty dvě částky hlavní: *Jedno*: Oč byla ta nesnáz? 1. O přijímání hříšníků od Krista Pána. 2. O učedníky: 1: Že se nepostí. 2: Že sobotu ruší. Verš 23. — *Druhé*: Jak zastával Kristus Pán? 1. Sebe: Povinností svou. Cílem příchodu svého na svět. Verš 17. 2. Učedníků: A to předně v tom: Proč se nepostí? 1: Že ještě čas postu nepřišel. 2: Že jich jako mdlých šanovati sluší.

12. *I vstal hned a vzav lože své, ⁷předě všemi odšel, tak že se ⁸děsili všickni a chválili Boha, řkouce: Nikdy sme ⁹toho neviděli.

Skut. 9, 34.

13. I vyšel opět k moři¹⁰, a všecken zástup přicházel k němu, i učil je.

14. *A pomíjeje, uzřel Lévi, ¹¹syna Alfeova, sedícího na cle; i dí jemu: Poď za mnou; a on vstav, šel za ním¹². *Mat. 9, 9. Luk. 5, 27.*

15. I stalo se, když seděl ¹³Ježíš za stolem v domě jeho, že i publikáni mnozí a hříšníci seděli spolu s Ježíšem a s učedníky jeho, neb mnoho jich bylo a šlo za ním.

16. Zákonníci pak a farizeové, viděvše, že jedl s publikány a s hříšníky, řekli učedníkům jeho: ¹⁴Což jest toho, že s publikány a hříšníky jí a pije mistr váš?

17. To uslyšav Ježíš, dí jim: Nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní¹⁵. *Nepřišel sem volati spravedlivých, ale hříšných ku pokání¹⁶.

Mat. 9, 13. Luk. 5, 32. 1. Tim. 1, 15.

18. *Učedníci pak Janovi a farizejští postívali se; i přišli a řekli jemu: Proč učedníci Janovi a farizejští postí se, a tvoji učedníci se nepostí?

Mat. 9, 14. Luk. 5, 33.

19. I řekl jim Ježíš: ¹⁷Kterakž mohou synové ¹⁸ženichovi postiti se, když jest s nimi *ženich? Dokavadž mají s sebou ženicha, nemohouť se postiti.

Mat. 9, 15. Item 25, 1. Luk. 5, 34. Jan 3, 29.

2. Kor. 11, 2. Efez. 5, 32. Zjev. 19, 7. Item 21, 2.

20. Ale přijdouť dnové, když od nich odjat bude ženich, a tehdaž se budou postiti v těch dnech.

21. Ano nižádný záplaty sukna ¹⁹nového nepřišívá k rouchu starému; ²⁰jinak ²¹odtrhne ta záplata nová od starého ještě něco, i bývá ²²větší díra.

22. A žádný nevlévá ²³vína nového do nádob starých, jinak rozpučí nové víno nádoby, a víno se vyleje, a nádoby se pokazí; ale víno nové má lito býti do nádob nových.

pod zástěrou obhajování slávy Boží, zlobili se o to, že lidé z milosti Boží hříchů odpuštění docházeli. 6) *t. svým svatým Božstvím.* 7) *ano na to všickni hledí.* 8) *náramně divili, trnuli.* 9) *Ř. tak, t. takové věci.* 10) *t. k jezeru Jenezaretskému.* 11) *t. svatého Matouše přijímám Lévi.* *Mat. 9, 9.* 12) *veliká jest moc Božího slova, kdež Duch svatý dílo své dělá.* 13) *Ř. on.* 14) *proč*

jest to? 15) zle se majíci. *Viz Mat. 9, 12.*

16) *těmi slovy slouží Kristus Pán: 1. Ku potěšení kajícím. 2. K snášení mdlých padajících, i k napravování jich. (Gal. 6, 1.) 3. Ku povstávání z hříchů, poněvadž zásluha Kristova a evangelium svaté nepouští svobody k hřešení, ale vede a volá ku pokání. 17) mohou-liž. 18) pokojíka ženichova. 19) nevypraveného, nezvalchovaného.* *Viz Mat.*

III.

S. MARKA.

PŮST UČEDLNÍKŮ JANOVÝCH. Potom: V tom, že neruší soboty, čehož dovodí Kristus Pán: 1. Tím že ceremonie v nouzi ustoupiti mají. 2. Důstojností člověka a cílem soboty.

I. *Uzdravení od Krista Pána* člověka uschlou ruku majícího: 1. Kde se to stalo? 2. Kdy? 3. Jak? Člověka toho povolal. Na nepřátely otázku učinil. Nad tvrdostí srdce jejich se zkormoutil. Nemocnému zdravu býti rozkázal.

23. *I stalo se, že šel ²⁴ Ježíš v sobotu skrze ²⁵ obilí; i počali učedníci jeho, cestou jdouce, ²⁶ vymínati klasy.

Deut. 23, 25. Mat. 12, 1. Luk. 6, 1.

24. Tedy farizeové řekli jemu: Pohleď, coť činí učedníci tvoji, čehož nesluší činiti v sobotu?

25. I řekl jim: Nikdy-liž ste nečtli, co učinil David, když nouze byla, a lačněl, on i ti, kteříž s ním byli;

26. *Kterak všel do domu Božího za Abiataru ²⁷ biskupa a jedl chleby ²⁸ posvátné, (jichžto neslušelo jísti než samým kněžím) a dal i těm, kteříž s ním byli?

1 Sam. 21, 6. Mat. 12, 3. Luk. 6, 3.

27. I pravil jim: Sobota pro člověka ²⁹ učiněna jest, a ne člověk pro sobotu.

28. *Protož Syn člověka ³⁰ jest Pánem také i ³¹ soboty.

Mat. 12, 8. Luk. 6, 6.

KAPITOLA III.

Kristus Pán ruku uschlou uzdravil; 6. nepřátelé jeho proti němu se puntovali; 8. on však povyhnuv jim, předece mnohé bídne uzdravoval; 12. ďáblům vyznávati sebe zbraňoval; 13. učedníků povolal. 23. Zákonníky přemohl, 28. a že hřeší proti Duchu svatému, osvědčil; 31. na odpor pak přátelé jeho praví, kdo by byli, ukázal.

I

* všel opět do školy, a byl tu člověk, maje ruku uschlou;

Mat. 12, 9. Luk. 6, 6.

2. I šetřili ho, uzdraví-li jej v sobotu, aby ho obžalovali.

3. I řekl tomu člověku, kterýž měl uschlou ruku: Vstaň a poď sem ¹ do prostředku.

4. I dí jim: Sluší-li v sobotu dobře činiti čili zle? ² Život zachovati, čili zamordovati³? Ale oni mlčeli.

5. A když pohleděl na ně vůkol s hněvem, zarmoutiv se nad tvrdostí srdce jejich, řekl člověku: Vztáhni tu ruku svou⁴; i vztáhl*, a učiněna jest ta ruka jeho zdravá jako druhá. *3 Král. 13, 6.*

9, 16. 20) sic jinak. 21) odtrhuje. 22) Ř. horší. 23) mstu. 24) Ř. on. 25) seti. 26) trhati. 27) t. kterýž jinak sloul Achimelech. 1 Král. 21, 1. 28) Ř. předložení. 29) t. ku potřebě a službě člověku, aby on v ten den s Bohem a věcmi jeho obzvláště se obíral a po pracích ve dny všední vedených odpočíval a tak síly nabýval. 30) slyší se to netoliko na Krista Pána, jemuž jest dána všeliká moc na nebi i na zemi (Mat. 28, 18.), ale i na vyvolené jeho, jichž jsou všechny věci, buďte svět, buďte život, buďte smrt, buďte přítomné věci, buďte budoucí (1 Kor.

3, 22.), buďte ceremonie a den sváteční. To pak nemá na tu stranu bráno býti, jako by mohl a měl člověk, jak by chtěl, ty věci rušiti, ale že sou ony pro dobré naše duše i těla nařízeny, a v nevyhnutelné potřebě ustoupiti mají. Niž 3, 4. Viz 1 Král. 21, 5. 31) dne svátečního.

1) mezi nás. 2) Ř. duši spasiti. 3) Jako by řekl: Kdo moha bližnímu svému se propůjčiti, jej opouští, ten zle čini; kdo pak moha retovati jeho, neretuje, ten ho morduje. Sualtež tedy, jaký bych já byl, kdybych bídnému tomu člověku nepomohl. 4) Kristus Pán nic ne-

POVOLÁNÍ 4. Co se zatím zběhlo? 1: Farizeové radili se proti Kristu. 2: Pán je APOŠTOLŮ. opustil. 3: Jiným kázal a je uzdravoval. — II. Povolání apoštolů: 1. Od koho sou povolání? 2. Kolik jich bylo? 3. K čemu sou povolání? 1: Aby s ním byli. 2: Slovo Boží kázali. 3. Divy činili.

6. *A vyšedše farizeové hned s Herodiány⁵, drželi radu proti němu, kterak by ho ⁶zahubili.

Mat. 12, 6. Jan 11, 47.

7. Ježíš pak odšel⁷ s učedníky svými k moři a *veliké množství od Galilee šlo za ním, i z Judstva,

Mat. 4, 25. Luk. 6, 17.

8. I od Jeruzaléma, i od Idumee, i z Zajordání, i ti, kteříž byli okolo Týru a Sidónu, množství veliké, slyšíce, kteraké věci činí, přišli k němu⁸.

9. I ⁹rozkázal učedníkům svým, aby lodičku ustavičně na hotově měli pro zástup, aby ho netiskli;

10. Nebo mnohé uzdravoval, tak že naň padali, aby se ho dotýkali, kteřížkoli ¹⁰měli jaké neduhy.

11. *A duchové nečistí jakž ho zazřeli, padali před ním a křičeli, řkouce: Ty jsi ten Syn¹¹ Boží.

Luk. 4, 34.

12. Ale on velmi jim ¹²přimlouval, aby ho nezjevovali.

13. *I vstoupil na horu, a povolal k sobě těch, kterýchž se jemu vidělo; i přišli k němu. *Níž 6, 7. Mat. 10, 1. Luk. 6, 12. Item 9, 1. Item 10, 1.*

14. I ¹³ustanovil jich dvanácte, aby s ním byli a aby je poslal kázati,

15. A aby měli moc uzdravovati nemoci a vymítati ďábelství:

16. A nejprvé Šimona, jemuž dal jméno Petr¹⁴;

17. A Jakuba syna Zebedeova a Jana bratra Jakubova (a dal jim jméno Boanerges, to jest, synové hromovi);

18. A Ondřeje, a Filipa, a Bartoloměje, a Matouše, a Tomáše, a Jakuba syna Alfeova a Taddea, a Šimona Kananitského,

zhřešil, když v sobotu člověka bídného uzdravil. Nebo den sváteční netoliko se neruší, v hod se bližním v jejich nouzi činěním, alebrž více tím posvěcován bývá. Protož Písma svatá poroučejí, ve dny sváteční na sirotky, vdovy a příchozí pamatovati (Deut. 16, 11.), pokrmů a nápojů nemajícím, udíletí (2 Ezdr. 8, 10.) a sbírky na svaté činiti. 1 Kor. 16, 2. 5) *Mat. 22, 16. 6) zahladili. 7) t. před zlostí nepřítel. Čímž ukázal, že když by s neuctou jména Božího a s pohoršením pobožných nebylo, sluší před zlostí bezbožných ustoupiti a z města do města uteci. Mat. 10, 23. 8) Čím více pravda čistá bývá utlačována, tím více roste, anobřž za příčinou pokušení a věrných rozeznání dále se rozširuje (Skut. 8, 4.), i služebníci jímání jsouce, k nejedném, aby jim kázali, přístup mají, jesto by jináče takové příčiny dostati nemohli. Skut. 26, 1. Fil. 1, 13. 9) *Ř. řekl. 10) Ř. měli (na sebe vložené) metly, biče, t. kteříž nemocní jako mellami a biči**

svíhání a trápení byli. 11) Jiní dokládají: svatý. 12) přikazoval. 13) vybral, kterýchž chtěl. 14) t. dal mu jméno slavné Kristus Pán po tom vyznání slavném, kteréž o něm učinil. Viz Mat. 4, 8. Item 16, 18. Jakož tam někdy k zvláštním věcem Pán Abrahama povolav, jméno jemu i Sáře manželce jeho změnil, (Gen. 17, 5. 15.) podobně i učedníkům těmto, kteréž k zvláštním skutkům brával (Mat. 17, 1. Níž 5, 37.), to učinil, aby i těmi jmény svými ku povinnosti své se ponoukali. Nebo Šimona Petrem neb skalníkem a kamenem nazval, proto že měl statečně se při něm míti a po svém pádu (Mat. 26, 72.) zase k té skále, kterouž prvé vyznal (Mat. 16, 18.), se navrátiti a jiné na ni v chrám Pánu z kamení živého vzdělávati i sám toho Božího stavení jedním kamenem také býti. (1 Petr 2, 5.) Jakub pak a Jan synové hromovi sou nazváni, nebo měli učení čisté mocně vésti a na světě jako hřímati, tak jakž do dnes z ust sv.

III.

S. MARKA.

SOD VYNEŠENÝ. III. Soud vynešený: *Jedno*: Všečený o Pánu Kristu a to: 1. Od přátel jeho. 2. Od nepřátel. *Druhé*: Zase pravý soud Kristův, kterýž vynesl: 1. O sobě, že nevymítá ďáblův moci satanovou, ale Boží, čehož dovodí nejedněmi důvody. 2. O nepřátelích: Kdo jsou? Že ti, kteříž skutky jeho přemítají. Jak veliký jest hřích jejich? Jaké odsouzení? 3. O přátelích: 1: Kdo jsou? 2: Po čem poznání býti mohou.

19. A Jidáše Iskariotského, kterýž i zradil jej; i šli s ním¹⁶ domů.

20. A v tom opět sšel se zástup, tak že nemohli ani chleba pojísti.

21. A slyšavše o tom¹⁷ příbuzní jeho, přišli, aby jej vzali; nebo pravili, že by se¹⁸ smyslem pominul.

22. *Zákonníci pak, kteříž byli přišli z Jeruzaléma, pravili, že Belzebuba má, a že v knížeti ďábelském vymítá ďáblý.

Mat. 9, 34. Item 12, 24. Luk. 11, 15.

23. A povolav jich, mluvil k nim v podobenstvích: Kterak může satan satana vymítati?

24. A jestliže království¹⁹ v sobě se²⁰ rozdvojí, nemůže státi království to;

25. A rozdvojí-li se dům proti sobě, nebude moci dům ten státi:

26. Tak jestliže povstal satan sám proti sobě a rozdvojen jest, nemůže státi, ale²¹ konec béře.

27. Nižádný nemůže nádobí silného reka, vejda do domu jeho, rozebrati, leč by prvé silného toho svázal; a tehdyť dům jeho zloupí.

28. Amen pravím vám, že všickni hříchové odpuštění budou synům lidským, i rouhání, jímž by se rouhali;

29. *Ale kdo by se rouhal proti Duchu svatému, nemá odpuštění na věky, ale hoden jest věčného odsouzení.

Num. 15, 30. 1 Král. 2, 12. Mat. 12, 31. Luk. 12, 10. 1 Jan 5, 16.

30. Nebo pravili: Ducha nečistého má.

31. *Tehdy přišli bratří a matka jeho, a stojíce vně, poslali k němu, aby ho vyvolali.

Mat. 12, 46. Luk. 8, 19.

32. A seděl okolo něho zástup, i řekli jemu: Aj, matka tvá a bratří tvoji²² vně hledají tebe.

33. Ale on odpověděl jim, řka: Kdo jest matka má a bratří moji?

Jana nebeské učení vzní, čehož jeho evangelium i epištoly pojišťují. Tak podobně jménem slavným všecko křesťanstvo od Krista Duchem svatým na království a kněžství pomazaného se jmenuje. (Skut. 11, 26.) Protož majíť i oni králové a kněží duchovní býti (Zjev. 1, 6.), t. zlé věci přemáhati a těla svá v obět Bohu posvěcovati (Řím. 12, 1.),

i jiné od něho přikázané oběti duchovní jemu obětovati. (Žid. 13, 16. 1 Petr 2, 5. 9.) 15) J. Lebbea. 16) do domu. 17) známí. Ř. kteříž při něm (byli). J. slyšavše o tom jeho, vyšli, aby toho (zástupu) pozdrželi; nebo pravili, že již (Kristus) odšel. 18) nebyl sám při sobě. 19) proti sobě. 20) roztrhne. 21) jest ho potud. 22) Někteří exemplářové ještě

PODOBENSTVÍ
O SLOVU BOŽÍM.

I. *Kázání Páně o slovu Božím činěné:* 1. Kde kázal? 2. Komu? 3. Jak to činil? 4. K jakému cíli tím kázáním směřoval? *Jedno:* Aby známé bylo, jaké má posluchače Boží slovo.

34. A obezřev učedníky²³ vůkol sebe sedící, řekl: Aj, matka má a bratří moji!

35. *Nebo kdož by koli činil vůli Boží, tenť jest bratr můj i sestra má i matka²⁴.

Mat. 12, 50. Jan 15, 7. Luk. 8, 21.

KAPITOLA IV.

A Podobenství rozsevače předložil Pán zástupům 36. a po kázání plavil se přes moře, kteréž se zbourilo, 39. ale Pán, jsa vzbuzen, slovem větry spokojil.

*opět počal Ježíš učiti u moře; i shromáždil se k němu zástup mnohý, tak že vstoupiv na lodí, seděl na moři, a všecken zástup byl na zemi podlé moře. *Mat. 13, 1. Luk. 8, 4.*

2. I učil je¹ mnohým věcem v podobenstvích a pravil jim v učení svém:

3. Slyšte: Aj, vyšel rozsevač, ²aby rozsíval.

4. I stalo se v tom rozsívání, že jedno³ padlo podlé cesty, a přiletělo ptactvo⁴ nebeské i szobalo je.

5. A jiné padlo na místo skalnaté, kdežto nemělo mnoho země a hned vzešlo, proto že nemělo hlubokosti země.

6. A když vyšlo slunce, ⁵vyhořelo, a proto že nemělo kořene, uschlo.

7. A jiné padlo mezi trní; i zrostlo trní a udusilo je; i ⁶nevydalo užítku.

8. Jiné pak padlo v zemi dobrou a dalo užitek vzhůru vstoupující a rostoucí; přineslo zajisté jedno třicátý, a jiné šedesátý, a jiné pak stý.

9. I pravil jim: Kdo má uši k slyšení, slyš!

10. *Když pak byl ⁷sám, tázali se ho ti, kteříž při něm byli se dvanácti, na to podobenství. *Mat. 13, 10. Luk. 8, 9.*

11. I řekl jim: Vámť jest dáno znáti tajemství království Božího; ale těm, kteříž jsou vně⁸, v podobenství to všecko se děje;

12. *Aby hledíce hleděli, ale neuzřeli⁹; a slyšíce, slyšeli, ale nesrozuměli; ¹⁰aby se snad neobrátili, a byli by jim odpuštění hříchové. *Skut. 28, 26. Řím. 11, 8.*

13. I dí jim: Neznáte podobenství tohoto? a kterakž pak jiná všecka podobenství ¹¹poznáte?

mají: a sestry tvé. 23) kteříž vůkol něho seděli. 24) ne tělesný tedy rod a příbuznost, ale nový rod a ostříhání Božího slova k spasení prospívá. Jan 1, 12. Luk. 11, 27.

1) mnoho. 2) rozsívati. 3) t. semeno neb obilné zrno. 4) povětrné. 5) uvadlo. 6) nepřineslo. 7) soukromí. 8) t. cizím. Nebo jakož to slovíčko církve neb dům Boží někdy

v sobě obsahuje všechny lidi, kteříž se koli k pravému náboženství přiznávají, byť pak i pokrytci byli, někdy pak toliko samy vyvolené a věřící: tak také těmi, kteříž jsou vně, někdy se míní ti, jenž k církvi a do počtu jejího nepřísluší, čehož viz příklad k Korintům (1 Kor. 5, 21.), a někdy ti, kteříž ač v církvi jsou, a však oudové její praví

IV.

S. MARKA.

POSLUCHAČI BOŽÍHO SLOVA. 1. Zlé, trojí zemi neužitečnou vyznamenané. 2. Dobré, kteříž: 1: Slyší Boží slovo. 2: Je přijímají. 3: Užitek přinášejí, jedni menší, druzí větší. *Druhé:* Jak s Božím slovem nakládáno býti má a proč? 1. Kázati je zjevně a jako svíci na svícen vystavovati, proto že již čas toho přišel. 2. Jím se zpravovati a to proto:

14. *Rozsevač¹² ten slovo rozsívá¹³. *Mat. 13, 18. Luk. 8, 11.*

15. Titof pak jsou, ješto podlé cesty símě přijímají, ¹⁴jimž se rozsívá slovo, ale když oni slyší, i hned přichází satan a vynímá slovo, kteréž vsáto jest v srdcích jejich.

16. A tak podobně ti, kteříž jako skalnatá země posáti sou, kteřížto, jakž uslyší slovo, hned s radostí přijímají je;

17. Než nemají kořene v sobě, ale jsou časní; potom když vznikne ¹⁵ssoužení a protivenství pro slovo Boží, hned se horší.

18. Tito pak jsou, jenž mezi trní posáti sou, ti jsou, pravím, kteříž, ač slovo slyší,

19. *Však pečování tohoto světa a ¹⁶oklamání zboží a jiné žádosti zlé k tomu přistupující udušují slovo, tak že bez užítku bývá. *Mat. 19, 23. Niž 10, 23.*

20. Titof pak jsou, jenž v zemi dobrou símě přijali, kteříž slyší slovo Boží a přijímají a užitek přinášejí, jiné třidecátý, a jiné šedesátý, a jiné stý.

21. Dále pravil jim: *Zdali ¹⁷rozsvícena bývá svíce¹⁸, aby postavena byla pod ¹⁹nádobu neb pod postel? však aby na svícen²⁰ vstavena byla? *Mat. 5, 15. Luk. 8, 16. Item 11, 33.*

22. *Nebo nic není skrytého, co by ²¹nebylo zjeveno; aniž jest co tak ukrytého, aby na jevo nevyšlo. *Mat. 10, 26. Luk. 8, 17. Item 12, 2.*

23. Jestliže kdo má uši k slyšení, slyš!

nejsou. Řím. 9, 8. 9) viz *Mat. 13, 13, 14.* 10) aby někdy nepřišlo k tomu, že by se obrátili, a bylť by jim atd. 11) vyrozumíte. 12) t. kazatel tím rozsevačem vyznamenaný. 13) t. káže evangelium. 14) kdežto. 15) pokušení. 16) oklamávající; nebo mnohé lidi zboží oklamalo. 17) přinesená. Ř. přichází. 18) Svíce ta jest Boží slovo (Žalm 119, 105.); nebo jakož světlo jest čisté a jasné, tak také i výmluvnosti Hospodinovy jsou čisté. (Žalm 12, 7.) A jakož světlo tmavá místa osvěcuje a v temnostech bydlející obveseluje, tak také Boží slovo jako svíce v temném místě svítí (2 Petr 1, 19.) a svědomí truchlivá radostí naplňuje. (Izai. 9, 2. Mat. 4, 16.) To pak světlo stavino bývá pod nádobu, když služebníci v své povinnosti oblevují, pravdu v nepravosti zadržují (Řím. 1, 18.), v čas nebo ne v čas netrescí (2 Tim. 4, 2.), a tyrané, jako i prorokům to činili, jeho kázati zapovídají (Izai. 30, 10. Amos 6, 12. Item 7, 13.), jiní pak jím se zpravovati ani rozumu svého jemu poddávati nechťi (2 Kor.

10, 5.), ale co by jim mělo kázáno býti, vyměřují (2 Tim. 3, 3.) a služebníci pro zalíbení se lidem, což oni chtějí, to mluví. (Mich. 2, 11.) Pod lůžce pak stavino bývá, když lidé rozkošemi světa a jinými žádostmi je udušují (výš verš 19.), a služebníci lidem pochlebují a jako nějaké polštáře, na nichž by odpočívali, jim šíjí. (Ezech. 13, 18.) 19) kbelec, škopek. 20) svícem míní se církev svatá, oním svícem, na němž dnem i nocí světlo hořeti mělo (Exod. 25, 31.), i se vším přísluhováním vyznamenaná, jakž se tak v proroctví Zachariáše a zjevení sv. Jana nazývá (Zach. 4, 2. Zjev. 1, 12.), proto že v ní, jako na nějakém svícni, svíce slova Božího svítiti má. 21) nemělo k zjevení přijíti, t. evangelium svaté, od věků skryté (Řím. 16, 25. Tit. 1, 3.) a v prorocích zavřené již proti vši vůli nepřátel musí svobodně kázáno býti (Mat. 10, 26.), a zdá-li se komu co v podobenstvích nesvětlého, takéť jemu to časem svým Bůh zjeviti ráčí. (Filip. 3, 15.) A protož, kdož se čemu dobrému z něho na-

PODOBENSTVÍ O BOŽÍM SLOVU. 1: Aby z něho každý darů hojnějších nabýval. 2: Aby pomsty Boží se uvaroval. *Třetí:* Aby služebníci při rozšiřování Božího slova: 1. Věrně pracovali. 2. Na Boží požehnání trpělivě očekávali. *Čtvrté:* Aby známé bylo, jak veliký zřít i užitek toho slova bude.

24. I mluvil k nim: ²²Vizte, co slyšíte: *kterou měrou budete měřiti, touť vám bude odměřeno²³, a přidáno bude vám ²⁴poslouchájícím.

Mat. 7, 2. Luk. 6, 38.

25. *Nebo kdož má, tomu bude dáno; a kdo nemá²⁵, i to, což má, bude od něho odjato.

Mat. 13, 12.

26. I pravil jim: Tak jest království Boží, jako kdyby člověk ²⁶uvrhl símě do země,

27. A *spal by a vstával by ve dne i v noci, a semeno by vzešlo a vzrostlo, jakž on neví²⁷.

Mat. 13, 23.

28. Nebo sama od sebe²⁸ země užitek plodí, nejprv bylinu, potom klas, potom plné obilí v klasu.

29. A když sežrá ouroda, i hned přičiní srp; nebo nastala žeň²⁹.

30. I řekl opět: K čemu připodobníme království Boží? aneb ³⁰kterému podobenství je přirovnáme?

31. *Jest jako zrno horčičné³¹, kteréžto, když sáto bývá do země, nejmenší jest ze všech semen, kteráž jsou na zemi;

Luk. 13, 19.

32. Ale když vsáto bývá, roste a bývá větší než všechny ³²byliny, a ³³činí ratolesti veliké, tak že pod stínem jeho mohou sobě ptáci nebeští ³⁴hnízda dělati.

33. *A takovými mnohými podobenstvími mluvil jim slovo³⁵, jakž mohli ³⁶slyšeti.

Mat. 13, 34.

učí, ten také jest povinen tím jiným sloužiti a ctně obcování vésti. **22)** *sudte bedlivě. 23)* *v jiném smyslu těchto slov Pán Kristus tuto užívá, nežli Mat. 7, 2. Jako by řekl: Budete-li slova mého i jiných darů sobě vážit, ještě vám jich více přidám; pakli je sobě za málo položíte a slovo mé mimo uši s větrem pustíte, tedy je vám odejmu. (Viz Mat. 25, 28. Skut. 13, 46.) Takť Pán Bůh činívá, že kdož hřívnami jeho těží, tomu jich ještě více přidává (Mat. 25, 28.); ale kdož jinak činí, tomu podlé svého spravedlivého soudu je odjímá, čehož příklad při Židech očitý se vidí. Nebo oni měli sobě sliby od Boha učiněné, Zákon vydaný (Řím. 9, 4.), k nim byli předně apoštolé posláni (Mat. 10, 6.), jim mělo nejprve evangelium kázáno býti (Skut. 13, 46.); ale když se toho svou nevděčností zbavili, již na ně Bůh dopustiti ráčil hlad ne tak chleba, jako slova svého svatého. Amos 8, 11. Čehož Bůh uchová, aby se mnohým křesťanům nestalo. **24)** *slyšícím. 25)* *t. kdož má slovo Boží, jeho dobře neuvívá, tak jest, jako by ho neměl. 26)* *vsál. 27)* *Jako by řekl: Jakož pilný hospodář roli svou osívá a tím, že ne hned vezjde**

obilíčko a pojednou neuzrá, sobě v práci nepřekáží, ale v noci odpočívá a ve dne práci svou koná, v naději žně očekává, a Bůh bez jeho usilování a vědomí své požehnání na práci jeho vylévá, i k zrostu obilí přivodí: tak i vy, moji učedníci, věrně pracujte a tím sobě nic nepřekázejte, že nepojednou užítku přísluhování svého spatřujete, ale na toho, jenž dává zřít (1 Kor. 3, 6.), očekávejte; takéť on časem svým práci vaši požehná a k dokonalosti své jako k nějaké žni přivede, i do obilnice, t. do svého království je jako pšenici shromáždí. **28)** *t. samým Božím požeháním, bez pomoci hospodáře svého, kterýž, když ji zpraví a oseje, nic jí více pomoci nemůže. 29)* *t. jakož obilíčko po rozličných vichřicích a nepočasích dozralé domů klizeno bývá: tak podobně po rozličných pokušeních vyvolení budou do nebe shromážděni. Podob. výš 3, 12. Item 13, 30. **30)** *jakým je příkladem ukážeme. 31)* *viz Mat. 13, 31. **32)** *zeliny. **33)** *mrvát. **34)** *hnízdití. **35)** *kázal jim svaté evangelium. **36)** *t. rozuměti. Podobně Skut. 22, 9. 1 Kor. 14, 3. Nemíni se pak to, že by oni tajemstvími těmi podobenstvími*******

BOUŘE II. Skutek zázračný, jímž kázání svého Pán potvrdil: *Jedno*: Kde se stal? Na moři bouřlivém. *Druhé*: Jak se stal? 1. Učedníci Pána zbudili. 2. Pán procítiv, moře a větry okřikl. 3. Učedníkům svým přimluvil. *Třetí*: Co z toho pošlo? 1. Bázeň v srdcích vzdělána. 2. Kristus v známost uveden.

Tři skutkové ode Pána stali: I. Vysvobození člověka bídneho od ďábelství, při čemž šetřiti sluší: *Jedno*: Čím příčina k tomu skutku dána? *Předně*: Tím, když Pán Kristus přeplavil se přes moře, dostal se do krajiny Gadarenských. *Potom*: Bídou toho ďáblem posedlého člověka, kterýž: 1. Pro ukrutnost ďábelskou nikoli skrocen býti nemohl. 2. Ve dne i v noci na horách a v hrobích bydlil. 3. Křičel. 4. Kamením se bil. *Naposledy*: Příčina k tomu skutku dána i od ďábla, kterýž:

34. Bez podobenství pak nemluvil jim; ale učedníkům svým soukromí vykládal všecko.

35. *I řekl jim v ten den, když již bylo večer: Plavme se ³⁷ na druhou stranu! *Mat. 8, 23. Luk. 8, 22.*

36. A ³⁸ nechavše zástupu, pojali jej tak, jakž byl na lodičce³⁹; ale i jiné lodičky byly s ním.

37. Tedy stala se ⁴⁰ bouře veliká od větrů, až se vlny na lodí valily, tak že se již naplňovala ⁴¹ lodí.

38. A on z zadu na lodí spal na podušce; i zbudili jej a řekli jemu: Mistře! což pak nic ⁴² nedbáš, že hyneme?

39. I probudiv se, přimluvil větru a řekl moři: Umlkni a upokoj se! I přestal vítr, a stalo se utišení veliké.

40. I řekl jim: ⁴³ Proč se tak bojíte? jakž to, že nemáte víry⁴⁴?

41. I báli se bázní velikou a pravili jeden k druhému: I kdo jest medle tento, že i vítr i moře poslouchají jeho?

KAPITOLA V.

Ďábelník uzdraven; 11. stádo vepřů v moři ztonulo; 25. žena od nemoci své uzdravena; 35. dcera Jairova vzkříšena.

edy *přeplavili se přes moře do krajiny ¹Gadarenských.

Mat. 8, 28. Luk. 8, 26.

2. A jakž vyšel z lodí, hned se s ním potkal člověk z hrobů, ²maje ducha nečistého.

3. Kterýž³ bydlil v hrobích⁴, a aniž ho kdo mohl řetězy svázati,

4. Proto že často byv pouty a řetězy okován, polámal řetězy a pouta roztrhal, a žádný nemohl ho skrotiti.

5. A vždycky ve dne i v noci na horách a v hrobích byl, křiče a tepa se kamením.

vyznamenaným rozuměli, o čemž viz výš verš 11, 12., ale co slova vyznaménávají, věděl. 37) na druhý břeh. 38) rozpustivše zástup. 39) t. počali ho vésti tak, jakž se byl na lodičce, pod hlavu sobě podloživ podušku, po práci položil. Niž verš 38. 40) vicher. 41) Ř. ona. 42) nestaráš se o to. 43) co jste tak bážliví. 44) t. z níž byste se Bohu a slibům jeho dověřovali, kterýž své vyvolené z nebezpečnosti vysvobozovati zaslíbil.

1) Gergezenenských, Gerazenských. 2) Ř. (kterýž byl) v duchu nečistém, t. jehož ten nečistý duch ďábel opanoval a se všech stran obkličil. Duchem pak nečistým ďábel se nazývá: 1. Proto, že hned sám jest nečistý. 2. Že lidi mrzuté a ohyzdné před Bohem činí, když lidská srdce rozličnými hanebnostmi zanečišťuje, smilstvem, cizoložstvem, lakomstvím a t. d. 3. Že sobě libuje obecně místa nečistá, pouště, hory, hroby a t. d. Viz

ĎÁBELNÍK. 1. Uzřev Pána, z daleka k němu běžel. 2. Jemu se poklonil. 3. Jej vyznával. 4. Na přítomnost jeho nařikal. 5. Jej zaklínal, aby ho netrápil. 6. Otázan jsa od Krista na jméno, odpověděl, že slove množství. *Druhé:* Jak jej Pán uzdravil? Slovem svým mocným. Verš 8. *Třetí:* Co se dalo po tom skutku? 1. Dáblové do vepřů vešli. 2. Vepřové ztonuli. 3. Pastýři to v městě oznámili. 4. Gadarenští vyšedše a uzdraveného viděvše, Krista prosili, aby od nich odšel. 5. Uzdravený: 1: Při Pánu zůstatí chtěl.

6. Uzřev pak Ježíše z daleka, běžel a poklonil se jemu⁵;

7. A křiče hlasem velikým, řekl: ⁶Co jest tobě do mne, Ježíši, Synu Boha nejvyššího? Zaklínám tě ⁷skrze Boha, aby mne netrápil.

8. (Nebo pravil jemu: Vyjdiž duchu nečistý z člověka tohoto.)

9. I otázal se ho: Jakt' říkají? A on odpovídaje, řekl: ⁸Množství jméno mé jest; neb jest nás mnoho.

10. I prosil ho velmi, aby jich ⁹nevyháněl z té krajiny.

11. *Bylo pak tu při horách stádo vepřů veliké, pasoucích se.

Mat. 8, 30. Luk. 8, 32.

12. I prosili ho všickni ti dáblové, řkouce: ¹⁰Pust' nás do vepřů, ať do nich vejdem!

13. I povolil jim hned Ježíš; a vyšedše duchové nečistí, vešli do těch vepřů; i ¹¹běželo to stádo s vrchu dolů do moře (a bylo jich ¹²ke dvěma tisícům), i ztonuli v moři¹³.

14. Ti pak, kteříž ty vepře pásli, utekli a oznámili to v městě i ¹⁴ve všech; i vyšli lidé, aby ¹⁵viděli, co by to bylo, což se stalo.

15. I přišli k Ježíšovi a uzřeli toho, ¹⁶kterýž býval trápen od ďábelství, an sedí odín jsa a ¹⁷maje zdravý rozum, toho totiž, kterýž míval množství ďáblů; i báli se.

16. A kteříž to viděli, vypravovali jim, kterak se stalo tomu, kterýž měl ďábelství, i o vepřích.

17. *Tedy počali ho prositi, aby odšel z krajin jejich.

Luk. 8, 37. Skut. 16, 39.

18. A když vstoupil na lodí, prosil ho ten, kterýž trápen býval¹⁸ od ďábelství, aby s ním byl.

Mat. 8, 28. **3)** *přebýval, byt měl.* **4)** *viz Mat. 8, 28.* **5)** *ne z lásky ani dobrovolně, ale Boží mocí puzen jsa, to činil; sic jináče raději by byl dále běžel, nežli se Kristu poddal.* A tu se vidí: 1. ďáblová mdloba, kterýž se jinde nad Krista vynášel. (Luk. 4, 6.) 2. Že lidé z přirození v manství ďáblovo zajatí k Kristu jináče nepříjdou, jediné leč k němu od Otce přitřzení budou. Jan 6, 44. **6)** *Ř. co mně a tobě.* **7)** *t. prosím tě (Luk. 8, 30.) pro jméno Boží, aby mi slíbil a jménem Božím přísahou se zavázal, že mne trápití a svědomí mého kormoutiti a vyháněti mne odsud nebudeš. Tak podobně onen biskup jména Božího svatého zle užil. Mat. 26, 63.* **8)** *houf, tma.* **9)** *pryč neposýlal.* **10)** *poslí.* **11)** *hnalo se.* **12)** *okolo dvou tisíců.* **13)** *Zádná se křivda Gadarenským nestala, že dobytek jejich ztonul. Nebo Kristu Pánu*

nade vším tvorem jest moc dána (Mat. 28, 18.), a jeho jest všecka země, i což na ní přebývá (Žal. 24, 1.), protož může s svými věcmi činiti, což chce, a my musíme říkati: Hospodin dal, Hospodin odjal (Job. 1, 21.), a k tomu tito Gadarenští svou nevděčností a jinými hříchy takového trestání spravedlivě sobě zasloužili. Povolil pak těm ďáblům do vepřů vjíti proto: 1. Aby tomu člověku ďábla zproštěnému příkladem těch vepřů ukázal, jak s ním ukrutně ďábel zacházel, a jaká se jemu veliká milost stala. 2. Aby vyjevil srdce těch Gadarenských hovadné, kteříž sobě více vepřů nežli spasení vážili. A po dnes Pán Bůh na lidi mnohé kříž vzkládá, aby zjevna byla srdcí jejich myšlení. Luk. 2, 35. 1 Kor. 11, 19. **14)** *po polích.* **15)** *zvěděli.* **16)** *ďábelníka.* **17)** *jsa při rozumu.* **18)** *t. ale již zproštěn ďábelství*

S. MARKA.

ŽENA NEMOCNÁ. 2: Když mu zbráněno toho, podle poručení Páně skutek ten rozlašoval. II. Uzdravení ženy bídné, při čemž se vypisuje: *Jedno:* Jaká její bída byla? 1. Nemoc dlouhá. 2. Prostředkové nic platní nebyli. 3. Statek svůj všecken na lékařství vynaložila. *Druhé:* Jak přišla k uzdravení? 1. Uslyšela o Ježíšovi. 2. Víry v něho nabyla. 3. Po zadu přistoupivši, jeho se dotkla. 4. Zatajiti se nemohši, před Pána přišla, před ním padla, pravdu sprostně pověděla. *Třetí:* Jak se k ní Pán ukázal? 1. Ptal se na ni. Verš 30. 2. Dcerkou ji nazval. 3. Víru její schválil. 4. Ji propustil.

19. Ježíš pak nedopustil mu, ale řekl jemu: Jdi k svým do domu svého a zvěstuj jim, kterak veliké věci učinil tobě ¹⁹ Hospodin, a že slitoval se nad tebou.

20. I odšel a počal ²⁰ ohlašovati v krajině Desíti měst²¹, kterak veliké věci učinil mu Ježíš; i divili se všickni.

21. A když se přeplavil Ježíš na loď zase na druhou stranu, šel se k němu zástup mnohý; a on byl u moře.

22. *A aj, přišel jeden z knížat školy židovské, jménem Jairus, a uzřev jej, padl k nohám jeho. *Mat. 9, 18. Luk. 8, 41.*

23. A velmi ho prosil, řka: Dcerka má ²² skonává; prosím, podlož na ni ruce, aby uzdravena byla, a budež živa.

24. I šel s ním; a zástup mnohý šel za ním, i tiskli jej.

25. (*Tedy žena jedna, kteráž tok krve měla dvanácte let,

3 Mojž. 15, 25. Mat. 9, 20. Luk. 8, 43.

26. A mnoho ²³ byla trápena od mnohých lékařů a vynaložila ²⁴ všecken statek svůj, a nic jí bylo neprospělo, ale vždy se hůře měla,

27. Uslyšavši o Ježíšovi, přišla v zástupu po zadu a dotkla se roucha jeho.

28. Nebo řekla byla: Dotknu-li se jen roucha jeho, uzdravena budu.

29. A hned ²⁵ přestal jest krvotok její²⁶, a pocítila na těle, že by uzdravena byla od ²⁷ neduhu svého.

30. A hned Ježíš poznáv sám v sobě, že z něho moc vyšla²⁸ k uzdravení, obrátiv se v zástupu, řekl: Kdo se dotekl roucha mého²⁹?

31. I řekli mu učedníci jeho: Vidiš, že tě zástup tiskne, a pravíš: Kdo se mne dotekl?

32. I hleděl vůkol, aby ji uzřel, která to učinila.

33. Ta pak žena s bázni a s třesením, věduci, co se stalo příní, přistoupila a padla před ním a pověděla mu všecku pravdu.

34. On pak řekl jí: Dcero, *víra tvá tě uzdravila, jdiž u pokoji a buď ³⁰ zproštěna od trápení svého). *Luk. 7, 50.*

byl. 19) Pán. 20) kázati. 21) viz o těch městech Mat. 4, 25. 22) Ř. poslední se má. 23) potrpěla. 24) všechno své. 25) Ř. vyšla studnice krve. 26) ne samým dotčením se Pána žena tato uzdravení došla, ale věrou pravou. (Níž verš 34.) Nebo věrou dotýkající se Pána, k uzdravení přicházíme. Sic jináče dotýkání se roucha jeho, neb svatých

jeho nic neprospívá. Nebo i jiní tuto na Pána se tiskli, jeho se dotýkali a však uzdravení nebyli. 27) pokuty. Ř. biče, t. nemoci, kterouž jako bičem tu ženu švihati ráčil. 28) t. jakž horkost z slunce vychází a zemi i všechno zahřívá, avšak v slunci zůstává: tak zdraví to ženě mocí Kristovou jest navráceno, a však moc jeho Božská v něm bez

DCERA JAIROVA. III. Vzkříšení dcery Jairovy: *Jedno*: Kdo byl ten Jairus? Verš 22. *Druhé*: Co se při něm našlo? 1. Dobrého: Naschvál ku Pánu přišel. Jemu poctivost učinil. Verš 22. Potřebu svou jemu oznámil. Za pomoc prosil. Verš 23. 2. Zlého: Že Pánu způsob uzdravení vyměřoval: 1. Aby přišel. 2. Ruce na dcerku jeho vložil. Verš 23. *Třetí*: Jaký způsob Kristus Pán zachoval: 1. Hned šel s knížetem. Verš 24. 2. Potěšil ho. Verš 36. 3. K víře jemu sloužil. 4. Některé toliko z učedníků s sebou pojal. Verš 37. 5. Plačícím domlouval. Verš 39. 6. Smrt děvečky k snu připodobnil. 7. Posměvače vyhnal. Verš 40. 8. Děvečku při přítomnosti rodičů jejích a učedníků svých vzkřísil. *Čtvrté*: Co se po tom skutku dalo? 1. Děvečka povstavši, chodila. 2. Bázeň v srdcích lidských zplozena. 3. Skutku toho rozhlašovati Pán zapověděl. 4. Vzkříšené děvečece jísti dáti rozkázal.

1. *Nevděčnost Nazarétských k Kristu Pánu. Jedno*: V čem byla? 1. Nechtěli ho znáti. 2. Potupně o něm mluvivše, na něm se zhoršili.

35. *A když on ještě mluvil, přišli někteří z domu knížete školy, řkouce: Dcera tvá umřela, proč ³¹jíž zaměstknáváš Mistra?

Luk. 8, 49.

36. Ježíš pak hned, jakž uslyšel to, což oni mluvili, řekl knížeti školy: Neboj se, toliko věř!

37. I nedal žádnému za sebou jíti, jedině Petrovi, Jakobovi a Janovi, bratru Jakobovu.

38. *I přišel do domu knížete školy a viděl tam hluk, ano plačí a kvílí velmi.

Mat. 9, 23. Luk. 8, 51.

39. I všed tam, řekl jim: Co se bouříte a plačete? neumřelať děvečka, *ale spí³².

Jan 11, 11.

40. I posmívali se jemu. *On pak vyhnav všecky³³, pojal otce a matku děvečky a ty, kteříž s ním byli³⁴, i všel tam, kdež děvečka ležela;

4 Král. 4, 33.

41. A vzav ruku děvečky, řekl jí: Talitha kumi! jenž se vykládá: Děvečko, (tobět pravím), vstaň!

42. *A hned vstala děvečka a chodila; nebo byla ve dvanácti letech; i zděsili se ³⁵divením převelikým.

Skut. 9, 40.

43. A přikázal jim pilně, aby žádný o tom nezvěděl; i rozkázal jí dáti jísti³⁶.

KAPITOLA VI.

Kristus Pán pohrdnut v své vlasti, 7. rozeslal učedníky své i učiti i divy činiti; 14. rozdílné smýšlení o Pánu Kristu; 17. zpráva o stěti svatého Jana Křtitele; 35. zástup pěti chleby nasycen; 47. Pán po moři chodil 54. a potom mnohé uzdravoval.

I

* vyšel odtud a přišel do vlasti své¹, a šli za ním učedníci jeho.

Luk. 4, 16.

2. A když bylo v sobotu, počal učiti v škole, a mnozí slyšice,

proměnění zůstala. 29) ne, že by nevěděl, doptával se; ale aby víra té ženy známá učiněna byla, i skutek Kristův aby v známost byl uveden. 30) zdráva. 31) předce, ještě, t. již daremní jest věc toho Mistra k dceři voditi a u něho zdraví hledati; protože toho zanech a raději se ku pohřbu stroj. 32) viz Mat. 9, 24. 33) t. proto, že byvše posměvači, nebyli hodni na skutky jeho hle-

děti a o nich svědčiti. 34) t. ty apoštoly tři, o nichž výš verš 37. 35) Ř. děšením. 36) t. na důvod toho, že právě jest vzkříšena, jakož i Lazarova vzkříšení (Jan 12, 2.), ano i potom svého z mrtvých vstání tím dovodil (Jan 21, 5.), nýbrž i apoštolé to za důvod mocný jeho z mrtvých vstání přivodili. Skut. 10, 40.

1) t. do Nazaréta, kdež byl vychován.

VI.

S. MARKA.

ROZESLÁNÍ APOŠTOLŮ. *Druhé:* Čeho sobě ní zasloužili? 1. Naříkání Kristova. 2. Zbavení se do-
brodini jeho. — II. Rozeslání učedníků k kázání svatého evanjelium, při
čemž pohlédme na toto dvě: *Jedno:* Na způsob dvůj, kterýž Pán, posílaje
je, zachovati ráčil, totiž, že: 1. Naučení jim dal čtvero, totiž, aby: Po dvou šli. Časnými
věcmi na té cestě se nezaměstknávali. V hospodách se nepřebírali. Nevděčným pomsty
osvědčovali. 2. Potěšoval jich a posiloval ku práci: Dáním jim moci nad duchy nečistými.
Verš 7. Slibu učiněním jim o opatrování jich podle těla, pročez jim na cestu nic bráti
nedal. Verš 8. 9. 10. Pohrůžky učiněním těm, kdož by jich nepřijímali. Verš 11. *Druhé:*
Na přijetí a konání od učedníků té práce, totiž: 1. V čem ji konali? V kázání. Verš 12.
Divů činění. Verš 13. 2. S jakým užítkem pověsti Kristovy?

děsili se, řkouce: ²Odkud tento má tyto věci? a jaká jest to
moudrost, kteráž jest jemu dána, že i ³takové moci dějí se skrze
ruce jeho?

3. *Zdaliž ⁴tento není ten tesař, syn Marie, bratr pak Jakubův
⁵a Jozefův a Judův a Šimonův? a zdaliž nejsou i sestry jeho zde
u nás? I horšili se na něm⁶. *Jan 6, 42.*

4. I řekl jim Ježíš: *Není prorok beze cti, jedině v vlasti své
a ⁷v rodině své a v domě svém. *Mat. 13, 54. Luk. 4, 24. Jan 4, 44.*

5. I nemohl tu ⁸divu žádného učiniti, jedině málo nemocných,
vzkládaje na ně ruce, uzdravil.

6. I podivil se jejich nevěře; *a obcházel vůkol po městeč-
kách uče. *Mat. 9, 35.*

7. *A svolav k sobě těch dvanácte, počal je posýlati po dvou
a dvou, a dal jim moc nad duchy nečistými. *Mat. 10, 1. Luk. 9, 1.*

8. A přikázal jim, aby ničehož nebrali na cestu, jedině toliko
⁹hůl; ani mošny, ani chleba, ani do opasku peněz;

9. Ale aby obuté měli nohy v střevíce, a neobláčeli dvou sukní;

10. A pravil jim: Kdežkoli vešli byšte do domu, tu ostaníte,
dokudž nevyšli byšte odtud.

11. A kdož by koli vás nepřijali, ani vás neposlouchali, vy-
jdouce odtud, vyrazte ¹⁰prach ¹¹z noh svých na svědectví jim.
Amen pravím vám: Lehčeji bude Sodomským a Gomorským v den
soudný, nežli městu tomu.

12. Tedy oni vyšedše, kázali, aby pokání činili.

13. A ďábelství mnohá vymítali a mazali olejem ¹²mnohé ne-
mocné a uzdravovali je.

2) kde, odkud jest tento tak velikých věcí dosáhl?

3) t. takoví divové. 4) však toto jest ten tesař.

5) t. příbuzný Jakubův atd. Viz Mat. 13, 55.

6) viz Mat. 13, 57. 7) mezi příbuznými.

Viz Mat. 13, 57. 8) zázraku učiniti, Ř. moci

dokázati. Ne nějaké nemožnosti Boží, ale

nevěře lidské to se přičítá. Tak podobně,

jako i o Zákonu Božím se mluví, že on ne

svou nedostatečností, ale pro lidskou mdlou

memohl žádného obživit, ani spasiti (Řím.

8, 4. Gal. 3, 21.), tak i lékařství že časem

neprospívá; ne lékařstvím, ale žaloudek

mdlým, lékařství zachovati nemohoucím, to

schází. Podobné mluvení viz Mat. 17, 20.

Nevěra tedy lidi o všechno dobré připravuje.

9) hůlku. Viz Mat. 10, 10. 10) viz Mat. 10, 14.

11) jenž se přichytil obuvi vaší. 12) mazání

olejem bylo znamením: 1. Apoštolů od Krista

olejem veselé, t. Duchem svatým pomaza-

ného, poslání. 2. Nemocných zázračného

uzdravování. (Jak. 5, 14.) Nebo pro mdlou

lidskou i v tělesných věcech zevnitřních

pomocí bylo užíváno, čehož příklady viz

4 Král. 5, 10. Jan 9, 6. Poněvadž pak ti

STĚTÍ 1: U vrchnosti, kdež se ukazuje soud Heródesa krále o Kristu. 2: U lidu SV. JANA. vůbec. Verš 15. — III. Vězení i stětí svatého Jana Křtitele, při čemž suďme tyto dvě částky hlavní: *Jedno*: Příčiny dvoje toho stětí: 1. Nevlastní, t. povinnost Janovu, z níž Heródesa pro hříchy trestal a tím ho na sebe rozhněval. Verš 18. 2. Vlastní, a ty jsou dvě: 1. Herodias a to: *Předně*: Sama svou netrpělivostí. Svou lstí a ošemetností. Verš 19. *Potom*: Se dcerou svou, totiž: Posláním té dcery k tanci. Nastrojením jí, aby žádala za hlavu Jana Křtitele. Verš 24.

14. *A uslyšev o tom¹³ Heródes král, (neb¹⁴ zjevné učiněno bylo jméno jeho), i pravil, že Jan Křtitel vstal z mrtvých, a protož se dějí divové skrze něho.

Mat. 14, 1. Luk. 9, 7.

15. Jiní pak pravili, že jest Eliáš; a jiní pravili, že jest prorok aneb jako jeden z těch proroků.

16. To uslyšev Heródes, řekl: Totof jest ten Jan, kteréhož sem já stál; ontě z mrtvých vstal.

17. *Ten zajisté Heródes poslav, jal Jana a vsadil jej do žaláře pro Herodiadu, manželku Filipa, bratra svého, že ji byl za manželku pojal.

Mat. 4, 12. Item 14, 3. Výš 1, 14. Luk. 3, 19. Item 9, 7.

18. Nebo¹⁵ pravil Jan Heródesovi: Neslušíf tobě míti manželky bratra svého.

19. Herodias pak¹⁶ lest skládala proti němu, a chtěla jej o hrdlo připraviti; ale nemohla.

20. Nebo Heródes ostýchchal se Jana, věda jej býti muže spravedlivého a svatého, i¹⁷ šetřil ho; a slýchaje jej, mnoho i činil a rád ho¹⁸ poslouchal.

21. Když pak přišel den příhodný, v němž Heródes pamatuje den svého narození, učinil večeri knížatům svým a¹⁹ hejtmanům, a předním mužům z Galilee;

22. A když dcera té Herodiady tam vešla a²⁰ tancovala a zalíbilo se Heródesovi i spoluhodovníkům, řekl král děvečce: Pros mne, zač chceš, a dámf.

23. I přísáhl jí: Že začkoli prositi budeš, dám tobě, by pak bylo až do polovice království mého.

24. Ona pak vyšedši, řekla materi své: Zač budu prositi? A ona řekla: Za hlavu Jana Křtitele.

25. A všedši hned²¹ s chvátáním k králi, prosila řkuci: Chci, aby mi dal hned na mise hlavu Jana Křtitele.

26. Král pak²² zarmoutiv se velmi, pro přísahu²³ a pro spoluhodovníky nechtěl jí oslyšeti.

zázrakové přestali, tedyť již i to mazání konce vzítí má. 13) t. o Ježíšovi. 14) rozhlášeno. 15) říkával. Viz i rozložení kázání o tom skutku, i textu povysvělení Mat. 14, 1. atd. 16) lstivě číhala na něj, t. proto, že se obávala, aby Heródes upamatovali se Janovi Křtiteli dada a sobě usmysle, ji neodbyl a nevyhnal. 17) šanoval, vážil ho sobě. 18) slý-

chával. 19) tisícníkům. 20) skákala. 21) chvilě. 22) král pak (ačkoli) zarmoutil se velmi, pro přísahu a pro spoluhodovníky (však) nechtěl jí oslyšeti. Smýšlení jest, že toto rmoucení se Heródesovo krokodilovému pláči podobné na očistu a na bílo toliko bylo, čehož potvrzuje Mat. 14, 5.; nýbrž že se Heródes s Herodiadou spuntoval a srozumění

NASYCENÍ ZÁSTUPU. 2: Příčina vlastní toho stětí jest Heródes: 1. Zoumyslnou proti vlastnímu svědomí k Janovi zlostí, z níž ho jal a do vězení dal. Verš 17. 2. Lehkomyslnou přísahou, kterouž se té nešlechtné tanečnici zavázal. Verš 23. 3. Poručením katu, aby téhož Jana stál. Verš 27. *Druhé:* Věci po jeho stětí stálé, totiž, že: 1. Hlava jeho jest na mise přinesena a tím Herodiadě radost způsobena. 2. Pochtivě jest tělo jeho pochováno. — IV. Nasycení zástupu pěti chleby: *Jedno:* Kdy se to stalo? 1. Když se již učedníci Páně navrátili. 2. Pán jich na pusté místo povolal. 3. Zástupové se k němu shromáždili. *Druhé:* Co předešlo ten skutek? 1. Pán Kristus lítost měl nad zástupy. 2. Učil je. 3. Učedníci za propuštění jich se přimlouvali. 4. Pán učedníků zkušoval. *Třetí:* Jak se stal? 1. Pán kázal se zástupům posaditi. 2. Vzal pět chlebů a dvě rybě.

27. Protož král ten poslav hned kata, rozkázal přinesti hlavu ²⁴Janovu.

28. A on odšed, stál jej v žaláři a přinesl hlavu jeho na mise, a dal ji děvečce, a děvečka dala ji materi své.

29. Tedy uslyšavše to učedníci jeho, přišli a vzali tělo jeho, a pochovali je v hrobě.

30. Tehdy ²⁵sšedše se apoštolé k Ježíšovi, zvěštovali jemu všecko, i to, co činili, i co učili.

31. I řekl jim: Podte vy sami obzvláště ²⁶na pusté místo a odpočňte maličko; nebo bylo množství těch, kteříž přicházeli a odcházeli, tak že ani k jídlu chvíle neměli.

32. *I plavili se na lodí na pusté místo soukromí.

Mat. 14, 13. Luk. 9, 10. Jan 6, 1.

33. A vidouce je zástupové, že jdou pryč, poznali jej mnozí; i zběhli se tam ze všech měst pěšky a předešli je a shromáždili se k němu.

34. *Tedy vyšel Ježíš, uzřel zástup mnohý a slitovalo mu se jich, †že byli jako ovce, nemající pastýře; i počal je učiti mnohým věcem.

*Mat. 9, 36. †Ezech. 34, 5.

35. A když ²⁷se již prodlilo, přistoupivše k němu učedníci jeho, řekli: *Pustét jest toto místo, a již se prodlilo; *Mat. 14, 15.*

36. Rozpuť je, ať jdouce do okolních vesnic a městeček, nakoupí sobě chleba; nebo nemají, co by jedli.

37. On pak odpovědév, řekl jim: Dejte vy jim jísti. I řkou jemu: Co tedy ²⁸, jdouce koupíme za dvě stě ²⁹grošů chleba a dáme jim jísti?

38. *I dí jim: Kolik chlebů máte? jděte a zvězte. A když zvěděli, řekli: Pět a dvě rybě. *Mat. 14, 17. Níž 8, 1. Luk. 9, 13. Jan 6, 5.*

39. I rozkázal jim, aby se kázali posaditi všechněm po ³⁰houfích na zelené trávě.

40. I ³¹usadili se rozdílne místy po stu a místy po padesáti.

41. A vzav těch pět chlebů a ty dvě rybě, popatřiv do nebe,

se deerou její měl, tanec její schválil, přísahou se jí zavázal, aby se zdálo, že toho rušiti nemůže. Viz Bědu na kap. 6. svatého Marka. 23) t. aby za toho jmén nebyl, že

své přísaze dosti nečiní. 24) Ř. jeho. 25) shromáždivše. 26) na poušt. 27) dlouho bylo na den. Ř. hodina mnohá byla. 28) t. chceš-li, tedy ať jdeme a nakoupíme chleby. 29) peněz.

CHOZENÍ PÁNĚ PO MOŘI. 3. Dobrořečil. 4. Lámal chleby a rozdával. 5. Požehnáním svým rozmnožil a drobty shromážditi rozkázal. — V. Chození Páně zázračné po moři, při němž vypravuje se: *Jedno*: Jak se to stalo? 1. Předslal učedníky své přes moře. 2. Rozpustil zástupy. 3. Sám šel na hůru k modlení. 4. Učedníci na moři v nebezpečnosti byli. 5. Pán se k nim bral po moři mocí divnou beze všeho nebezpečnosti. 6. Učedníci se zstrašili a zkríkli. *Druhé*: Jak se učedníkům Pán Kristus při tom zjevil? 1. Promluvil k nim. 2. Potěšil jich. 3. Vstoupil k nim na lodí. 4. Moře spokojil. — VI. Obrácení se Páně do země Jenezarétské: *Jedno*: Jak přijat od nich? 1. Hned jej poznali. 2. Z důvěrnosti k němu snášeli před něj nemocné. *Druhé*: Co činil u nich Kristus Pán? 1. Dotýkali se dal. 2. Všelijaké nemocné uzdravoval.

dobrořečil, i lámal chleby a dal učedníkům svým, aby ³²kladli před ně; a dvě rybě rozdělil též mezi všechny.

42. I jedli všickni, a nasyceni sou.

43. Potom sebrali drobtů dvanácte košů plných, i z ryb.

44. A bylo těch, kteříž jedly ty chleby okolo pět tisíců mužů.

45. *A hned přinutil učedníky své, aby vstoupili na lodí a přešli jej přes moře k Betsaidě, až by on rozpustil zástup.

Mat. 14, 13. Jan 6, 16.

46. A propustiv je³³, šel na horu, aby se modlil.

47. A když bylo večer, byla lodí u prostřed moře, a on sám na zemi.

48. A viděl je, ³⁴a oni se s těžkostí plavili; (nebo byl vítr odporný jim). A při čtvrtém bdění nočním přišel k nim, ³⁵chodě po moři a chtěl jich pominouti³⁶.

49. Oni pak uzřevše jej, an chodí po moři, domnívali se, že by obluda byla, i zkríkli:

50. (Nebo jej všickni viděli a ³⁷zstrašili se). Ale hned promluvil k nim a řekl jim: ³⁸Doufejtež, jáť jsem, nebojte se!

51. *I vstoupil k nim na lodí; a utišil se vítr; a oni mnohem více sami v sobě se děsili a divili.

Mat. 14, 32.

52. Nebo nerozuměli, co se bylo stalo při chlebích, bylo zajisté srdce jejich ³⁹zhrublo.

53. *A přeplavivše se, přišli do země Jenezaretské a tu lodí přistavili.

Mat. 14, 34.

54. A když vyšli z lodí, hned jej poznali⁴⁰,

55. A běhající po vsi krajíně té, počali na ložcích k němu nositi nemocné, kdež koli uslyšeli o něm, že by byl.

56. A kamž koli vcházel do městeček neb do měst, neb do vsí, na ⁴¹ulicích kladli neduživé a prosili ho, aby se aspoň podolka roucha jeho dotkli; a kolikoz jich koli se jeho dotklo, uzdraveni byli.

Učiní více než 23 tolarů. 30) Ř. hodech. 31) ssázeli. 32) předkládali jim. 33) předslav je, t. učedníky své i lid rozpustiv. 34) ukvaletované při tom plavení. 35) procházejí se. 36) t. tak se ukázal, jako by jich pomí-

nouli chtěl. 37) zděsili se. 38) dobré mysli budle. Nebo já jsem a ne nějaká obluda. 39) oslepeno, mozoly obrostlo, stvrdlo. 40) t. jakž někteří exemplářové dokládají, obyvatelé toho místa. 41) rynecích.

S. MARKA.

VII.

USTANOVENÍ LIDSKÁ. I. *Shromáždění se farizeů k Kristu Pánu, při němž sudme: Jedno: Co činili? 1. Na učedníky o neumývání rukou reptali. 2. Na Pána se domlouvali. Druhé: Jak se k nim Kristus Pán měl? 1. Obviňoval je: Z pokrytství. Z rušení Božích přikázání.*

KAPITOLA VII.

Vysvětliv Pán, co vlastně člověka poškvřňuje aneb nepoškvřňuje, 24. uzdravil dceru ženy pohanské 31. a člověka hluchého a zajímavého.

- I***sešli se k němu farizeové a někteří z zákonníků, kteříž byli přišli z Jeruzaléma¹; *Mat. 15, 1.*
2. A uzřevše některé z učedníků jeho obecnýma rukama (to jest neumytýma) jisti chleby, ²reptali o to.
3. Nebo farizeové i všickni Židé nejedí, leč by ³ruce umyli, ⁴držíce ustanovení starších.
4. A z trhu přijdouce, nejedí, leč se umyjí; a jiné mnohé věci jsou, kteréž přijali, ⁵aby je zachovávali, jako umývání koflíků, žejdlíků a medenic i ⁶stolů⁷.
5. Potom otázali se ho farizeové a zákonníci: Proč učedníci tvoji ⁸nezachovávají ustanovení starších, ale neumytýma rukama jedí chléb?
6. On pak odpověděv, řekl jim: Dobře prorokoval Izaiáš o vás pokrytcích⁹, jakož psáno jest: *Lid tento rty mne ctí, srdce pak jejich daleko jest ode mne¹⁰; *Izai. 29, 13.*
7. *Ale nadarmoť mne ctí, učíce učení, kteráž jsou ¹¹ustanovení lidská¹². *Mat. 15, 9.*
8. Nebo opustivše přikázání Boží, držíte ustanovení lidská, totiž umývání žejdlíků a koflíků, a jiné mnohé věci těm podobné činíte.
9. I pravil jim: ¹³Čistě vy rušíte přikázání Boží, abyste ustanovení své zachovali.

1) Ne nadarmo evangelista znamenal, odkud ti farizeové byli, aby totiž ukázal: 1. Že ne s prostáky neučenými, ale s znamenitými a předními v lidu tom učitelé Kristus Pán činiti měl. 2. Že i potom z Jeruzaléma církve svaté nejuhlavnější nepřátelé pocházeti (Skut. 20, 30. 1 Jan 2, 19.) a v lidských smýšlénkách a ustanoveních se kochajíce, Božímu učení se protiviti měli. 3) *Ř. dlaní, hrstí, ruce umyli.* 4) *zachovávajíce.* 5) *zachovávatí.* 6) *židlí, lavic.* 7) *t. v tom domnění a smyslu, že když těch zevnitřních věcí ostříhati budou, hříchů odpuštění a života věčného důjdou.* 8) *Ř. nechodí podle, t. podle nich se nechovají.* Vidíme tuto, že starodávní jest to šíp synů ďáblových, jímž i na apoštoly stříleli, nařikajíce je, že by otcí a staršími v církvi pohrdali a jejich nařízení nezachovávali. Mezi tím pak tyto bezbožníci nic na to, nejsou-li ti starší jejich takoví, od jakýchž Bůh vystříhá (Ezech.

20, 18.), nehleděli, ani z Zákona Božího, kdo mají za otce v náboženství čistém držáni býti, neukázali. Ješto zřetelné jest, žeť ne jiní otcové tu jmíni býti mají, nežli Adam, Abraham, Mojžíš, proroci, Jan Křtitel, apoštolé a jiní jim podobní, kteříž těmi stezkami starými v Zákoně vyměřenými chodili a nám je protřeli, abychom i my toho nejstaršího a právě katolického náboženství se přidrželi. Viz Jer. 6, 16. Ezech. 20, 19. 9) *t. výborně se vám to trefí, což oněm, vám podobným pokrytcům, prorok pověděl.* Viz Mat. 15, 7. Pokrytci pak Pán Kristus nazval je proto, že tvárného a pověrného náboženství ustavičně se přidrží pokrytství. 10) *t. nic o té počtě srdce jejich neví.* Nebo čím více lidé po svých hlavách, rozumích, smýšlénkách a pověrách jdou, tím více od Božího slova odcházejí a v větší se nemoudrost vydávají. Viz Izai. 29, 13. 11) *přikázání.* 12) *t. podle toho, že lidskými smýšlénkami netoliko se*

POŠKVRNY 2. Lidi od nich odvodil: 1: Činěním kázání o tom: *Předně*: Co nepoškvřňuje svědomí člověka? *Potom*: Co poškvřňuje? 2: Vykládáním toho kázání učedníkům svým. — II. Skutek Kristův v končinách Tyrských a Sidónských stalý: *Jedno*: Při kom se stal? Při dceři jedné pohanky, kteráž: 1. Pánu poctivost činila. Před ním padla. Za smilování prosila.

10. Nebo Mojžíš pověděl: *Cti otce svého i matku svou; † a kdož by zlořečil otcí neb mateři, ať smrtí umře¹⁴.

*Mat. 15, 4. †Exod. 21, 17. Lev. 20, 9. Deut. 27, 16. Přejsl. 20, 20.

11. Ale vy pravíte: Řekl-li by člověk otcí neb mateři: Korban! (totiž dar jest to),¹⁵ čímž by tobě ode mne pomůženo býti mohlo, takový bude bez viny.

12. A nedopustíte mu nic více učiniti otcí svému neb mateři své,

13. Rušíce slovo Boží¹⁶ ustanovením svým, kteréž ste ustanovili; a mnohé těm podobné věci činíte.

14. I svolav všecken zástup, pravil jim: Slyšte mne všickni a rozumějte.

15. *Nic není z zevnitřku vcházejícího do člověka, což by jej poškvřniti mohlo; ale to, což pochází z něho, toť jest, což poškvřňuje člověka.

Skut. 10, 11. Řím. 14, 14.

16. Má-li kdo uši k slyšení, slyš!

17. *A když všel do domu od zástupu, tázali se ho učedníci jeho o tom podobenství.

Mat. 15, 15.

18. I řekl jim: Tak ste i vy nerozumní? Což nerozumíte, že všecko, což z zevnitřku do člověka vchází, nemůže ho poškvřniti?

19. Nebo nevchází v srdce jeho, ale v břicho; a potom¹⁷ ven vychází, čistěci všeliké pokrmy.

20. Ale pravil, že to, což pochází z člověka, to poškvřňuje člověka.

21. *Nebo¹⁸ z vnitřku z srdce lidského zlá myšlení pocházejí, cizoložstva, smilstva, vraždy,

Přejsl. 6, 11.

22. Krádeže, lakomství, neslechetnosti, lest,¹⁹ nestydatost, oko zlé, rouhání, pýcha,²⁰ bláznovství.

23. Všecky tyto zlé věci pocházejí z vnitřku a poškvřňují člověka.

24. *A vstav odtud, odšel do končin Týru a Sidónu, a všed do domu, nechtěl, aby kdo o něm věděl; ale nemohl se tajiti²¹.

Mat. 15, 21.

25. Nebo uslyševši o něm žena, jejížto dcerka měla ducha nečistého, přišla a padla k nohám jeho.

Zákon neplní, ale ještě více ruší a vyvrací. 13) pěkně. 14) t. ať jest na hrdle trestán. 15) aneb darem tím, kterýž jest ode mne (obětován), bude napomůženo tobě. Viz Mat. 15, 5. 16) pro ustanovení své. 17) Ř. na záchod. 18) z vnitřnosti. 19) prostopašnost,

bujnost. 20) nemoudrost. 21) divné Boží dílo; ačkoli nadutí, pyšní a u sebe spravedliví chlebem milosti Boží pohrdají, avšak lační od Otce k Synu přitřžení (Jan 6, 44.), i ti, kteříž se zdáli býti cizí, od východu a od západu přicházejí, s Abrahamem stoli

VIII.

S. MARKA.

UZDRAVENÍ HLUCHÉHO A NĚMÉHO. 2. V tom se stále měla, nic sobě nepřekazivši: Odmlouváním Páně. Svou neohodností. *Druhé*: Jak se stal? 1. Pán Kristus víry ženy té zkušoval. 2. Dcerku její, nebyv jí tělesně přítomen, uzdravil. — III. Uzdravení od Krista Pána člověka hluchého a zajikavého, při čemž považme věci dvojích: *Jedněch*, kteréž ten skutek předešly, a ty jsou dvoje: 1. Příčiny tři k tomu skutku dané, totiž: Příchodem Kristovým k moři Galilejskému. Milostí a láskou vůdců, kteříž člověka toho ku Pánu přivedli a za něho se modlili. Bídou toho člověka, kteráž sama za něho ku Pánu jako mluvila. 2. Dvůj způsob, kterýž Pán při tom skutku zachovati ráčil, totiž že: 1: Šesti ceremonií při tom skutku užil. 2: K těm ceremoniím slovo své připojil. *Druhých*, kteréž se potom skutku zběhly, a ty jsou: 1. Záповěd Páně. 2. Oslavování ho přes tu záповěd.

I. *O nasytění od Krista Pána čtyř tisíců lidu, při němž toho dvého posuďme: Jedno:*

26. (Byla pak ta žena ²² pohanka, Syrofenitská rodem); i prošla ho, aby ďábelství vyvrhl z její dcery.

27. Ale Ježíš řekl jí: Nechať se prvé nasytí dítky; nebť není ²³ slušné vzítí chléb dětem a vrci štěňatům.

28. A ona odpověděla a řekla mu: ²⁴ Ovšem Pane! ²⁵ nebo štěňátka jedí pod stolem drobty synů ²⁶.

29. I řekl jí: Pro tu řeč jdi, vyšleť jest ďábelství z tvé dcery.

30. I odšedši do domu svého, nalezla děvečku, ana leží na loži, a ďábelství z ní vyšlo. 12. 960 =
dele po sv.
Evroji.

31. Tedy vyšed zase z končin Tyrských a Sidonských, přišel k moři Galilejskému prostředkem krajin Desíti měst ²⁷.

32. I přivedli jemu hluchého a ²⁸ zajikavého, a prosili ho, aby na něj ruku vzložil.

33. A pojav jej soukromí ven z zástupu, vložil prsty své v uši jeho a plinuv, dotekl se jazyka jeho.

34. A ²⁹ vzezřev k nebi, ³⁰ vzdechl a řekl jemu: Effata, to jest, otevři se!

35. A hned otevřiny sou uši jeho, a rozvázán jest svazek jazyka jeho, i mluvil právě.

36. I přikázal jim, aby žádnému nepravili; ale jakž koli on jim přikazoval, předce oni mnohem více ohlašovali,

37. A převelmi se divili, řkouce: ³¹ Dobře všecky věci ³² učinil; i hluchým ³³ rozkázal slyšeti, i němým mluvití.

KAPITOLA VIII.

Seđmi chleby Pán zástup nasytil; 10. od kvasu farizejského, kteříž od něho znamení hledali, učedníky své vystříhal; 22. slepého uzdravil; 27. učedníků, co by o něm lidé smyslili, se otázal; 31. smrt svou předpověděl; 33. Petrovi tvrdě přimluvil 34. a v čem 7. 960 =
po sv.
Evroji. by záleželo právě jeho následování, oznámil.

* těch dnech, když velmi veliký zástup byl s ním a neměli co by jedli, svolav Ježíš učedníky své, řekl jim: *Mat. 15, 32.*

(*Mat. 8, 11.*) a svědomí hnětlivé majíce, jako nezbedně se ku Pánu Kristu trou a na dvěře milosrdenství jeho tlukou. *Luk. 11, 7. 22) Ř. řecká, viz Jan 12, 20. 23) dobré. 24) tak: jest. 25) nebo i — 26) t. štěňata na tom mají*

míti dosti, když drobty zbirají pod stolem, a já za ty drobty prosím. 27) viz o těch městech neb krajince té Mat. 4, 25. 28) šeplavého, breptavého, nesnadně a těžce mluvícího. Tím člověkem bídným ukazuje se, jak člo-

NASYCENÍ ZÁSTUPU. Příčin tři, jimiž jest Pán k tomu skutku vzbuzen, t.: 1. Horlivostí toho zástupu, kterýž: U velikém počtu k němu šel. Ničímž ani nedostatkem při něm sobě nepřekážel. 2. Svou péčí věrnou o ten lid a opatření jich, z níž: Lidu toho litoval. Stálosti jejich při službách sobě vážil. Na nedostatek chleba hleděl. Nebezpečnosti nastávající toho lidu před oči stavěl. 3. Vzbuzen byl k tomu skutku mldobou u víře učedníků, z níž jim pomoci hotov byl. *Druhé:* Učinění toho skutku, totiž: 1. Jak se to dalo? S učedníky svými rozmlouval. Zástupu posaditi se rozkázal. Chleby i rybičky vzav, jich požehnal. Učedníkům svým rozdával. Požehnáním svým to vše rozmnožil. V. 7. 2. Co se po tom skutku zběhlo? 1: Drobtové sou sebráni. 2: Zástupové sečtení a ode Pána laskavě propuštění. — II. Rozepře farizeů s Kristem Pánem o znamení s nebe: 1. Jakým úmyslem od nich zdvižena byla? 2. Jak se Kristus Pán v té rozepři měl? 1: Krátce jich odbyl. 2: Odšel od nich a je opustil. — III. Výstraha Páně od kvasu zákonnického a Heródesova, při níž považme: 1. Příčiny k ní, totiž zapomenutím vzítí chleba,

2. Lítost mám nad zástupy; nebo již tři dni trvají se mnou a nemají, co by jedli.

3. A rozpustím-li je lačné do domů jejich, ¹zhynou na cestě, nebo někteří z nich z daleka přišli.

4. Odpověděli mu učedníci jeho: I odkud bude moci kdo tyto nakrmiti chleby zde na poušti?

5. I otázal se jich: Kolik máte chlebů? A oni řekli: Sedm.

6. I kázal zástupu posaditi se na zemi; a vzav těch sedm chlebů, díky ²učiniv, lámal a dával učedníkům svým, aby předkládali; i kladli před zástup.

7. A měli také rybiček ³maličko, jichž požehnav, kázal i ty před ně klásti.

8. I jedli a nasyceni sou; a sebrali, což pozůstalo, drobtů sedm košů.

9. Těch pak, kteříž jedli, bylo okolo čtyř tisíců; i rozpustil je.

10. Potom hned vstoupiv na loď s učedníky svými, přeplavil se do krajin Dalmanutských.

11. *I vyšli farizeové a počali se s ním ⁴hádati, hledajíce od něho znamení s nebe, pokoušejíce ho. *Mat. 16, 1. Jan 6, 30.*

12. A on ⁵vzdech duchem svým, dí: *Co pokolení toto znamení hledá? Amen pravím vám: ⁶Nebude dáno znamení pokolení tomuto. *Mat. 12, 38. Luk. 11, 16. 1 Kor. 1, 22.*

13. A opustiv je, vstoupil zase na loď, i plavil se ⁷přes moře.

14. I *zapomenuli⁸ s sebou vzítí chlebů, a neměli než jeden chléb s sebou na loď. *Mat. 16, 5.*

15. Tedy přikazoval jim, řka: *Vizte a pilně se šetřte kvasu farizejského a kvasu Heródesova⁹. *Luk. 12, 1.*

16. I přemýšlovali, řkouce jeden k druhému: Chleba nemáme.

věk každý z přirození svého jsa manem dá-blovým, nemůže Božího slova, podobně jako had zaklínáče, slyšeti (Zal. 58, 5.), ani o do-brém mluvití, jediné leč sám Bůh z milosti své ráčí uši k slyšení (Přísl. 20, 12. Skut. 16, 14.) a jazyk k mluvení nastrojovati. Izai. 35, 5. Item 50, 4. 29) vzhlédl v nebe. 30) zastonal. 31) slušně, náležitě. 32) zřídil.

33) velí neb rozkazuje slyšeti, t. činí to, aby mohli slyšeti atd., aneb hluchým dává slyšení.

1) zeměděj, přijde jim na těžké. 2) čině. 3) málo. 4) disputovati, sváříti. 5) zastona-v. 6) Ř. jestliže bude dáno. Způsob přísahy v Písmích svatých známý. 7) na další břeh, na druhou stranu moře. 8) J. dokládají: učedníci jeho. 9) t. náboženství, oby-

VIII.

S. MARKA.

od učedníků dané. 2. Věcí při té výstraze zběhlých, totiž že učedníci: KVAS FARIZEJSKÝ. 1: Na mínění slov Páně pilně mysli. 2: Ode Pána obvinění byli: 1. Z slepého, při čemž vypsána: 1. Věrnost vůdců jeho. 2. Dobrota Kristova: 1: Nešťít se ho, ale milostivě s ním nakládal. 2: Dokonale jej uzdravil i naučení jemu dal. — V. Kázání od Krista Pána činěné o kříži a slávě za ním jdoucí, při čemž vizme to dvě: *Jedno*: Co předešlo to kázání? 1. Examinování od Krista učedníků, co by o něm jiní vůbec i oni obzvláštně smysli. 2. Odpověď učedníků.

17. A znaje to Ježíš, řekl jim: Co přemýšlujete o tom, že chleba nemáte? ještě neznáte, ani nerozumíte? ještě máte ¹⁰ oslepené *své srdce? *Ezech. 2, 4.*

18. Oči majíce, nevidíte a uši majíce, neslyšíte ¹¹ a nepomníte,

19. Že sem pět chlebů ¹² lámal *mezi pět tisíců, a kolik ste plných košů drobtů sebrali? Řekli jemu: Dvanácte.

Vjš 6, 38. Mat. 14, 17. Luk. 9, 13. Jan 6, 9.

20. *A když také sedm chlebů ¹³ lámal sem mezi čtyři tisíce, kolik ste plných košů drobtů vzali? I říkou jemu: Sedm.

Mat. 15, 35. Vjš verš 6.

21. I řekl jim: ¹⁴ Kterakž tedy ještě nerozumíte?

22. I přišel do Betsaidy, a přivedli k němu slepého, prosíce ho, aby se ho dotekl.

23. I ujav toho slepého za ruku, vyvedl jej ven ¹⁵ z městečka; a plinuv na oči jeho a vloživ na něj ruce, otázal se ho, viděl-li by co.

24. A on pohleděv zhůru, řekl: ¹⁶ Znamenám lidi; ¹⁷ nebo vidím, že chodí jako stromové ¹⁸.

25. Potom opět vložil ruce na oči jeho, a kázal mu zase hleděti zhůru; i uzdraven jest, tak že i z daleka jasně viděl všechny.

26. I odeslal jej do domu jeho, řka: Aníž do toho městečka chod, aniž komu z městečka co o tom prav.

27. *Tedy vyšel Ježíš a učedníci jeho do ¹⁹ městeček Cezaree Filipovy; a na cestě tázal se učedníků svých, řka jim: Kým mne praví býti lidé?

Mat. 16, 13. Luk. 9, 19.

28. Kterížto odpověděli: *Janem Křtitelem, a jiní Eliášem, jiní pak jedním z proroků ²⁰.

Mat. 14, 2.

29. Tedy on řekl jim: Vy pak kým mne býti pravíte? Odpověděv Petr, řekl jemu: *Ty jsi Kristus.

Jan 6, 69.

čejů, obcování farizejského atd. A tím ukázal Pán, že náleží od těch se oddělit, kteříž čisté učení zpržňují a je cizoloží (2 Kor. 2, 17.), byť v jakém koli důstojenství postaveni byli. 10) zhrublé a tvrdé. 11) tělesným lidem toliko tělesné věci voní; a protož jakkoli se jim jadrné nebeské předkládají, jako by jim neznámou řečí a cizím jazykem mluvil (Izai. 28, 11.), nic toho nechápají. 1 Kor. 2, 14. 12) rozdělil. 13) podělil sem. 14) i jakž? 15) ze vsi. 16) hledím na lidi. 17) někteří exemplárové řečtí těch slov: nebo vidím, nemají. 18) podobně lidé znovu zro-

zení zrůst u víře pomalu berou (Jan 4, 50.), ne pojednou v muže dokonalého zrostou (Efez. 4, 13.), protož náleží: 1. Hřivnami Páně těžeti (Mat. 25, 15.) a vždycky dětmi mléka potřebujícími nezůstávati. (Efez. 4, 14. Žid. 5, 21.) 2. Mdlými a nedospělými nepohrdati. (Rím. 14, 1.) 3. Znáti, jak nesnadně lidé z slepoty duchovní a zastaralých navyklostí vycházejí. 19) vsi neb dvorů. 20) znáti se může odtud, že svět u víře a náboženství nikdy se nesrovná, nýbrž mnozí slavně o Kristu mluvití chtějí, když se v tom pravidlem Božího slova nezpravují, spíše jej ze

NÁSLEDOVÁNÍ KRISTA PÁNA. *Druhé:* Komu je činil? 1. Učedníkům obzvláště, při čemž se toho dotýká, jak jest to kázání jeho od nich a zvláště od svatého Petra přijato, totiž že mu odpíral, protože od Pána upřimlován. 2. Zástupům i učedníkům spolu, jimž ukazuje Pán: 1. Čeho jest potřebí k následování jeho? Bráti kříž a zapíratí sebe. Verš 34. Jeho vyznávati a za něj se nestyděti. Verš 38. 2. Čím se k následování jeho ponoukati? 1. Škodou, kterouž na tom mají, kdož ho nenásledují. 2. Užitek potěšeným z následování jeho pocházejícím.

30. I přikázal jim s pohružkou, aby toho o něm žádnému nepravili²¹.

31. *I počal učiti je, že Syn člověka musí mnoho trpěti, a²² potupen býti od starších a biskupů a zákonníků, a zabit býti, a ve třech dnech z mrtvých vstáti. *Mat. 16, 21. Item 17, 22. Item 20, 18. Niž 9, 30. Item 10, 32. Luk. 18, 31.*

32. A²³ zjevně to slovo mluvil. Protož²⁴ chytiv jej Petr, počal mu domlouvati²⁵.

33. Kterýžto obrátiv se, a pohleděv na učedníky své, přimluvil Petrovi, rka: ²⁶Jdiž za mnou, satane! nebo ²⁷nechápaš, co jest Božího, ale co lidského.

34. A svolav zástup s učedníky svými, řekl jim: *Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, a vezmi kříž svůj, a následuj mne. *Mat. 16, 24. Luk. 9, 23. Item 14, 27.*

35. *Nebo chtěl-li by kdo²⁸ duši svou zachovati, ztratí ji; pakli by kdo ztratil duši svou pro mne a pro evangelium, tentž ji zachová. *Mat. 10, 39. Item 16, 25. Luk. 9, 25. Item 17, 33. Jan 12, 25.*

36. *Nebo co²⁹ prospěje člověku, by všecken svět získal, a³⁰ své duši škodu učinil? *Žal. 49, 9. Mat. 16, 26.*

37. Aneb jakou dá člověk odměnu za duši svou?

38. *Nebo kdož by se koli za mne styděl a za má slova v tomto pokolení³¹ cizoložném a hříšném, i Syn člověka styděti se bude za něj, když přijde v slávě Otce svého s anđely svatými. *Mat. 10, 32. Luk. 9, 26. Item 12, 8.*

KAPITOLA IX.

Kristus Pán proměnil se na hoře svaté, 13. a dolů sstoupiv, ďábelníka uzdravil; 29. smrt svou i vzkříšení předpověděl; 34. nesnáz mezi učedníky o prvotnost srovnal, 41. a aby se pohoršení vystříhali, napomenul.

I pravil jim: * Amen pravím vám, žeť jsou někteří z stojících tuto, kteříž neokusí smrti, až i uzří království Boží přicházející v moci. *Mat. 16, 28. Luk. 9, 27.*

cti loupí. 21) t. proto, že ještě k tomu způsobilí nebyli, pročž jim ani potom z Jeruzaléma nedal odcházeti, dokudž by nebyli oblečeni mocí s výsosti. (Luk. 24, 49.) Kristus také chtěl býti na nejvyšší prvé snižen, nežli by byl v své slávě všudy zjeven. A nad to opatrnosti té, kteráž umí času, místa i osob šetřiti, tu šafáře své učil. Mat. 24, 45. 22) zavržen, odsouzen. 23) směle, svobodně. 24) ujav, chopiv. Viz Mat. 16, 22. 25) rozumu těla zdá se to nepodobné, aby měl Kristus s svou církví a to ještě od těch, jenž

v církvi přednost drží, utrpěti. A protože ti nemoudře činí, kteříž sobě Krista, že by v slávě a důstojnosti světské církev svou vzdělávati měl, podlé své hlavy bez pravidla Božího slova formují a toho sobě, aby za satany, t. odpůrce, od Krista jmíni byli, zaslubují. 26) jdi pryč, táhni pryč. 27) nemyšlíš, nestiháš, nezpytuješ. Viz Mat. 16, 23. 28) t. život svůj. 29) pomůž. 30) o svou duši přišel, na své duši trestán byl. 31) t. před tímto pokolením.

IX.

S. MARKA.

PROMĚNĚNÍ KRISTA PANA. I. *Kristovo se proměnění:* 1. Kdy se stalo? 2. Před kterými osobami? 3. Kde? 4. Jak se to dalo? 5. Co se při tom i po tom zběhlo? 1: Zjeví se Mojžíš a Eliáš. 2: Petrovi se tu byt zalíbil. 3: Oblak učedníky neb raději Krista a ty proroky zastínil. 4: Hlas s nebe slyšán o tom: Kdo jest ten Pán, jenž se proměnil? Co v něm dobrého máme? Co jsme jemu povinni? 5: Naučení učedníkům dáno, aby o tom skutku mlčeli. 6: Zpravení v tom, že Jan Křtitel jest Eliášem. — II. *Uzdravení člověka ducha nečistého majícího: Jedno:* Co předešlo ten skutek? 1. Farizeové hádali se s učedníky Páně. 2. Zástup Krista ochotně přivítal. Verš 15.

2. *A po šesti dnech ¹pojal Ježíš Petra a Jakuba a Jana, i uvedl je na horu vysokou soukromí samy, ²a proměnil se před nimi. *Mat. 17, 1. Luk. 9, 28.*

3. A učiněno jest roucho jeho ³stkvoucí a bílé velmi jako snih, ještě tak bílého žádný ⁴bělič na zemi učiniti nemůže.

4. I ⁵uzřeli Eliáše s Mojžíšem, ani s Ježíšem mluví.

5. A odpověděv Petr, řekl Ježíšovi: Mistře! dobréf jest nám tuto býti; protož udělejme tři stánky, tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.

6. Nebo nevěděl, co mluví; byli zajisté ⁶přestrašeni.

7. I stal se oblak zastěňující je; *a přišel hlas z oblaku řkoucí: Tentof jest ten Syn můj milý, †jeho poslouchajte. **Mat. 17, 5. Kol. 1, 13. †Deut. 18, 15.*

8. A ⁷hned obezřevše se, žádného víc neviděli, než samého Ježíše s sebou.

9. *A když sstupovali s hory, přikázal jim⁸, aby toho žádnému nevypravovali, co viděli, než až Syn člověka z mrtvých vstane. *Mat. 17, 9. Luk. 9, 36.*

10. I ⁹zachovali tu věc u sebe, tížíce mezi sebou, co by to bylo z mrtvých vstáti?

11. I otázali se ho, řkouce: Což to pak zákonníci praví, že Eliáš musí přijíti prvé?

12. On pak odpověděv, řekl jim: *Eliáš přijda nejprvé, napraví ¹⁰všecky věci; †a jakož psáno jest o Synu člověka, musí to býti, aby mnoho trpěl a ¹¹za nic položen byl; **Mal. 4, 5. Mat. 11, 14. Luk. 1, 17. †Izai. 53. Žalm 22.*

13. Ale pravím vám, že i Eliáš již přišel, a i oni ¹²učinili mu, což chtěli; jakož psáno jest o něm.

14. *Tedy přišed k učedníkům¹³, uzřel zástup veliký okolo nich a zákonníky, an se hádají s nimi. *Mat. 17, 14. Luk. 9, 38.*

15. A hned všecken zástup uzřev jej, ulekli se; a zběhše se, ¹⁴přivítali ho.

16. I otázal se zákonníků: ¹⁵Co se hádáte spolu?

1) viz Mat. 17, 1. 2) proměněn jest. 3) třpytící se. 4) valchář. 5) ukázal se jim. Viz Mat. 17, 2. 6) bázni naplnění. 7) rychle ohlédše. 8) viz výš 8, 30. 9) měli to při sobě, mlčeli s tím. 10) všechno. 11) pohrdán. 12) nakládali s ním, jakž se jim líbilo. 13)

t. k jiným devíti, mimo ty tři, s nimiž na horu, proměnit se máje, byl odšel. 14) pozdravili. 15) oč. Ptal se Pán proto, aby příčina k dalšímu skutku dána byla a aby otec nemocného svou potřebu sprostně předložil, a každý při modlitbách své bídy čí-

VYVRŽENÍ DÁBELSTVÍ. 3. Učedníci u Pána obžalování. Verš 18. 4. Pán nad nevěrou lidu naříkal. 5. Nemocného k sobě přivesti rozkázal. 6. Duchu zlému jím lomcovati dopustil. 7. Na to, jak dlouho nemocen jest, se tázal. 8. Otcí člověka toho k víře sloužil. *Druhé:* Jak se ten skutek stal? 1. Pán zúřivými slovy ďábla vyhnal. 2. Člověka toho, jako mrtvého na zemi ležícího, pozdvihl. *Třetí:* Co se dalo po tom skutku? 1. Učedníci Pána se ptali, proč člověku tomu pomoci nemohli. 2. Pán jim o tom zprávu dal. — III. Rozmlouvání Kristovo s učedníky. *Jedno:* Na cestě, když šel skrze Galilei:

17. A odpovídaje jeden z zástupu, řekl: Mistře! přivedl sem syna svého k tobě, ¹⁶ kterých má ducha němého.

18. Ten když koli jej pochopí, lomcuje jím, a on se sliní a škrípí zubami svými a svaďne; i řekl sem učedníkům tvým, aby jej vyvrhli, ale nemohli.

19. A on odpovídaje jemu, řekl: Ó národe nevěrný! ale dokudž s vámi budu? a dokudž vás ¹⁷ trpěti budu? přiveďte jej ke mně.

20. I přivedli ho k němu; a jakž jej uzřel¹⁸, hned jím duch lomcoval, a padna na zemi, válel se a slinil.

21. I otázal se otce jeho: ¹⁹ Dávno-li se jemu to stalo? A on řekl: Hned od dětinství²⁰;

22. A často jím metal *i na oheň i do vody, aby jej zahubil. Ale ²¹ můžeš-li co, spomoz nám, ²² slituje se nad námi. *Mat. 17, 15.*

23. A Ježíš řekl jemu: Můžeš-li tomu věřiti; *všecko²³ jest možné věřícímu. *Mat. 21, 21. Luk. 17, 6.*

24. A i hned zvolav otec mládence toho s slzami, řekl: Věřím, Pane! avšak spomoz nedověře mé.

25. Uzřev pak Ježíš, že se zbíhá zástup, přimluvil duchu tomu nečistému, řka jemu: Duchu němý a hluchý, já tobě přikazuji, vyjdi z něho a nevcházej více do něho.

26. Tedy ten duch křiče a velmi jím ²⁴ lomcuje, vyšel z něho; i učiněn jest člověk ten jako mrtvý, tak že mnozí pravili, že umřel.

27. Ale Ježíš ujav jej za ruku, pozdvihl ho, a on vstal.

28. *A když všel do domu, učedníci jeho otázali se ho soukromí: Pročez sme my ho nemohli vyvrci? *Mat. 17, 19.*

29. I řekl jim: Toto ²⁵ pokolení nijakž nemůž vyjítí, jediné skrze modlitbu a půst²⁶.

30. A jdouce odtud, šli spolu²⁷ skrze Galilei; ale nechtěl, aby kdo o tom věděl.

tedlen býti se učil. **16)** *majícího ducha němého, t. takové ďábelství, kteréž ho oněmilo.* **17)** *snášeti.* **18)** *t. Pán Kristus.* Nepochybné pak jest, že Pán Kristus, uzdraviti maje toho bídného člověka, dopustil ho ďáblu lomcovati, aby známé bylo, že se tehdaž nejvíce ďábel zlobí, když Kristu a čistému jeho učení ustoupiti má. **19)** *kteřak dlouhý čas jest, jakž se jemu to přihodilo?* **20)** tím ukázána jest i moc veliká Pána Jezukrista, že toho ďábla, kterýž se tak byl vkořenil, mocně vyhnal, i také bídný lidský způsob, že hned

z přirození manové ďáblu jsme; nebo v hříších se počínáme i rodíme (Žal. 51, 7.) a myšlení ke zlému hned od dětinství schopné máme (Gen. 6, 5.), anobřž hluší k slyšení Božího slova a nemá k modlitbám jsme. **21)** *mohl-li by.* **22)** *lítost maje.* **23)** *t. jáť bych vše mohl učiniti, ale tomu, jenž věří.* **24)** *lomcovav.* **25)** *plémě.* Viz *Mat. 17, 21.* **26)** schvaluje Kristus Pán těmi slovy skutky dobré z víry živé pocházející. Nebo víra pravá, na Kristu Pánu a slovu jeho založená, svět i všecko zlé přemáhá (1 Jan 5, 4.), a

IX.

S. MARKA.

SLUŽBA UČEDLNÍKŮM 1. O čem bylo? 2. Jak se jich to chápalo? *Druhé: V Kafarnaum, v domě. O čem rozmlouval? 1. O nízkosti a pokoře, a tu se toho dotýká: Předně: Za jakou příčinou k ní sloužil? Že se o prvotnost nesnadnili. Potom: Jak to činil? Příkladem pacholátka. Užitek pokory. Verš 35. 2. O vymítání ďábelství od těch, kteříž s ním nechodili. Tu pak ukazoval to, že nesluší jim toho brániti, aby neměli ďábla vymítati, a to proto: Že tím proti němu nic nečiní. Že učedníkům na tom nic nesejde, anobrž, kdož by jeho vyvoleným co dobrého učinil, jemu činí.*

31. Nebo učil učedníky své, a pravil jim: *Že Syn člověka dán bude v ruce lidské, a zamordují jej; ale zamordován jsa, třetí den z mrtvých vstane. *Mat. 16, 21. Item 17, 22. Item 20, 18. Výš 8, 31.*

32. Oni pak nesrozuměli tomu povědění, a však ostýchali se ho otázati.

33. I přišel do Kafarnaum, a ²⁸v domě byv, otázal se jich: Co ste na cestě mezi sebou rozjímali?

34. Ale oni mlčeli; *nebo hádali se byli na cestě mezi sebou, kdo by z nich byl ²⁹větší. *Mat. 18, 1. Niž 10, 37. Luk. 9, 46.*

35. A posadiv se, zavolal dvanácti a dí jim: *Chce-li kdo první býti, ³⁰budeť ze všech nejposlednější a všech služebník.

Mat. 20, 26. Item 23, 11.

36. A vzav ³¹pacholátko, postavil je u prostřed nich; a ³²vzav je na lokty, řekl jim:

37. *Kdož by koli jedno z takových pacholátek přijal ve jménu mém, mneť přijímá; a kdož by mne koli přijal, ne mneť přijímá, ale toho, kterýž mne poslal. *Mat. 18, 5. Luk. 9, 48. Jan 13, 20.*

38. *I odpověděl mu Jan, řka: Mistře! viděli sme tam jednoho, an ve jménu tvém ďábly vymítá, kterýž nechodí s námi; i ³³bránili sme mu proto, že s námi nechodí. *Luk. 9, 49.*

39. Ježíš pak řekl: Nebraňtež mu; *nebt není žádného, kterýž by ³⁴divy činil ve jménu mém, ať by mohl ³⁵snadně zle mluvití o mně. *1 Kor. 12, 3.*

40. Nebo kdož není proti nám, s námit jest.

41. *Kdož by koli zajisté dal vám píti číši vody ve jménu mém, totiž proto, že jste Kristovi: amen pravím vám, neztratíť nikoli odplaty své. *Mat. 10, 42.*

42. *A kdož by koli pohoršil jednoho z těchto maličkých vě-

vírat nikdy není bez ovoce dobrých skutků, jakž jiných tak i svatých modliteb a postů, jimiž starý člověk mrtven, a pokušením ďábelským odpiráno bývá. Viz Mat. 17, 21. 27) t. Pán Kristus a učedníci jeho. 28) doma byv. 29) největší, t. potom v království Kristovu. Nejedny chvalitebné věci a zvláště víru apoštolů svatých (výš 8, 29.) evangelista svatý vypsav, již tuto i škodlivé vady jejich zaznamenal: 1. Pro ukázaní veliké zlosti ďáblvy, že on i svatým pokušeními svými v povolání překážku činí a mysl jejich k

slávě světa obrací. (1 Par. 21, 1.) 2. Pro navržení toho, že i svatí milostí Boží potřebují, za ni se jemu modlívati musejí (Zal. 32, 6.) a toho lítostivého biskupa, kterýž třtiny nalomené dolamovati neráci, zástupce hledati mají. (Izai. 42, 3.) 3. Pro napomenutí všechněm, kteříž stojí, aby se na péči měli, kterak by nepadli. 1 Kor. 10, 12. 30) buď ze všech nejzadnější, t. proto, že tu povýšení z milostí Boží, skrze věrnou práci a ponížení se přichází. Viz Mat. 20, 26. Item 18, 4. 31) dítě. 32) objav. 33) zastavovali.

POHORŠENÍ. 3. O utíkání příčin k zlému a mrtvení zlých žádostí v oudech těla, k čemuž slouží: 1: Předkládáním radosti nebeské i muk pekelných. 2: Tím, že bez toho žádný v obět Bohu příjemnou obětovati se nemůže.

I. Otázka o propouštění manželek: 1. Kdy a kde na Krista učiněna? 2. Od koho? 3. Jakým úmyslem?

řící ve mne, mnohem by lépe mu bylo, aby byl ³⁶zavěšen na hrdlo jeho žernov mlýnský, a vržen byl do moře.

43. *A horšila-li by tě ruka tvá³⁷, utni ji; ³⁸lépeť jest tobě ³⁹bezrukému vjíti do života, nežli obě ruce majícímu jíti do pekla, v ten oheň neuhasitelný;

44. Kdež červ jejich neumírá, a oheň nehasne.

45. A pakli noha tvá horšila by tě, utniž ji; lépeť jest tobě ⁴⁰kulhavému vjíti do života, nežli obě ⁴¹noze majícímu uvrženu býti do pekla, v ten oheň neuhasitelný;

46. Kdežto červ jejich neumírá, a oheň nehasne.

47. *Pakli by tě oko tvé horšilo, vylup je; lépeť jest tobě jednookému vjíti do království Božího, nežli obě oči majícímu uvrženu býti do ohně pekelného;

48. *Kdežto červ jejich neumírá, a oheň nehasne.

49. *Nebo každý člověk ohněm bude solen,⁴² a všeliká obět solí bude osolena.

50. *Dobráť jest sůl; pakli sůl bude neslaná, čím ⁴³ji osolíte? Mějte sůl v sobě sami, a pokoj mějte mezi sebou.

KAPITOLA X.

Otázku Pán, slušelo-li by ženu propustiti, zpravil; 13. dítě maličkých k sobě nésti nehájl; 23. bohatým že nesnadno do království Božího vjíti, svědčil; 38. učedníky své, kteříž povýšení žádali, poníženosti učil, 30. a slepého uzdravil.

A*vstav¹ odtud, přišel do končin judských skrze ²krajinu za Jordánem ležící; i sešli se k němu zase zástupové, a jakž obyčej měl, opět je učil.

2. Tedy přistoupiťve farizeové, otázali se ho: Sluší-li muži propustiti ženu? pokoušejíce ho.

34) Ř. moci dokazoval. 35) tak pojednou, brzy. 36) složen. 37) viz Mat. 5, 29. 38) poctivěji. 39) osekanému. 40) chromému. 41) nohy. 42) aby Pán Bůh ukázal, že ti, kdož se jemu v obět živou obětují (Řím. 12, 2.), musejí se nakvašeného učení varovati (Mat. 16, 12.) a rozkoší, jako med tělu libých, utíkati. Tou příčinou zapověděl kvas a med při obětech mívati (Lev. 2, 12.), solí pak na znamení stálé mezi nimi a lidmi učiněné smlouvy oběti soliti. A podlé toho příkladu tuto Pán mluvíti ráčí. Ohněm pak míní jakož Ducha svatého (Mat. 3, 11.) a slovo své svaté (Jer. 5, 14. Item 23, 29.), tak také i rozličná pokušení (Mal. 3, 2. Luk. 12, 49.),

již věrní přepalování bývají. Solí též míní se Boží slovo, služebníci věrní a kážeň svatá. Což všechno bude-li zlehčeno, a zobeční-li příčinou služebníků nedbalství a nepřikladného života, čímž se to napraví? Zdaliž jiné slovo Boží bude dáno, aby to zlehčené napravilo? Zdaliž služebníci nepřikladní a svémyslní napravovati se a trestati a jako soliti komu dadí? Zdaliž také kážeň, když v obyčej vejde a zobecní, v jaké vážnosti bude a vedena snadně býti může? (Viz Mat. 5, 13.) A protož Božím slovem a činěním pokání musíme Bohu v obět připravován býti. 43) bude napravena.

1) odebrav se. 2) Ř. za Jordání neb přes

X.

S. MARKA.

MANŽELSTVÍ. 4. Co Pán Kristus na ni odpověděl? 1: Do Zákona jim odkázal. 2: Ukázal, že manželství stálé býti má: Předložením toho, že lidské jest nařízení propouštěti manželku. Božím nařízením stavu manželského. Svou záповědí. Neřádem z rozvozování manželů pocházejícím. — II. O přinášení ku Pánu Kristu dítek: 1. Jak se k nim učedníci ukázali? 2. Co k tomu Pán říkal? 1: Učedníků svých potrestal. 2: Dítkám království nebeské přisvědčoval. 3: Jiným je za příklad v novém rodu představoval. Verš 15. 4: Milostně s nimi nakládal. — III. Otázka na Pána učiněná o dojití života věčného, při níž to dvě sudme: *Jedno*: Jaký způsob na sobě ukázal ten, kdož ji vydal? Z částky jedné: Chvalitebný; nebo: 1. Uctivě se ku Pánu měl.

3. On pak odpovídaje, řekl jim: Co vám přikázal Mojžíš?

4. *Kteřížto řekli: Mojžíš dopustil lístek ³rozloučení napsati a propustiti ženu.

Deut. 24, 1. Mat. 5, 31. Item 19, 7. Luk. 16, 18.

5. I odpověděv⁴ Ježíš, řekl jim: Pro tvrdost srdce vašeho napsal vám to přikázání.

6. *Ale od počátku stvoření ⁵muže a ženu učinil je⁶ Bůh.

Gen. 1, 27. Item 2, 24.

7. Protož opustí člověk otce svého i matku a ⁷přidržeti se bude ženy své;

8. *I budou ti dva⁸ jedno tělo. A tak již nejsou dva, ale jedno tělo.

1 Kor. 6, 16. Efez. 5, 31.

9. Protož což Bůh ⁹spojil, člověk nerozlučuj.

10. A v domě opět učedníci jeho otázali se ho o též věci.

11. I dí jim: *Kdož by koli propustil manželku svou a jinou pojal, cizoloží a hřeší proti ní. *Mat. 5, 32. Item 19, 9. Luk. 16, 18. 1 Kor. 7, 10.*

12. A jestliže by žena propustila muže svého a za jiného se vdala, cizoloží.

13. *Tedy přinášeli k němu dítky, aby se jich dotýkal; ale učedníci přimlouvali těm, kteříž je nesli¹⁰.

Mat. 19, 13. Luk. 18, 15.

14. To viděv Ježíš, ¹¹nelibě to nesl a řekl jim: Nechtež dítek jíti ke mně a nebraňtež jim; nebo takovýchť jest království Boží.

15. Amen pravím vám: Kdož by koli nepřijal království Božího *jako dítě, nikoliť do něho nevejde¹².

1 Kor. 14, 20. 1 Petr 2, 1.

16. A bera je na lokty své a vzkládaje na ně ruce, požehnání jim dával¹³.

17. Potom když vyšel na cestu, přiběhl ¹⁴jeden a poklekna před ním, otázal se ho, řka: *Mistře dobrý! co ¹⁵učiním, abych života věčného dědičně došel?

Mat. 19, 16. Luk. 18, 15.

Jordán. 3) odstoupení, zapuzení. Viz Deut. 24, 1. Mal. 2, 14. Mat. 19, 7. 4) viz Mat. 19, 8. 5) samce a samici. 6) t. Adama a Evu. 7) připojí se. 8) t. manžel a jeho manželka. 9) spráhl. 10) zdálo se učedníkům, že sami ti ku Pánu jíti měli, kteříž uzdravení na těle potřebovali, aneb jeho kázání užití mohli, anobřž vidělo se jim za neslušné, aby takový Pán, o němž smyslili, že králem tělesným bude, tak špatnými věcmi (podlé jejich soudu) zanášín býti měl; protož k němu dítek nésti bránili a svým pří-

kladem ty, kteříž po svém rozumu odcházeli, vymalovali. 11) hněviv byl, těžek byl nad tím. 12) t. proto, že kdož chtějí k spasení přijíti, musejí jako dítky znovu se naroditi (Jan 3, 3. 1 Petr 2, 2.) a ne v smyslu, ale zlostí dítky býti. 1 Kor. 14, 20. 13) t. všeho dobrého jim žádal. Neboť Bůh netoliko rodičů, ale i dítek jejich Bohem býti zaslíbil. (Gen. 17, 7.) A protož jim požehnání dává, ano i podnes se jim podlé toho křtem slouží, i království nebeské přisvědčuje. 14) nějaký člověk. 15) mám činiti.

BOHATSTVÍ 2. Osvícený byl, což pronesl, kdyžto: Pána vyznával. Boží vůle povědom ŠKODLIVÉ. byl i jí ostříhal. Verš 20. Z druhé částky: Nechvalitebný; nebo: 1: Zarmoutil se. 2: Ode Pána odšel. Verš 22. *Druhé*: Jak se Kristus Pán ukázal? *Předně*: K němu: Otázku na něj učiniv, verš 18., sprostně na jeho odpověděl. Verš 19. Zamilovav jej, naučení dal jemu, co by dále činiti měl. Verš 21. *Potom*: Za příčinou jeho i k učedníkům svým: 1. S podivením k nim promluvil, že bohatí nesnadně do nebe přicházejí, verš 23., a to proto, že v zboží doufají. Verš 24. 2. Jich o spasení pochybujících potěšil. 3. Chlubícím se následováním jeho s opuštěním všech věcí zaslíbení činil.

18. I řekl mu Ježíš: Co mne nazýváš dobrým? Žádný není dobrý, než jediný, totiž Bůh.

19. Příkázání umíš¹⁶: *Nezcižoložíš, nezabiješ, neukradneš, nevydáš falešného svědectví¹⁷, neoklamáš, cti otce svého i matku.

Exod. 20, 13. Deut. 5, 7. Řím. 13, 9.

20. A on odpověděl, řekl jemu: Mistře! toho všeho sem ostříhal od své mladosti.

21. Tedy Ježíš pohleděv na něj, zamiloval ho¹⁸ a řekl mu: Jednohoť se nedostává; jdi *a cožkoli máš, prodej a dej chudým, a budeš mít poklad v nebi; a [†]poď, následuj mne, vezma kříž svůj.

* Mat. 6, 19. Item 19, 21. Luk. 12, 33. Item 16, 9. 1 Tim. 6, 19. † Mat. 16, 24. Vjš 8, 34. Luk. 9, 23.

22. On pak,¹⁹ zarmoutiv se pro to slovo, odšel truchliv jsa; nebo měl mnohá zboží.

23. *A pohleděv vůkol Ježíš, dí učedníkům svým: Jak nesnadně ti, jenž²⁰ statky mají, vejdou do království Božího²¹!

Mat. 19, 23. Luk. 18, 24.

24. Tedy učedníci²² užasli se nad těmi řečmi jeho. Ježíš pak zase odpověděl, dí jim: *Synáčkové, kterak nesnadně jest doufajícím v²³ statek do království Božího vjíti!

Přís. 11, 28.

25. Snáze jest velbloudu skrze jehelní²⁴ ucho projíti, nežli bohatému vjíti do království Božího.

26. Oni pak více se děsili, řkouce mezi sebou: I kdož může spasen býti?

27. A pohleděv na ně Ježíš, dí: U lidí jest nemožné, ale ne u Boha; *nebo u Boha všecko možné jest.

Job 42, 2. Zach. 8, 6.

Moudr. 11, 21. Mat. 19, 26. Luk. 1, 37. Item 18, 27.

28. I počal Petr mluvit k němu: *Aj, my opustili sme všecko a²⁵ šli sme za tebou²⁶.

Mat. 4, 20. Item 19, 27. Luk. 5, 28. Item 18, 28.

Pěkný příklad a následování hodný všem, obzvláště mládeži, o život věčný se starati. **16)** viz *Mat. 19, 17.* **17)** *nebudeš podvodným, nepřipravíš ke škodě bližního.* **18)** t. netoliko jeho snažnost sobě oblíbil, ale nad to litoval ho, že se tak doufáním v své skutky náramně šálí a podlé toho již sebe neb za dokonalého, aneb k dokonalosti se nesoucího býti soudí. **19)** *ztěžkav se nad tím.* **20)** *důchody, užítky, zboží.* **21)** lidé buď duchovně sami u sebe (*Zjev. 3, 17.*) a ne v Bohu bohatí (*Luk. 12, 21.*), buď v tělesný statek doufající (*1 Tim. 6, 17.*), nesnadně k spasení

přicházejí. Nebo toho, jenž jest sám v sobě dostatečný a plná studnice všech darů a milostí, t. Pána Boha ze cti loupi, protože od něho prázdni puštění bývají. *Luk. 1, 53.* **22)** *zděsili.* **23)** *penězích.* **24)** *dírku.* **25)** *následovali sme tebe.* **26)** ačkoli nemalé, ale veliké ovoce jest víry, časné věci pro jméno Kristovo opouštěti, což i on hojně a štědře nahraňuje, a však lidé jako na běhu často v tom zemdlévají a sobě překážku činí, aneb na svých zásluhách velmi mnoho zakládají; protože Pán tomu oběmu vstříce vycházejí ráci i zaslíbením (*v. 30.*), i pohrůzkou. *V. 31.*

OPUŠTĚNÍ ČASNÝCH VĚCÍ. 4. Aby v sebe a v svou zásluhu nedoufali, výstrahu jim dal. — IV. Kázání Kristovo učedníkům o tom, co se jemu v Jeruzalémě díti mělo, při čemž vypravuje se: *Jedno*: Co učedníci v ten čas před sebe brali? 1. Jakub a Jan o prvotnost stáli. 2. Jiní pak těžce to nesli. Verš 41. *Druhé*: Co jim Pán Kristus k tomu říkal: Pěkně je z toho vyvozovat: 1. Předložením jim toho, že neumělá jest žádost jejich. 2. Ukázáním cesty, po níž se k slávě jde. 3. Oznaměním, že on míst nepřišel rozdělovati.

29. Odpověděv pak Ježíš, řekl: Amen pravím vám, žádného není, ještě by opustil dům, neb bratří, neb sestry, neb otce, neb matku, neb manželku, neb dívky, neb ²⁷rolí pro mne a pro evangelium,

30. Aby nevzal stokrát ²⁸tolik nyní v času tomto domů a bratrů a sestr a matek²⁹ a dítek a rolí s protivenstvím, a v budoucím věku život věčný.

31. *Množit pak, byvše první, budou poslední, a poslední první.

Mat. 19, 30. Item 20, 16. Luk. 13, 30.

32. Byli pak na cestě, jdouce do Jeruzaléma; a Ježíš šel napřed, i byli předěšeni a jdouce za ním, báli se³⁰. Tedy pojav opět dvanácte, počal jim praviti, co se jemu má státi,

33. Řka: *Aj, vstupujeme do Jeruzaléma, a Syn člověka ³¹vydán bude biskupům a zákonníkům; i ³²odsoudí jej na smrt a vydadí jej pohanům;

Mat. 16, 21. Item 17, 22. Vjš 8, 31. Luk. 9, 22. Item 18, 31.

34. Kterížto posmívati se budou jemu a ubičují ho a uplijí i zabijí jej; ale třetího dne z mrtvých vstane.

35. *Tedy přistoupli k němu Jakub a Jan, synové Zebedeovi, řkouce: Mistře! chceme, zač bychom koli prosili tebe, aby učinil nám.

Mat. 20, 20.

36. On pak řekl jim: Co chcete, abych vám učinil?

37. I řekli jemu: *Dej nám, abychom jeden na pravici tvé a druhý na levici tvé ³³seděli v slávě tvé.

Luk. 9, 46.

38. Ježíš pak řekl jim: Nevíte, zač prosíte; můžete-li píti kalich, ³⁴kterýž já piji, a *křtíti se křtem, kterýmž já se křtím?

Luk. 12, 50.

39. A oni řekli jemu: Můžeme. Ježíš pak řekl jim: Kalich zajisté, kterýž já piji, píti budete a křtem, ³⁵kterýmž já se křtím, křtění budete;

27) *dědiny*. 28) *vic*. 29) nebo všickni věřící bývají v Krista štípeni a jednoho těla církve svatě oudové, anobř jednoho Otce nebeského synové a dědicové učinění. (Řím. 6, 5. Item 8, 17. Efez. 4, 15. Mal. 2, 10.) A protož tak jsou láskou spojení, že jako těla svého (Izai. 58, 7.) jedni druhých chrání a což nejvlastnější přátelé jedni druhým učiní mohou, to i oni činí. Čehož příklad při apoštolech, kteříž posláni byvše bez mošny, obuvi, v ničemž nedostatku neměli. (Luk. 22, 35.) A netoliko mezi domácími víry ta-

kové Pán opatruje, ale i mezi nepřátely, což patrné jest při Abrahamovi. Gen. 13, 6. 30) t. proto, že jim často o utrpeních a smrti, i jiných věcech tělu nepřijemných kázal. Vymalován tu způsob církve rytčující, že v ustavičném strachu a bázni za příčinou přítomných i nastávajících pokušení na světě býti musí. Ale toť věrné potěšuje, že Pán šel a jde napřed a svých nikdy neopouští. 31) *zrazen*. 32) *potupí jej smrtí*. 33) *sedli*. 34) *kterýž já podstupuji, t. po malé chvíli podstupím*. Viz Mat. 20, 22. 35) *v kterýž*

4. Že ta místa ne po příbuznosti, ale podle Božího uložení dána budou.
 NESNÁZ 5. Že rozdílný způsob jest království jeho od světského. 6. Příkladem svým
 O PRVOTNOST. vlastním. — V. Uzdravení člověka slepého: 1. Kdo byl? 2. Jak se měl
 při tom: Osvíceně. Stále. Verš 48. Ochotně. Verš 50. Uprímě. Verš 51. Vděčně. Verš 52.
 3. Jak se Pán k němu ukázal? 1: K jeho volání se zastavil. 2: Jej k sobě přivesti roz-
 kázal. 3: Čeho potřebuje, se doptával. 4: Zrak jemu navrátil a to dobrodiní víře připsal.
 I. Co se toho dne stalo, když se Pán do Jeruzaléma k smrti bral?

40. Ale seděti na pravici mé neb na levici mé není má věc dáti; ale dánoť bude, kterýmž *připraveno jest. *Mat. 25, 34.*

41. A uslyšavše to jiných deset, počali se hněvati na Jakuba a na Jana.

42. *Ale Ježíš povolav jich, řekl jim: Víte, že ti, kteříž ³⁶ sobě zalibují ³⁷ vládnouti nad národy, panují nad nimi; a kteříž velicí u nich jsou, moc provozují nad nimi. *Luk. 22, 25.*

43. Ne takť bude mezi vámi; ale kdož koli chtěl by mezi vámi býti ³⁸ veliký, ³⁹ budiž váš služebník;

44. A kdož koli z vás chtěl by býti ⁴⁰ přední, budiž služebník všech.

45. *Nebo i Syn člověka nepřišel, aby mu sloužili, ale aby on sloužil a aby dal duši svou ⁴¹ na † vykoupení za mnohé.

*Jan 13, 5. Filip 2, 7. † Žal. 111, 9. Item 130, 7. Izai. 59, 20. Mat. 20, 28. Řím. 3, 24. Žid. 9, 12. 1 Petr 1, 18. Zjev. 5, 9. 1 Kor. 1, 30. Item 6, 20. Item 7, 23. Efez. 1, 7. Kol. 1, 14. 1 Tim. 1, 6.

46. *Tedy přišli do Jericho, a když vycházel on z Jericha i učedníci jeho a zástup mnohý, Timeův syn, Bartimeus slepý, seděl podlé cesty, žebře. *Mat. 20, 29. Luk. 18, 35.*

47. A když uslyšel, že by to byl Ježíš Nazaretský, počal volati a ⁴² říci: Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!

48. I přimlouvali mu mnozí, aby mlčel; ale on mnohem více volal: Synu Davidův, smiluj se nade mnou!

49. Tedy zastaviv se Ježíš, kázal ho zavolati; i zavolali toho slepého, řkouce jemu: ⁴³ Dobré myslí buď, vstaň, volá tě.

50. On pak povrh plášť svůj a ⁴⁴ zchopiv se, šel k Ježíšovi.

51. I odpověděv Ježíš, dí jemu: Co chceš, ať učiním? A slepý řekl jemu: Mistré, ⁴⁵ ať vidím!

52. Tedy Ježíš řekl jemu: Jdi, víra tvá tě uzdravila. A on hned prohlédl a šel cestou za Ježíšem ⁴⁶.

KAPITOLA XI.

A Kristus Pán přijel na oslátku do Jeruzaléma; 12. fíku zlořečil; 15. chrám vyčistil; 22. napomenul k víře a k modlitbě; 29. otázku farizeů opatrně zavrhl, učiniv zmínku o Janovi.

*když se přiblížili k Jeruzalému a Betfagi i Betani při hoře Olivetské, poslal dva z učedníků svých *Mat. 21, 1. Luk. 19, 29.*

sem já se vydal. 36) za ty se mají, že vládnou, t. ne tak dalece kralují, jako za panovníky jmíni bývají. Nebo samého Boha vlastnost nade vším stvořením dokonale kralovati a všemu rozkazovati. 37) knížata bítí. 38) znamenitý. 39) budeť. Viz Mat. 20, 26.

Item 23, 11. 40) první. 41) k výplatě, v obět. 42) praviti. 43) doufej. 44) vstav. 45) abych prohlédl. 46) tať do dnešního dne povinnost jest na vnitřním životu osvícených, aby za Kristem šli a cestami Božími kralovali.

XI.

S. MARKA.

JÍZDA KRISTA DO JERUZALÉMA. 1. Učedníky pro oslátka poslal. 2. Co se s nimi tam dítí bude, oznámil. 3. Učedníci se měli: Povolně, uctivě. 4. Zástupové počínali sobě: Ochotně, radostně i nábožně; nebo veselými hlasy: *Předně:* Spasení v Kristu složeného sobě žádali. *Potom:* I šťastného rozmnožení království jeho vinšovali. 5. Pán se do chrámu obrátil. — II. Co se zběhlo druhého dne po příjezdu Páně? 1. Pán lačněl a tím žádost spasení našeho ukázal. 2. Fiku lístí toliko majícímu zlořečil a tím, že na lid ten jméno samo bez pravdy mající klátba a zahynutí přijde, významenal. 3. Chrám od neřádu vyčišťoval: 1: Vyhnáním z něho svatokupců. 2: Pilným učením.

2. A řekl jim: Jděte do 'městečka, kteréž proti vám jest; a hned vejduce tam, naleznete oslátka přivázané, na kterémž ještě nízádný z lidí neseděl; odvízíte, přiveďte ke mně.

3. A řekl-liť by vám kdo: Co to činíte? rcete: Že ho Pán potřebuje; a hned je pošle sem.

4. I odešli, a našli oslátka přivázané vně u dveří na rozcestí; i odvázáli je.

5. Tedy někteří ² z těch, kteříž tu stáli, řekli jim: Co činíte, odvázuje oslátka?

6. Oni pak řekli jim, jakož byl přikázal Ježíš. I nechali jich.

7. ³Protož přivedli oslátka k Ježíšovi a ⁴vložili na ně roucha svá; i vsedl na ně.

8. *Mnozí pak ⁵stlali roucha svá na cestě; a jiní ratolesti sekali z stromů a ⁶metali na cestu. *4 Král. 9, 13.*

9. A kteříž napřed šli i ti, kteříž za ním šli, volali, řkouce: ⁷Hosanna, *požehnaný, jenž se ⁸béře ve jménu Páně!

Žal. 118, 26. Jan 12, 14.

10. Požehnané království otce našeho Davida, kteréž přišlo ve jménu Páně! Hosanna, ó ty, kterýž jsi na výsostech!

11. *I všel do Jeruzaléma ⁹Ježíš i do chrámu; a ¹⁰spatřiv tu všecko, když již byla večerní hodina, vyšel do Betani se dvanácti.

Mat. 21, 10. Luk. 19, 45. Jan 2, 13.

12. *A druhého dne, když vycházel z Betani, zlačněl. *Mat. 21, 19.*

13. *A uzřev z daleka fík, an má lístí, šel, zda by co našel na něm. A když přišel k němu, nic nenalezl kromě lístí; nebo nebyl čas fíků. *Luk. 13, 6.*

14. Tedy odpověděv Ježíš, řekl jemu: Již více na věky ¹¹nížádný z tebe ovoce nejez; a slyšeli to učedníci jeho.

15. I přišli do Jeruzaléma; *a všed Ježíš do chrámu, počal vymítati ty, jenž prodávali a kupovali v chrámě, a stoly penězoměnců a stolice prodávajících holuby převracel.

Mat. 21, 12. Luk. 19, 45. Jan 2, 14.

16. A nedopustil, aby kdo jakou nádobu nesl skrze chrám.

17. I učil je, řka jim: Zdaliž není psáno, *že dům můj dům modlitby ¹²slouti bude u všech národů? vy pak učinili ste jej peleší lotrů.

3 Král. 8, 33. Izai. 56, 7. Jer. 7, 11. Mat. 21, 13.

1) hrádku. 2) z přistojících. 3) i. 4) uvrhli. 5) prostírali. 6) prostírali. 7) viz Mat. 21, 9. 8) přicházející. 9) někteří exemplářové řečí mají místo toho Ježíš to slovíčko: Pán. 10)

FÍK III. Co se třetího dne po příjezdu Páně dalo? *Jedno:* Při učednících: 1. Divili se, že fík, když naš slunce nesvítilo, přes noc usechl. 2. Jakou moc víra provodí, ode Pána v tom zpravení. 3. Jaký způsob při modlitebnících býti má, vyučení: 1: Aby víru měli. 2: Bližním lřtostiví byli. *Druhé:* Při nepřátelích: 1. Nepřátelé lřtívě na Pána otázku učinili. 2. Ode Pána zahanbeni, když místo odpovědi jiné na ně otázky podal a tím: 1: Moudrost svou, proti níž žádná chytrost nepřátelská ostáti nemůže, mimo naději zákonníků zjevil. 2: Svě věrné opatrnosti vyučil, aby před svině perel nemetali.

18. Slyšeli pak to zákonníci i biskupové a hledali, kterak by jej ¹³ zahubili; nebo se ho báli, proto že všecken zástup ¹⁴ divil se učení jeho.

19. *A když byl večer, vyšel Ježíš z města. *Mat. 21, 17.*

20. A učedníci ráno jdouce, uzřeli ten fík, an usechl hned z kořene.

21. Tedy zpomenuv Petr, řekl jemu: Mistře! aj, ten fík, kterémuž si zlořečil, usechl.

22. I odpověděv Ježíš, řekl jim: Mějte *víru Boží¹⁵. *Luk. 17, 6.*

23. Nebo amen pravím vám, že kdož by koli řekl hoře této¹⁶; Zdvihni se a vrz sebou do moře*, a ¹⁷nepochyboval by v srdci svém, ale věřil by, že se stane, cožkoli dí, staně se jemu tak, což by koli řekl.

Jak. 1, 6.

24. Protož pravím vám: *Začež byste koli, modléce se, prosili, věřte, že vezmete, a staně se vám.

Jer. 29, 12. Mat. 7, 7. Item 21, 22.

Luk. 11, 9. Jan 14, 13. Item 15, 7. Item 16, 23. Jak. 1, 5. 1 Jan 3, 22. Item 5, 14.

25. *A když se postavíte k modlení, odpouštějte, máte-li co proti komu, aby i Otec váš nebeský odpustil vám ¹⁸hříchy vaše.

Mat. 6, 14. Item 18, 19.

26. Nebo jestliže vy neodpustíte, ani Otec váš, kterýž v nebesích jest, odpustí vám hříchů vašich.

27. *I přišli zase do Jeruzaléma; a když on procházel se v chrámě, přistoupili k němu biskupové a zákonníci a starší;

Mat. 21, 23. Luk. 20, 1.

28. I řekli jemu: *Jakou mocí to činíš¹⁹? a kdo tobě dal tu takovou moc, aby tyto věci činil?

Skut. 4, 1.

29. Tedy odpovídaje Ježíš, řekl jim: Otížit se i já vás ²⁰na jednu věc; odpovězte mi, a povím vám, jakou mocí to činím.

30. Křest Janův s nebe-li byl, čili z lidí? Odpovězte mi.

31. I rozvažovali to sami mezi sebou, řkouce: Díme-li: S nebe, díf: Pročež ste tedy neuvěřili jemu?

32. Pakli díme: Z lidí; ²¹bojíme se lidu. *Nebo všickni o Janovi smyslili, že právě byl prorok.

Mat. 14, 5. Item 21, 26. Vjř 6, 20.

33. I odpověděvše, řekli Ježíšovi: Nevíme. A Ježíš odpovídaje, řekl jim: Aníž já vám povím, jakou mocí to činím.

obhlédl, obezřev. 11) viz Mat. 21, 19. 12) nazýván bude ode všech. 13) vyhladili. 14) děsil. 15) t. věřte Bohu. 16) viz Mat. 17, 20. 17) nevrstal by se. 18) pády, poklésky. 19) t.

což si včera učinil a před sebe vzal. Vjř verš 15. Viz Mat. 21, 23. 20) viz Mat. 21, 24. 21) Ř. obávali se.

VINNICE PRONAJATÁ VINAŘŮM. *Rozmlouvání Kristovo se dvojími lidmi: I. S nepřátely trojími: Jedno: S biskupy, a tu sudme toto dvě: 1. O čem rozmlouval? Předně: O milosti Boží lidu tomu učiněné, totiž že: Vzal jej Pán Bůh za svou církev. Řádem dobrým jej ohradil. Kázeň v něm jako přes nějaký vyzdvihl. Přísluhování své zřídil a jako strážné na věži postavil. Potom: O nevděčnosti jejich, totiž že: Nenesli ovoce pravé pobožnosti. Verš 2. Proroky jímali a mordovali. Verš 3. Dědice pravého, Pána Jezukrista, zahubili. Naposledy: O pomstě nad nimi: Že budou zahlazeni. Jiní na místa jejich posazení. 2. Jak toho mluvení Páně užili? 1: Zabiti ho usilovali. 2: Měvše se kořiti, pryč ušli. 3: Jiné proti němu s otázkou lstivou nastrojili. Protož Pán*

KAPITOLA XII.

O vinnici pronajaté vinařům, 13. o dani císaři; 24. o způsobu budoucího vzkříšení; 28. o největším přikázání; 35. o Kristu, či by syn byl; 38. o pýše zákonníků; 41. a o metání peněz do pokladnice.

Tedy počal jim mluvit v podobenstvích: *Vinnici štípil¹ jeden člověk a opletl ji plotem a vkopal² přes a ustavěl věži a pronajal ji vinařům; i odšel³ na cestu.

Izai. 3, 14. Item 5, 1. Jer. 2, 21. Mat. 21, 33.

2. A⁴ v čas užitka poslal k vinařům⁵ služebníka, aby od vinařů vzal⁶ ovoce z vinnice.

3. Oni pak javše jej, ⁷zmrskali ho a odeslali prázdného.

4. I poslal k nim zase jiného služebníka; i toho též kamenovavše, ranili v hlavu a odeslali zohaveného.

5. I poslal opět jiného; i toho zabili a mnoho jiných, z nichž některé zmrskali a jiné zmordovali.

6. Ještě pak maje jediného syna milého, i toho poslal k nim⁸ naposledy, rka: Ustydnout se syna mého.

7. ⁹Ale vinaři řekli jedni k druhým: Tentot jest dědic; *podte, zabíme jej, a budeť naše dědictví¹⁰. *Gen. 37, 20. Mat. 21, 38.*

8. Tedy javše jej, zabili ho a vyvrhli ven z vinnice.

9. Což tedy učiní pán vinnice? Přijde a ¹¹zatratí vinaře ty, a dá vinnici jiným.

10. Zdaliž ste Písma toho nečtli? *Kámen, kterýž¹² zavrhlí¹³ stavitelé, ten učiněn jest hlavou úhlovou. *Izai. 8, 14. Item 28, 16.*

Mat. 21, 42. Luk. 20, 17. Skut. 4, 11. Řím. 9, 33. 1 Kor. 3, 11. 1 Petr 2, 8.

11. Ode Pána stalo se toto, a jest divné před očima našima.

12. I hledali ho jíti, ale báli se zástupu; nebo poznali, že podobenství to¹⁴ proti nim pověděl; a nechavše ho, odešli pryč.

13. *Potom poslali k němu některé z farizeů a herodiánů, aby jej¹⁵ polapili v řeči. *Mat. 22, 15. Luk. 20, 20.*

1) viz Izai. 5, 1. 2) kád. 3) přes pole. 4) při vinobraní. 5) viz v předmluvě na proroky reguli první a Mat. 21, 34. 6) něco z užitka té vinnice. 7) zbili, ubili. 8) posledního. 9) ti pak. 10) to dědictví Páně jest svatá obecná církev. To pak dědictví sobě služebníci osobují, když nad církví neb

lidem panský panují, i jejich časných věcí užívají a ne k spasení jim sloužití se snažují (Ezech. 34, 3. 4. 1 Petr 5, 3.), a aby o tělesné věci nepřišli, Kristu a jeho službám průchodu a místa nedávají a tak jej jako mordují a z vinnice vyhazují. Jan 11, 48. 11) zahladí. 12) pohrdlí. 13) dělníci. Viz

SADUCEOVÉ. Kristus: 1. Pokryté srdce jejich vyjevil. 2. Vlastní jejich odpovědi je zahnil. 3. Povinnost k Bohu i k bližním jim konati rozkázal. *Druhé:* S saducei, při čemž šetřiti: 1. Kdo byli saduceové? 2. Jakou otázku na Pána Krista učinili? 3. Jak se k nim Pán ukázal? 1: Původ jejich slepoty předložil. 2: Způsob života budoucího jim ukázal. 3: Písmy svatými vzkříšení jim dovedil.

14. Kterížto přišedše, řekli jemu: Mistře! víme, že jsi pravdomluvný a nedbáš na žádného; nebo nepatříš na osobu lidskou, ale ¹⁶ v pravdě cestě Boží učíš. Sluší-li daň dávatí císaři, ¹⁷ čili nic? dáme-liž, čili nedáme?

15. On pak znaje pokrytství jejich, řekl jim: Co mne pokoušíte? přineste mi peníz, ať pohledím.

16. A oni ¹⁸ podali mu. Tedy řekl jim: Čí jest tento obraz a nápis. A oni řekli mu: Císařův.

17. I odpověděv Ježíš, řekl jim: *¹⁹ Dávejtež tedy, což jest císařova, císaři²⁰ a což jest Božího, Bohu. I podivili se tomu.

Exod. 22, 29. Skut. 23, 5. Řím. 13, 7. 1 Tim. 2, 2. Tit. 3, 1. 1 Petr. 2, 13.

18. *Potom přišli k němu saduceové, kteříž praví, že není ²¹ z mrtvých vstání; i otázali se ho, řkouce: *Mat. 22, 23. Luk. 20, 27. Skut. 23, 6.*

19. Mistře! *Mojžíš nám napsal, kdyby čí bratr umřel a ostavil po sobě manželku a synů by ²² neměl, aby bratr jeho pojal manželku jeho a vzbudil símě bratru svému. *Deut. 25, 5.*

20. I bylo sedm bratrů; a první pojav manželku a umřev, nepozůstavil semene.

21. A druhý pojav ji, také umřel, a aniž ten ostavil semene; a třetí tolikéž.

22. A tak ji pojalo všech sedm, a nezůstavili po sobě semene; nejposléze pak po všech umřela i ta žena.

23. Protož při vzkříšení, když z mrtvých vstanou, čí z těch bude manželka? neb jich sedm mělo ji za manželku.

24. A odpovídaje Ježíš, řekl jim: Zdaliž ne proto bloudíte, že neznáte Písem, ani moci Boží?

25. Nebo když vstanou z mrtvých, ²³ nebudou se ženiti, ani vdávati; *ale budou jako andělé nebeští. *1 Jan 3, 2.*

26. O mrtvých pak, že mají ²⁴ vstáti, zdaliž ste nečtli v knihách Mojžíšových, kterak ve kři promluvil k němu Bůh, řka: *Já jsem Bůh Abrahamův a Bůh Izákův a Bůh Jákobův.

Exod. 3, 6. Mat. 22, 32. Skut. 7, 32. Žid. 11, 16.

27. Neníť Bůh mrtvých, ale Bůh živých; protož vy velmi bloudíte.

Žal. 118, 22. 14) o nich. 15) lovili, t. jako zvěř nějaký myslivec. 16) právě. 17) viz Mat. 17, 24. 18) přinesli. 19) navratlež, navrácujtěž. 20) povinnost k vrchnostem poddaných tato býti má: 1. Za ně se Pánu Bohu modlívatí. (Baruch 1, 11. 1 Tim. 2, 2.)

2. Náležitou poctivostí je ctíti a jim ne-
utrhati. (Exod. 22, 28.) 3. Jim, buďte oni
zlí neb dobří, ve všem, což by proti Bohu
nebylo, poddánu býti. (1 Petr. 2, 13. 18.
Skut. 4, 19. Item 5, 29.) 4. Poplatky a daně
jim dávatí. Řím. 13, 7. 21) vzkříšení. 22)

PŘIKÁZANÍ NEJVĚTŠÍ. *Třetí:* S zákonníky: 1. Mnohými, kteříž s herodiány ku Pánu vysláni byli, o nichž verš 13. 2. S jedním, kterýž na Pána otázku učinil, a tu posuďme: *Předně:* Otázky, totiž: Za jakou příčinou ji vydal? Jaká byla? *Potom:* Odpovědi Páně, a tu vize to dvě: 1. Jakou na tu otázku odpověd Pán dal? Tuto dvojí: *Nejprvé:* Co má o Bohu věreno býti? Že jest svých milostivým Pánem. Že jest jediný v podstatě. *Za tím:* I tu odpověd dáti ráčil: Co má od lidí k Bohu i k bližním konáno býti? 2. Při té odpovědi vize: Jak ji ten zákonník přijal? 1: Bedlivě poslouchal, co Pán mluvil. 2: Schválil tu odpověd. — II. S upřímymi posluchači a s učedníky, v kterémžto rozmlouvání: 1. Učí je, co by smysliti měli o sobě, úradu i království jeho. 2. Vystříhá od zlých služebníků a povahy jejich vypisuje: Tvárnost.

28. *Tedy přistoupil k němu jeden z zákonníků, slyšev je spolu se hádající a vida, že jim dobře odpověděl, otázal se ho: Které jest přikázání ²⁵ první ze všech? *Mat. 22, 35. Luk. 10, 25.*

29. A Ježíš odpověděl jemu, že první ze všech přikázání jest: *Slyš, Izraeli, Pán Bůh náš ²⁶ Pán jeden jest. *Exod. 20, 1. Deut. 6, 4. Item 10, 12. Izai. 41, 4. Item 44, 6. Item 48, 12. Mal. 2, 10. 1 Kor. 8, 4. Item 12, 5. Gal. 3, 20. Efez. 4, 5. 1 Tim. 2, 5.*

30. Protož milovati budeš Pána Boha svého ²⁷ ze všeho srdce svého a ze vsí duše své a ze vsí mysli své i ²⁸ ze všech mocí svých; to jest první přikázání.

31. Druhé pak tomu ²⁹ podobné toto jest: *Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Většího přikázání jiného nad tato není. *Mat. 22, 30.*

32. I řekl jemu ten zákonník: Mistře! dobře jsi v pravdě pověděl; nebo jeden jest Bůh, a není jiného kromě něho;

33. A milovati ho ze všeho srdce a ze vsí ³⁰ mysli a ze vsí duše i ze všech mocí; a milovati bližního, jako sebe samého, toť jest větší nade všechny zápalné i jiné oběti.

34. A viděv Ježíš, že by ³¹ moudře odpověděl, dí jemu: Nejsi daleko od království Božího ³². A žádný více nesměl se ho o nic tázati.

35. *I odpovídaje ³³ Ježíš, řekl, uče v chrámě: Kterak praví ³⁴ zákonníci, že Kristus jest syn Davidův? *Mat. 22, 41. Luk. 20, 41.*

36. Nebo David praví v Duchu svatém: *Řekl Pán Pánu mému: Sed na pravici mé, ažť i položím nepřátely tvé za podnože noh tvých. *Žal. 110, 1. Skut. 2, 34. 1 Kor. 15, 25. Žid. 1, 13. Item 10, 13.*

37. Poněvadž sám David nazývá jej Pánem, kterakž tedy syn jeho jest? A mnohý zástup rád ho poslouchal.

38. I mluvil jim v učení svém: *Varujte se zákonníků ³⁵, kteříž rádi v ³⁶ krásném rouše chodí a chtějí pozdravováni býti na trhu. *Mat. 23, 5. Luk. 11, 43. Item 20, 46.*

neostavil. 23) nežení se. 24) vzkříšení býti. 25) nejpřednější. 26) Hospodin. 27) viz Mat. 22, 37. 28) ze vsí síly své. 29) viz Mat. 22, 39. 30) Ř. rozumnosti. 31) čacky, gruntovně, smyslně. 32) Jako by řekl: Veliké světlo máš, když mezi pravou pobožností a zevnitřní samou tvárností rozdíl činíš. 33)

t. začav novou řeč. 34) t. není to k víře podobné, což zákonníci praví. Mluví pak tu Kristus Pán jako ten, kterýž příčinu k rozmlouvání novému dávatí ráčil. 35) t. vystříhejte se jejich učení i života. Neb od zlých služebníků a modlářů oddělovati se a jako z Babylona vycházeti Pán Bůh s pilností po-

ZKÁZA JERUZALÉMA. Pýchu. Lakomství. 3. Skutky milosrdné i nejmenší, z víry živé činěné, schvaluje.

I. *Prorocství Páně*, při němž považme toho dvého: *Jedno*: Komu je předložil? Učedníkům svým, a to: 1. V městě všechnem spolu za příčinou ukázaní sobě města i chrámu. 2. Čtyřem apoštolům obzvláště za příčinou otázky od nich učiněné. *Druhé*: O čem prorokoval? O tomto dvě: *Nejprvé*: O zkažení chrámu i města Jeruzaléma, verš 2., při čemž toto činí dvě: *Předně*: Znamení dvoje zkázy Jeruzaléma předkládá, totiž: Církevní.

39. A na předních stolicích seděti v ³⁷školách a ³⁸přední místa míti na večerech.

40. *Kterížto zžírají domy vdovské ³⁹a to pod zámyslem dlouhých modliteb; tiť vezmou ⁴⁰soud těžší.

41. *A posadiv se Ježíš proti [†]pokladnici, díval se ⁴¹, kterak zástup metal peníze do pokladnice; a mnozí bohatí metalí mnoho.

42. A přišedši jedna chudá vdova i vrhla dva ⁴²šarty, jenž jest čtvrtá částka peníze tehdejšího.

43. I svolav učedníky své, dí jim: Amen pravím vám, *že tato chudá vdova více uvrhla, než tito všickni, kteříž metalí do pokladnice.

44. Nebo všickni z toho, což jim zbývalo, metalí; ale tato z své chudoby všecko, což měla, uvrhla, všecku živnost svou.

KAPITOLA XIII.

Prorocství Páně o zkáze Jeruzaléma a o příchodu k soudu i znameních toho; 5. o povstání falešných proroků; 11. o pokušeních, kteráž přijdou na věrné; 32. napomenutí k bedlivému nenadálého přísti Páně očekávání.

A

*když vycházel z chrámu, dí jemu jeden z učedníků jeho: Mistře pohleď, kteraké kamení, a jaké jest toto stavení!

2. Tedy Ježíš odpovídaje, řekl jemu: Vidíš tato tak veliká stavení¹? *Nebudeť ostaven kámen na kameni, kterýž by nebyl ²zbořen.

3. A když se posadil na hoře Olivetské proti chrámu, otázali se jeho³ soukromí Petr, Jakub, a Jan, a Ondřej, řkouce:

4. Pověz nám, kdy to bude⁴? a které znamení, když se toto všecko bude ⁵plniti?

rouči. Zjev. 18, 4. Tak podobně 3 Král. 18, 30. Skut. 2, 40. 36) řásných a dlouhých suknicích. 37) shromážděných. 38) první. 39) a to dlouho se na oko modltce. 40) potupení. 41) díval se očima tělesnýma, avšak vševědouností svou patřil do srdce a znal, kdo jakým úmyslem almužnu dával. Neb jest takový Pán, kterýž i do srdcí nahlédá a všecko všudy zná (Žal. 139. Jer. 23, 24.), aniž může oklamán býti. (Gal. 6, 7.) 42) haléře.

1) t. což se zdá, že to tak veliké stavení nebude moci podle mého předpovědění zbo-

řeno býti? Viz Mat. 24, 2. Jestliže tak smysliš, tedy se v tom velmi hrubě mýlíš. 2) rozválen, rozkopán. Když Bůh své tresce a jako od domu svého soud konati začíná (1 Petr 4, 17.), tím: 1. Své spravedlnosti dokazuje, že ani svým vyvoleným neodpouští, ale jejich nepravost metlou navštívuje. (Žal. 89, 33. Viz Mat. 24, 2.) 2. Bezbožníkům se osvědčuje, žeť ovšem jim neodpustí. 1 Petr 4, 17. Jer. 25, 29. Item 49, 12. 3) obzvláště. Viz Mat. 24, 3. 4) t. kdy zkažení chrámu i Jeruzaléma nastane. Viz Mat. 24, 3. 5) diti,

ZKÁZA SVĚTSKÁ. Církevní pak některá žalostná, jako: Kacířstva. Verš 6. Falešní
 JERUZALÉMA. proroci. Verš 22. Protivenství. Verš 9. 11. 13. Jiná pak potěšená, totiž: Kázání sv. evangelium po všem světě. Pomoc Boží v protivenstvích. Verš 11.
 Světská: Nesvornosti a rozbroje, a to: Mezi cizími. Verš 8. Vlastními. Verš 12. *Potom*: Tu zkázu vypisuje, při níž: 1. Hrozí, předkládaje: Skrze koho se stane? Skrze vojska ohavná pohanská. Jak bude hrozná? Tak že jí nikdá nebyla podobná. Verš 18. 19. 2. Radí: Utíkat. Modliti se. Svědcům nevěřiti. Níž verš 21. 3. Vyvolené těší: Že Bůh pro ně bíd těch ukrátl.

5. Ježíš pak, odpovídaje jim, počal praviti: Vizte, aby vás někdo nesvedl.

6. Neboť mnozí přijdou ve jménu mém, řkouce: Já jsem Kristus; a mnohét svedou.

7. Když pak uslyšíte o boji a pověst o ⁶válkách, ⁷nestrachujte se; nebo musí to býti⁸, ale ne ihned bude konec⁹.

8. Povstanet zajisté národ proti národu a království proti království, a budou zemětřesení po místech a hladové i ¹⁰bouřky.

9. A toť budou počátkové bolestí¹¹. Vy pak šetřte se; nebo vydávati vás budou na sněmy a do shromáždění; budete biti a před vládáři a králi ¹²stanete pro mne, na svědectví jim.

10. *Ale ¹³ve všech národech nejprv musí býti kázáno evangelium.

Mat. 24, 14.

11. *Když pak vás ¹⁴povedou, ¹⁵vyzrazující, nestarejte se před tím, co byste mluvili, aniž o tom pečlivě přemýšlujete; ale což vám bude dáno v tu ¹⁶hodinu, to mluvte; nebo nejste vy, ¹⁷jenž mluvíte, ale Duch svatý.

Mat. 10, 19. Luk. 12, 11. Item 21, 15.

12. ¹⁸Vydát pak bratr bratra na smrt a otec syna; a povstanou děti proti rodičům a budou je mordovati.

13. A budete v nenávisti všechněm pro jméno mé; *ale kdož setrvá ¹⁹až do konce, tenť spasen bude. *Mat. 10, 22. Item 24, 13. Zjev. 3, 12.*

14. *Když pak uzříte ohavnost zpuštění, o kteréž povědíno jest skrze Daniele proroka, †ana stojí, kdež by státi neměla, (kdo čte, ²⁰rozuměj!) tehďaz ti, kdož by v Židovstvu byli, ať utekou na hory.

* Mat. 24, 15. † Dan. 9, 27.

15. A kdož by na ²¹střeše byl, nesstupuj do domu, ani vcházej, aby co vzal z domu svého.

16. A kdo na poli, nevracuj se zase, aby vzal ²²roucho své.

17. Běda pak těhotným a těm, kteréž ²³krmí v těch dnech.

18. Protož modlte se, aby utíkání vaše nebylo v zimě.

19. Neboť budou ti dnové plní takového ²⁴ssoužení, jakéhož nebylo od počátku stvoření, kteréž Bůh stvořil, až ²⁵dosavad, aniž potom bude.

20. A byť nebyl ukrátil Pán těch dnů, nebyl by spasen ²⁶žádný člověk; ale pro vyvolené, kteréž vyvolil, ukrátil těch dnů.

konati. 6) bojích. 7) nekormulte. 8) t. proto, aby se Božímu uložení dosti stalo, kterýž chce své vyvolené tak zkušovati a svět pro hříchy jeho trestati. Mat. 24, 6. 9) t. chrámu a ovšem světa i těch bíd ode mne předpověděných. Viz Mat. 24, 6. 10) hrůzy. 11) viz

Mat. 24, 8. 12) staviti budete. 13) všechněm národům. 14) t. před vrchností. 15) aby vás vydali (v soužení.) Mat. 24, 9. 16) chvílku. 17) mluvíce. Viz Mat. 10, 20. 18) zradit. 19) viz Mat. 24, 13. 20) pozoruj. 21) na domě. 22) plášť svůj. 23) kojí. 24) za-

**ZNAMENÍ
PŘÍCHODU KRISTOVA.**

Že jich svědkům svěsti nedopustí. *Druhé.* Prorokuje o příchodu svém k soudu, při čemž: 1. Ten příchod vypisuje, předkládáje to: Že před sebou zázraky předešle. Viditelně přijde. Na oblacích se k soudu posadí. Slavné komonstvo, svaté anděly, při sobě míti bude. Svě vyvolené k sobě poběře. 2. To své proroctví oboje utvrzuje: 1: Podobenstvím fíku. 2: Řečmi svými, jimiž ukazuje, že zkáza města Jeruzaléma za toho ještě věku se stane. 3. Stálostí řečí svých a Písem svatých. — II. Napomenutí k hotovému očekávání Pána k soudu, při čemž vizme: 1. V čem ta hotovost záleží? V bedlivém konání svých povinností. V pilném

21. A tehďáž řekl-li by vám kdo: Aj, teď jest Kristus! aneb: Aj, tamto! nevěřte.

22. *Neboť povstanou falešní Kristové²⁷ a falešní proroci, a²⁸ budou činiti divy a zázraky k svedení, by možné bylo také i vyvolených²⁹.

Mat. 24, 11. Vjš verš 9. 2 Tes. 2, 11.

23. Vy pak šetřte se; aj, předpověděl sem vám všecko.

24. *V těch pak dnech, po ssoužení tom, slunce se zatmí, a měsíc nedá³⁰ světla svého.

Mat. 24, 29.

25. A hvězdy nebeské budou padati, a moci, které jsou na nebi,³¹ pohnou se;

26. *A tehďážť uzří Syna člověka, an se bere v oblacích s mocí velikou a s slávou.

Dan. 7, 13. Mat. 25, 31.

27. I tehdyť pošle anděly své a shromáždí vyvolené své ode čtyř větrů,³² od končin země až do³³ končin nebe.

28. *Od fíku pak učte se podobenství tomuto: když již ratolest jeho odmladne, a vypučí se lístí, znáte, že blízko jest léto:

Mat. 24, 32. Luk. 21, 29.

29. Takž i vy, když uzříte, ano se tyto věci dějí, vězte, že blízko jest a ve dveřích království Boží.

30. Amen pravím vám, žeť nepomine³⁴ pokolení toto, až se tyto všecky věci stanou.

31. *Nebe a země pominou, ale slova má nikoli nepominou.

Žal. 102, 26. Item 119, 89. Izai. 51, 6. Mat. 24, 35. Luk. 21, 33. Žid. 1, 10.

32. *Ale o tom dni a hodině žádný neví, ani andělé, jenž jsou v nebesích, ani Syn³⁵, jedině sám Otec.

Skut. 1, 7.

33. ³⁶Vizte*, bděte a modlíte se; nebo nevíte, kdy bude ten čas.

Mat. 24, 42. Item 25, 13.

34. Syn člověka zajisté jest jako člověk, kterýž daleko odšel, opu-

rmoučení. 25) po tu chvíli. 26) Ř. žádné tělo. Viz Mat. 24, 22. 27) Ti jsou falešní Kristové, kteří sobě čest jeho osobují, v chrámě církve nade všecko se vyzdvihují (2 Tes. 2, 4), za hlavu církve svaté se vystavují, nové oběti k shlazení hříchů obětují a nové artikule víry, nemající základu v Písmích, o své újmě začínají i jich neústupně zastávají. (Viz Mat. 24, 5.) 28) vydadí. 29) vyvolení spasením jsou jisti. Nebo Bůh toho, což jim učinil, nebude litovati a měniti (Řím. 11, 29), aniž jich nad možnost jejich dopustí pokušeti (1 Kor. 10, 13.), aneb jich

z rukou svých sobě vzíti (Jan 10, 28.) a jim zlovolně v hřích upadati (1 Jan 3, 9), aniž dá komu na ně žalovati. Řím. 8, 33. 30) blesku. 31) chvíli aneb třásti se budou. 32) se všech stran. 33) kraj. 34) koleno. Viz Mat. 24, 34. 35) jakož ne strany Božství, ale strany člověčenství rostl, lačněl, žízněl, hlavy skloniti kde neměl, ustával, až k smrti smuten byl, plakal, slzy vyléval (Luk. 2, 52. Mat. 21, 18. Item 8, 20. Item 26, 38. Luk. 9, 41. Žid. 5, 7.): tak také ne podlé Božství, ale podlé svého člověčenství o tom dni nevěděl, a aby jistou hodinu dne posledního

XIV.

S. MARKA.

PŘÍCHOD ku pomoci Boha vzývání. 2. Co nás k ní ponouká? Nenadálý příchod Páně. KRISTŮV. Pomsta na nepřipravené hotová.

1. *O dvojím hodování Kristovu: Jednom: Tělesném, při němž suďme: 1. Kde bylo? V Betani. Verš 3. 2. Co se v ten čas zběhlo? 1: Biskupové a zákonníci radili se proti Kristu. Verš 1. 2: Pán mastmi k smrti připraven. 3: Někteří to těžce nesli. 4: Pán Kristus je pokojil: Když skutek ten schválil, že jest dobrý, a že památka jeho slavná bude. Verš 9. Když jim o svém odchodu oznámil.*

stiv dům svůj a ³⁷ poručiv služebníkům svým vládařství, a jednomu každému ³⁸ práci jeho, vrátnému přikázal, aby bděl.

35. Protož bděte; nebo nevíte, kdy pán domu přijde, u večer-li, čili o půlnoci, čili když ³⁹ kohouti zpívají, čili ráno;

36. Aby snad přijda v nenadále, nenalezl vás, ⁴⁰ a vy spíte.

37. A cožť vám pravím⁴¹, všechněmť pravím: Bděte!

KAPITOLA XIV.

Večeřel Pán u Šimona; 3. pomazán mastí drahou; 12. jedl beránka; 33. modlil se; 41. zrazen od Jidáše; 46. jat; 66. Petr ho zapíral.

Po *dvou pak dnech¹ byl ² hod beránka a přesnic; †i hledali biskupové a zákonníci³, kterak by jej lstivě jmouce, zamordovali. **Mat. 26, 1. Luk. 22, 1. Jan 13, 1. † Jan 11, 53.*

2. Ale pravili: Ne v svátek, aby snad nebyl ⁴ rozbroy v lidu.

3. *A když byl Ježíš v Betani v domu Šimona malomocného⁵ a seděl za stolem, přišla žena⁶, mající nádobu alabastrovou masti velmi drahé z ⁷ nardového koření; a rozbivši alabastrovou nádobu, vylila ji na hlavu jeho⁸. *Mat. 26, 6. Luk. 7, 38. Jan 12, 3.*

4. I hněvali se ⁹ někteří ¹⁰ mezi sebou, řkouce: I proč stráta masti této stala se?

5. Nebo mohlo toto prodáno býti draže než za tři sta peněz, a dáno býti chudým. I zpouzeli se na ni.

6. Ale Ježíš řekl: Nechtež jí, proč ji ¹¹ rmoutíte? dobrýť skutek učinila nade mnou.

7. *Však chudé máte vždycky s sebou, a když budete chtítí, můžete jim dobře činiti; ale mne ne vždycky míti budete. *Deut. 15, 11.*

8. Ona, ¹² což mohla, to učinila; ¹³ předešlat, aby těla mého pomazala ku pohřbu¹⁴.

ze jména oznámil, proto na svět nepřišel. 36) *hledte se, šetřte se.* 37) *vzdav, odevzdav.* 38) *dílo, skutek.* 39) *kůry pží.* 40) *spících.* 41) *t. čtyřem učedníkům svým, výš verš 3.*

1) *t. po tom Kristovu proroctví o zkáze města Jeruzaléma i chrámu, o němž výš kap. 13.* 2) *velikanoc.* 3) *obecně nejúhlavnější nepřátelé Kristovi a jeho služebníků bývají lidé duchovní. Tak oni na poušti kněží Chore, Dátan a Abiron, proti Mojžíšovi a Aronovi*

se postavili (Num. 16, 1. atd.), a falešní proroci Eliášovi a Micheášovi se protivili (3 Král. 18, 24. Item 22, 24.), kněží pak Jeremiáše a Amosa u krále osočili (Amos 8, 10.), a apoštolé od týchž nepřátel jako Pán veliké těžkosti sobě činěné mívali. Skut. 3. 4. 5. 6. 7. kap. 4) bouřka. 5) viz Mat. 26, 6. 6) t. Maria, sestra Lazarova. Jan 12, 3. 7) pravého nardu, z židkého nardu. 8) t. tu mast. 9) viz Mat. 26, 8. 10) sami v sobě. 11) Ř. těžkost činite. 12) Ř. což měla. 13) utekla

SLAVENÍ 5: Jidáš s Židy v smlouvu o zrazení jim Krista vešel. *Druhé: Hodování BERÁNKA.* Páně bylo posvátné v beránku figurném. Tu pak považme toho: 1. Kdy se to dalo? 2. Kde? 3. Kdo byli hodovníci jeho? 4. Co tu při tom Pán činil? 1: O svém zrádci oznámil. 2: Dokonav hody figurné, novou svátost ustanovil.

9. Amen pravím vám: Kdežkoli bude kázáno toto evanjelium po všem světě, také i to, což učinila tato, bude vypravováno na památku její.

10. *Tedy Jidáš Iškariotský, jeden ze dvanácti, odšel k biskupům, aby ho jim zradil. *Mat. 26, 14. Luk. 22, 4. Jan 13, 2.*

11. Oni pak uslyšeše to, zradovali se a slíbili mu peníze dáti; i hledal, kterak by ho příhodně zradil.

12. *Prvního pak dne přesnic¹⁵, když velikonoční beránek zabíjín býval, řkou jemu učedníci jeho: Kde chceš, ať jdouce, připravíme, aby jedl beránka? *Exod. 12, 14. Mat. 26, 17. Luk. 22, 7.*

13. I poslal dva z učedníků svých a řekl jim: Jděte do města¹⁶; a potkáť vás člověk, dčbán vody nesa; jdětež za ním.

14. A kamžkoli¹⁷ vejdete, rcete¹⁸ k hospodáři: Mistrť praví: Kde jest¹⁹ večeřadlo, v němž bych jedl beránka s učedníky svými?

15. A on vám ukáže večeřadlo veliké,²⁰ podlážené a připravené; ²¹tu nám připravte.

16. I odešli učedníci jeho a přišli do města a našli tak, jakož jim byl pověděl; i připravili beránka.

17. *Když pak byl večer, přišel se dvanácti.

Mat. 26, 20. Luk. 22, 14. Jan 13, 21.

18. A když seděli za stolem a jedli, řekl Ježíš: Amen pravím vám, *že jeden z vás mne zradí, kterýž jí se mnou.

Žal. 41, 10. Jan 13, 18. Skut. 1, 16.

19. A oni počali se rmoutiti a praviti jemu²² jedenkaždý obzvláště: Zdali já jsem? a jiný: Zdali já?

20. On pak odpověděv, řekl jim: Jeden ze dvanácti mne zradí, kterýž omáčívá se mnou v mise²³.

21. Syn zajisté člověka jde, jakož psáno o něm; ale běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka²⁴ bude zrazen! dobré by bylo jemu, aby se byl nenarodil člověk ten.

22. *A když oni jedli, vzav Ježíš chléb a dobrořečiv, lámal a²⁵ dával jim, řka: Vezměte, jezte; to jest tělo mé.

Mat. 26, 26. Luk. 22, 14. 1 Kor. 11, 24.

23. A vzav kalich a díky učiniv, dal jim; a pili z něho všickni.

24. I řekl jim: To jest krev má, krev ta²⁶ smlouvy té nové, kteráž se za mnohé vylévá.

se. 14) viz Mat. 26, 12. 15) viz Mat. 26, 17. 16) t. do Jeruzaléma. 17) t. do kteréhož kolí domu. 18) t. pánu toho domu. 19) síň horní,

pokoj, přibytěk, schrana, hospoda. 20) obestřené. 21) tam. 22) Ř. jeden, po jednom. 23) viz Mat. 26, 23. 24) zrazuje se. 25)

XIV.

S. MARKA.

VEČERĚ PÁNĚ. 3: O svém s nimi se po vzkříšení shledání i o věčném životě zaslíbení učedníkům učinil. 4: Vzdav chválu Bohu, na horu Olivetskou šel. 5: Učedníků pád i povstání předpověděl. — II. O utrpeních Páně, a ta byla: *Jedna*: Vnitřní, na duši; tak níž 15, 34., v nichž, co činil Pán, vizme: 1. Rmoutil se. 2. Otcí svému se modlil; tak níž verš 39., i učedníků k modlitbám napomínal. *Druhá*: Zevnitřní,

25. Amen pravím vám, žeť již více nikoli nebudu pít²⁷ z plodu vinného kořene až do onoho dne, když jej pítí budu nový v království Božím.

26. A sezpívavše²⁸ písničku, vyšli na horu²⁹ Olivetskou.

27. Potom řekl jim Ježíš: *Všickni vy³⁰ zhoršíte se nade mnou této noci; †nebo psáno jest: Bítí budu pastýře, a rozprehnou se ovce.

*Mat. 26, 31. Jan 16, 32. †Zach. 13, 7.

28. *Ale³¹ když z mrtvých vstanu, předejduť vás do Galilee.

Mat. 26, 32. Item 28, 7. Mar. 16, 7.

29. Tedy Petr řekl jemu: Byť se pak všickni zhoršili, ale³² já nic.

30. I řekl jemu Ježíš: Amen pravím tobě, že dnes této noci, prvé než kohout po dvakrát zazpívá, třikrát mne zapříš.

31. On pak mnohem více³³ mluvil: *Bychť pak měl s tebou i umřítí, nikoli nezapřímť tebe. A takž také i všickni mluvili³⁴.

Jan 13, 37.

32. *I přišli na místo, kterémuž jméno Getsemany; tedy řekl učedníkům svým: Sedtež tuto,³⁵ ažť se pomodlím.

Mat. 26, 36. Luk. 22, 39. Jan 18, 1.

33. A pojav s sebou Petra a Jakuba a Jana, počal se³⁶ lekati a velmi teskliv býti.

34. I dí jim: *³⁷Smutnáť jest duše má až k smrti; počekejtež tuto a bděte.

Jan 12, 27.

35. *A poodšed maličko, padl na zemi; a modlil se, aby, bylo-li by možné,³⁸ odešla od něho hodina ta.

Luk. 22, 41.

36. I řekl: Abba, Otče! všecko jest možné tobě, přenes kalich tento ode mne; ale však ne, což já chci, *ale co ty. *Jan 6, 38.*

37. I přišel k učedníkům a nalezl je,³⁹ ani spí. I řekl Petrovi: Šimone, spíš? nemohl-lis jediné hodiny bdíti?

38. *Bděte a modlte se, abyšte nevešli v pokušení; ⁴⁰duchť †zajisté hotov jest, ale tělo nemocno. **Mat. 25, 13. Item 26, 41. †Gal. 5, 17.*

39. A opět odšed, modlil se, táž slova mluvě.

40. A navrátiv se, nalezl je, ani opět spí, (nebo oči jejich byly obtíženy) aniž věděli, co by jemu odpověděli.

41. I přišel po třetí a řekl jim: Spětež již a odpočívajte;

dal, viz Mat. 26, 26. 26) kšaftu Zákona. Viz Mat. 26, 28. 27) z ovoce vinného révu. 28) chválu Bohu. Viz Mat. 26, 30. 29) olivovou. 30) zurážíte. 31) po svém z mrtvých vstání. 32) ne já. 33) popterzoval svého.

34) t. j. jiní učedníci. 35) někteří exemplářové řečtí mají: Ažť odejda, pomodlím se. 36) kormoutiti. Viz Mat. 26, 37. 37) sevřina jest se všech stran, přesmtná jest duše má. 38) pomínula ho. 39) spící. 40) ažť jest

JÍMÁNÍ KRISTA. a ta se v tom spatřují, že: 1. Jest zrazen a jat, a tu suďte: Od koho zrazen? Jak se učedníci při tom měli? Bránili Pána. Potom utekli. Níž verš 50. 52. Petr Pána zapřel. Verš 66. 2. Veden k soudu duchovnímu.

dostit jest, přišlať ta hodina; aj, ⁴¹Syna člověka zrazují v ruce hříšných ⁴².

42. Vstaňte, podme! aj, kterýž mne zrazuje, blízkot jest.

43. *A hned, když on ještě mluvil, přišel Jidáš, jenž byl jeden ze dvanácti, a s ním ⁴³zástup veliký s meči a s kyjmi poslaných od biskupů a od zákonníků a starších. *Mat. 26, 47. Luk. 22, 47. Jan 18, 3.*

44. Zrádce pak jeho byl jim dal znamení, řka: Kteréhož koli políbím, tenť jest ⁴⁴; jmětež ho a vedte ⁴⁵opatrně.

45. A přišed, hned přistouřiv k němu, řekl: Mistře, mistře! * a políbil ho. *2 Král. 20, 9.*

46. Tedy oni vztáhli naň ruce své a jali jej.

47. Jeden pak ⁴⁶z těch, kteříž tu okolo stáli, ⁴⁷vytrh meč, udeřil služebníka biskupova a uřal jemu ucho.

48. I odpověděv Ježíš, řekl jim: *Jako na lotra vyšli ste s meči a s kyjmi, abyšte mne jali? *Mat. 26, 55. Luk. 22, 52.*

49. Na každý den býval sem u vás, uče v chrámě, a nejali ste mne; *ale toť se děje, aby se naplnila Písma.

Žalm 22, 13. Item 69, 10. Izai. 53, 10. Mat. 26, 56.

50. *Tedy učedníci opustivše jej, všickni utekli. *Žal. 88, 9.*

51. Jeden pak mládenček ⁴⁸šel za ním, odín jsa ⁴⁹rouchem lněným po nahém těle; i popadli jej mládenci ⁵⁰.

52. On pak ⁵¹opustiv roucho, nahý utekl od nich.

53. *I přivedli Ježíše k biskupu, a sešli se k němu všickni biskupové i starší i zákonníci. *Mat. 26, 57. Luk. 22, 54. Jan 18, 24.*

54. Petr pak šel za ním zdaleka až na ⁵²dvůr biskupův; i seděl s služebníky, zhřívaje se u ohně.

duch hotový. 41) Syn člověka zrazuje se, vydává se. 42) viz Mat. 26, 45. 43) houf. 44) t. Ježíš Nazaretský. 45) držte ho pevně, mocně, s pilností, s bedlivostí, t. aby vám neušel. 46) z stojících vůkol. 47) dobyv, t. Petr svatý. 48) kdo byl ten mládenček, nic se místně pověditi nemůže. Nebo ačkoli někteří to na Jana, miláčka Páně, slyší, avšak jiní učitelé tomu odpírají, ukazují to, že když pád svatého Petra škodlivější, i jméno Petrovo zejména Duch Páně poznamenal, proč by tedy, byl-li Jan mládenec tento, kterýž opustiv roucho, utekl, jméno jeho mlčéním pomínil? K tomu pak, že svatý Jan s Petrem hned po tom jetí Pána do síně biskupovy šel, kde by tedy šaty jiné, byv tu přichozi, tak pojednou vzítí mohl? (Jan 18, 15.) A nad to, že svatý Jan ne nějaký mládenček, ale muž dospělý byl. Protož smyslí, že tuto nějaký jiný pobožný mládenček byl,

kterýž o tom bouření se zástupů a biskupů v noci uslyšev a prostěradlem se přioděv, z lůže vyskočil a Kristu Pánu o úkladech, jaké jemu nepřátelé činí, jako i onen jiný mládenec svatému Pavlovi (Skut. 23, 17.) rychle oznámiti chtěl. Činíť pak evangelista zmínku o tom proto: 1. Aby ukázána byla neukojitedlná zlost nepřátel Kristových, kteříž rozlítíce se, všecky napořád i nevinné, kde jen v kom jakou milost cítí ku Pánu Kristu, hubiti usilují. 2. Aby vidána byla Kristova ochrana, kterouž on při svých koná. Nebo ačkoli se tuto nepřátelé proti němu byli rozpálili, a Petr svatý, uřav Malchovi ucho, ještě je více zdřáždil, avšak Pán své milé tak ochránil, že žádnému ani vlas z hlavy nezahynul. Jan 18, 9. 49) prostěradlem, kmentem. 50) t. kteříž se byli k těm připořili, jenž Krista Pána jímali. 51) nechav (jim v ruku) roucha. 52) sín.

XIV.

S. MARKA.

FALEŠNÍ SVĚDKOVÉ. 3. Falešní svědkové hledáni i proti němu vedeni. 4. Jest potupen, uplván, ubit.

55. *Ale biskupové i všecka ta rada hledali proti Ježíšovi svědectví, aby jej na smrt vydali; avšak nenalezli. *Mat. 26, 59.*

56. Nebo ač mnozí křivé svědectví vydávali proti němu, však svědectví jejich nebyla ⁵³jednostejná.

57. Tedy někteří povstavše, křivé svědectví dávali proti němu, řkouce:

58. My sme slyšeli tohoto, že řekl: *Já zbořím chrám tento rukou udělaný a ve třech dnech jiný, ne rukou udělaný, postavím. *Jan 2, 19.*

59. Ale ani to jejich svědectví nebylo jednostejné.

60. Tedy povstav biskup u prostřed, otázal se Ježíše, řka: Neodpovídáš ničehéhož, což tito na tebe svědčí?

61. *Ale on mlčel a nic neodpověděl. †Opět biskup otázal se ho a řekl jemu: Jsi-liž ty Kristus, ten Syn toho Požehnaného⁵⁴?

62. A Ježíš řekl: Ját jsem; *a uziříte⁵⁵ Syna člověka, ⁵⁶an sedí na pravici moci Boží a ⁵⁷přichází s oblaky nebeskými. *Izai. 53, 7. Skut. 8, 32. †Luk. 22, 67.*

63. Tedy biskup ⁵⁸roztrh roucha svá, řekl: I což ⁵⁹ještě potřebujeme svědků?

64. Slyšeli ste rouhání; co se vám zdá? Oni pak všickni ⁶⁰potupili jej, že jest hoden smrti.

65. *I počali někteří naň plvati a tvář jeho zakrývati a jej políčkovati a říkati jemu: Prorokuj ⁶¹nam! A služebníci ⁶²kyji jej bili. *Izai. 50, 6.*

66. *A když byl Petr ⁶³v síni dole⁶⁴, přišla jedna z děvek biskupových; *Mat. 26, 69. Luk. 22, 55. Jan 18, 25.*

67. A uzřevši Petra, an se ohřívá, a popatřivši naň, dí: I ty s Ježíšem Nazaretským byl si⁶⁵.

68. Ale on zapřel, řka: Aniž vím, ani rozumím, co ty pravíš. I vyšel ven před sín, a kohout zazpíval.

69. Tedy děvka uzřevši jej opět, počala praviti těm, kteříž tu okolo stáli, že tento z nich jest.

70. A on opět zapřel. A po malé chvíli opět ti, kteříž tu stáli,

53) dostatečná pro nesvornost, t. k tomu, aby Kristus Pán podlé nich měl býti odsouzen a na hrdle trestán. 54) t. Boha věčného, vši cti a chválení od lidí i andělů hodného. Podob. Luk. 1, 68. 55) t. moci mé počtíte a jako skutkem uhlídáte. Jako by řekl: Abyšte jistotně o tom věděli a pochybovati nemohli, že jsem já Syn jednorozený Boha Otce požehnaného, chvály a vši poctivosti hodného, toto za důvod a znamení patrné míti budete, kdyžto skutkem a zkušením poznáte, že já moci na nebi i na zemi užívám, všecko

všudy zpravuji, všudy i u prostřed nepřátel svých, z jejichž počtu i vy jste, panuji a kraluji (Žal. 110, 2.) a tak moci právě Božské dokazují, to pak netoliko v tomto životě činiti budu, ale i v budoucím věku, když na oblacích k soudu živých i mrtvých přijdu. Viz Mat. 26, 64. Podob. Jan 1, 52. 56) se-dícího. 57) přicházejícího. 58) roztrhna. Viz Mat. 26, 65. 59) více. Viz Mat. 26, 65. 60) odsoudili. 61) viz Mat. 26, 68. 62) holemi neb hůlkami. 63) na dvoře, t. kdež Kristus Pán byl postaven. 64) t. v též síni,

PÁD PETRŮV. 5. Pilátovi k soudu podán. 6. Za nešlechternějšího nežli Barabbáš byl souzen.

řekli Petrovi: ⁶⁶Jistě z nich jsi; neb i Galilejský jsi, i řeč tvá ⁶⁷podobná jest.

71. On pak počal se proklínati a přísahati, pravě: Neznám člověka toho, o němž pravíte.

72. A hned po druhé kohout zazpíval. I rozpomenul se Petr na slovo, kteréž byl řekl jemu Ježíš: Že *prvé než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapříš; ⁶⁸a vyšed, plakal.

Mat. 26, 71. Luk. 22, 61. Jan 13, 38.

KAPITOLA XV.

Pán Kristus Pilátovi vydán; 15. Barabbáš propuštěn; 16. Pán potupen, korunován, 19. uplván, 20. posmíván, 24. ukřižován a usmrcen; 33. zázrakové se dají; 42. potom od Jozefa pohřben.

A hned ¹ráno * ²uradivše se biskupové s staršími a s zákoníky i ³se vším shromážděním, svázavše Ježíše, † vedli jej a dali Pilátovi ⁴.

*Žal. 2, 2. Mat. 27, 1. Luk. 22, 66. †Luk. 23, 1. Jan 18, 28.

2. *I otázal se ho Pilát: Ty-liž jsi ten král židovský? A on odpověděv, řekl jemu: Ty pravíš ⁵.

Mat. 27, 11.

3. I žalovali na něj biskupové mnoho. ⁶On pak nic neodpovídal.

4. Tedy Pilát otázal se ho opět, řka: Nic neodpovídáš? ⁷Hle, jak mnoho proti tobě svědčí!

5. Ale Ježíš předce nic neodpověděl, tak že se podivil Pilát.

6. *Ve svátek pak propouštíval jim jednoho z vězňů, za kteréhož by koli prosili.

Mat. 27, 15. Luk. 23, 17. Jan 18, 39.

7. I byl jeden, kterýž sloul Barabbáš, jenž s ⁸svárlivými byl v vězení, kteříž v svadě vraždu byli spáchali.

8. A zvolav zástup, počal prositi, aby učinil, jakož jim vždycky činíval.

9. Pilát pak odpověděl jim, řka: Chcete-li, propustím vám krále židovského?

10. (Nebo věděl, že jej z závisti vydali biskupové.)

11. *Ale biskupové ⁹ponukli zástupu, aby jim raději propustil Barabbáše.

Mat. 27, 20. Luk. 23, 18. Jan 18, 40. Skut. 3, 14.

12. A Pilát odpověděv, řekl jim zase: Což pak chcete, ať učiním tomu, kteréhož králem židovským nazýváte?

13. A oni opět zvolali: Ukřižuj ho!

ale doleji než Kristus Pán stál, a ti celební v Bohu otcové seděli, kteříž ho na smrt odsuzovali. 65) t. v tovaryšství a obcování. 66) v pravdě. 67) srovnává se. Viz Mat. 26, 73. 68) schytiv se, vyskočiv, t. z domu biskupova.

1) na usvítě. 2) v radu všedše. 3) se vši radou, konsistoři. 4) viz Mat. 27, 11. 5) viz Mat. 27, 11. 6) v některých exemplářích řeckých těch slov se nenalzá. 7) pohled. 8) bouřlivými, buřiči. 9) návštějí dají, navedlí,

S. MARKA.

XV.

BARABBÁŠ PROPUSŤEN. 7. Jest bičován. 8. Trnovou korunou korunován. 9. Mezi lotry jest pověšen.

14. A Pilát pravil jim: I co zlého učinil? Oni pak více volali: Ukřižuj ho!

15. Tedy Pilát, chtě lidu dosti učiniti, pustil jim Barabbáše a dal jim Ježíše ubičovaného, aby byl ukřižován.

16. *Žoldnéři pak uvedli jej vnitř do síně do rathouzu¹⁰ a svolali všecku¹¹ zběř. *Mat. 27, 27. Jan 19, 16.*

17. I oblékli jej v šarlat a korunu zpleťše z trní¹², vložili naň;

18. I počali ho pozdravovati, řkouce: Zdráv buď, králi židovský!

19. A bili hlavu jeho třtinou a plvali na něj a sklánějíce kolena, ¹³klaněli se jemu.

20. A když se jemu naposmívali, svlékli s něho šarlat a oblékli jej v roucho jeho vlastní; i vedli jej¹⁴, aby ho ukřižovali.

21. *I přinutili nějakého Šimona Cyrenského, pomíjejícího je, (kterýž šel¹⁵ z pole, otce Alexandrova a Rufova), aby nesl kříž jeho. *Mat. 27, 32. Luk. 23, 26.*

22. I vedli jej až na místo Golgota, to jest, (vyložil-li by) popravné místo.

23. I dávali mu píti víno s mirrou¹⁶; ale on¹⁷ nepřijal ho.

24. *A ukřižovavše jej, †rozdělili¹⁸ roucha jeho, mecíce o ně los, kdo by co vzíti měl. **Mat. 27, 35. Luk. 23, 33. Jan 19, 16. †Žalm 22, 19.*

25. A byla hodina třetí¹⁹, když ho ukřižovali.

26. A byl nápis viny jeho napsán těmi slovy: Král židovský.

27. Ukřižovali také s ním dva lotry, jednoho na pravici a druhého na levici jeho.

28. I naplněno jest Písmo, řkoucí: *A²⁰ s nepravými počten jest. *Izai. 53, 12.*

t. aby raději za Barabbáše, nežli za Krista prosili. 10) soudnice. 11) tovaryše své, všecku svou rotu. 12) viz Mat. 27, 29. 13) poctivost mu činili. 14) viz Mat. 27, 31. 15) ze vsi. 16) viz Mat. 27, 34. 17) nepil. 18) šaty. 19) t. od východu slunce. Že pak svatý Jan (Jan 19, 14.) o Kristu Pánu svědčí, že teprv okolo šesté hodiny k vůli tomu lidu zlostnému byl odsouzen i na kříži pověšen, ještě teď z evangelium svatého Marka rozumí se, že od třetí hodiny do šesté již tři hodiny na kříži visel, to dvojím způsobem zpraveno býti může. Nejprve tak, že svatý Jan, evangelista Páně, podlé obyčeje římského, kteříž od půlnoci den začínali, hodinou šestou miní tu hodinu aneb ten všecken čas, kterýž přeběhl od půlnoci až do Kristova ukřižování. Poněvadž tedy tak se srozumívá, že toho času v té zemi okolo čtvrté hodiny od půlnoci slunce vycházívalo, tedy se z toho rozuměti může snadně, že Kristus Pán okolo třetí hodiny na den neb od východu slunce, odkudž den Židé (jakž se říká diem natura-

lem) začínali, a okolo šesté hodiny od půlnoci ráčil býti odsouzen i ukřižován. Aneb, což k jednomu a témuž cíli přijde, takto může to býti zpraveno, totiž poněvadž v Judstvu na čtvero den každý rozdělovali, tedy že svatý Marek hodinou třetí miní druhý díl dne, kterýž se od hodiny třetí na den neb od východu slunce začínal a podlé toho třetí hodinou nazýván býval, čehož širší vysvětlení viz Jan 19, 14. Jan pak svatý rozumí, jakž napřed povědíno, ten čas, kterýž od půlnoci přeběhl a u Římanů den (jakž se říká diem civilem) začínal. Odkudž se vidí, že tito dva evangelistové jako i jiní netoliko sobě nejsou odporní, ale jednomyslně na jeden a týž čas, to jest na hodinu třetí od východu slunce, aneb mezi třetí a čtvrtou hodinou na den Kristova utrpení i ukřižování pokládají, avšak rozdílný způsob v začínání dne zachovávají. Nebo svatý Marek podlé obyčeje židovského od východu slunce, Jan pak svatý podlé obyčeje římského od půlnoci začátek dne počítá, a jeden s druhým výborně

POHŘEB KRISTŮV. II. O pohřbu Pána Ježíše Krista: 1. Od koho jest pohřben? 2. Jak?

29. *A kteříž tudy chodili mimo něj, rouhali se jemu, potřásající hlavami svými a říkajíce: ²¹Hahá, kterýž †rušíš chrám a ve třech dnech jej zase vzděláváš, **Žal. 2, 8. Mat. 27, 30. †Jan 2, 19.*

30. Spomoz sobě samému a sstup s kříže.

31. Též i biskupové, posmívajíce se, jeden k druhému s zákonníky pravili: Jinýmť pomáhal, sám sobě pomoci nemůže;

32. Kristus, ten král izraelský, nechažť nyní sstoupí s kříže, ať uźríme a uvěříme. A i ti, kteříž s ním ukřížováni byli, útržku mu činili.

33. *A když ²²byla hodina šestá, stala se tma po vsi zemi až do hodiny deváté. *Mat. 27, 45. Luk. 23, 44.*

34. A v hodinu devátou zvolal Ježíš hlasem velikým, řka: Elóí, Elóí, lamma zabachtani? jenž se vykládá: *Bože můj! Bože můj! pročs mne opustil? *Žal. 22, 1.*

35. A někteří z okolostojících slyševše to, pravili: ²³Hle, Eliáše volá.

36. *A běžev jeden, naplnil hubu octem a vloživ na trest, dával jemu píti, řka: Ponechte, uźríme, přijde-li Eliáš, ²⁴aby jej složil. *Mat. 27, 48. Luk. 23, 38. Jan 19, 29.*

37. Ježíš pak zvolav hlasem velikým, pustil duši.

38. *A opona ²⁵v chrámě roztrhla se na dvě od vrchu až dolů. *Mat. 27, 51. Luk. 23, 45.*

39. *Viděv pak to centurio, kterýž tu ²⁶naproti stál, že tak volaje, vypustil duši, řekl: Jistě člověk tento Syn Boží byl! *Mat. 27, 45.*

40. *Byly pak tu i ženy, z daleka se dívající, mezi nimiž byla Maria Magdaléna a Maria Jakuba menšího a Józesova máte a Salomé, *Mat. 27, 55. Luk. 23, 49.*

41. Kterěz, když ještě byl v Galilei, chodily za ním a *posluhovaly jemu; i jiné mnohé, kterěz byly s ním, ²⁷vstoupily do Jeruzaléma. *Luk. 8, 2.*

42. *A když již byl večer, (že byl den připravování, to jest před sobotou) *Mat. 27, 57. Luk. 23, 50. Jan 19, 38.*

43. Přišed Jozef rodem z Arimatie, počestná osoba ²⁸úřadná, kterýž také očekával království Božího, směle všel ku Pilátovi a prosil za tělo Ježíšovo.

44. Pilát pak podivil se, již-li by umřel; a povolav ²⁹centuriona, otázal se ho, dávno-li je umřel.

45. A zvěděv od centuriona, ³⁰dal tělo Jozefovi.

46. A Jozef, koupiv ³¹plátna a sňav ho, obvinul v plátno*; i

se v mínění srovnává. 20) s bezbožníky, | složití toho. 25) chrámu. 26) proti němu. s zločinci. 21) aha. 22) přišla. 23) aj. 24) | 27) přišly. 28) senátor. 29) setníka. 30)

XVI.

S. MARKA.

KRISTOVO VZKŘÍŠENÍ. I. O slavném z mrtvých vstání Pána Ježíše Krista. Podlé čeho jest slavné? 1. Ze podlé Písem hned třetího dne stalo se, a to proto: 1: Aby ukázal, že on jest Mesiáš ten svatý, kterýž neměl viděti porušení. Žal. 16, 10. 2: Aby figuru naplnil. Mat. 12, 40. 3: Aby pravdomlupnosti své potvrdil. Jan 2, 19. Luk. 18, 33. 2. Podlé toho, že ne cizí, ale svou mocí z mrtvých vstal. Verš 6. 3. Pro užítky tu způsobené; pročez anděl ženám nedal se báti, nebo: 1: Složeno jest tu ospravedlnění. Řím. 4, 25. 2: Zaslouženo duchovní vzkříšení a obživení. Řím. 6, 4. 3: Naděje dána k budoucímu oslavení. 1 Petr 1, 3. 4: Pro kazatele, svaté anděly, kteříž: 1. Ženy těšili. Verš 6. 2. U víře utvrzovali. Verš 6. 3. K apoštolům je poslali. Verš 7. 5: Že ne zatracencům, ale vyvoleným jest zjeveno, a to: 1: Marii Magdaléně.

položil do hrobu, kterýž byl vytesán z skály, a přivalil kámen ke dveřům hrobovým. *Mat. 27, 60. Luk. 23, 53.*

47. Ale Maria Magdaléna a Maria, matka Józesova, ³²dívaly se, kde by ³³byl položen.

KAPITOLA XVI.

Kristus Pán z mrtvých vstav, zjevoval se učedníkům, 10. a potrestav jich pro nevěru jejich, 15. a rozeslav na všecken svět, 19. na nebe vstoupil.

A

když pominula ¹sobota, Maria Magdaléna a Maria, matka Jakubova, a Salomé nakoupily vonných ²věcí, *aby přijdouce, pomazaly ³Ježíše. *Mat. 28, 1. Luk. 24, 1. Jan 20, 1.*

Ἐὰν δὲ
slavný ve-
likonoční.

2. Protož velmi ráno vyšedše první den ⁴po sobotě, přišly k hrobu, ⁵an již slunce vzešlo.

3. I pravily vespolek: Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?

4. (A vzhledše, uzřely odvalený kámen⁶); byl zajisté veliký velmi.

5. *A všedše do hrobu, uzřely mládence⁷, an sedí na pravici, oděného rouchem bílým; i ulekly se. *Jan 20, 12.*

6. *On pak řekl jim: Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského, toho ukřižovaného; ⁸vstalť jest, není ho tuto! Aj, místo, kdež jej byli položili. *Mat. 28, 5. Luk. 24, 4.*

7. Ale jděte, povězte učedníkům jeho i Petrovi⁹, žeť ¹⁰vás předejde do Galilee; * tam jej uzříte, †jakž pověděl vám. ** 1 Kor. 15, 4. † Mat. 26, 32. Item 28, 7.*

8. A ony vyšedše rychle, utekly od hrobu; nebo přišel na ně strach a ¹¹hrůza; a aniž komu co řekly¹², nebo se bály.

9. Vstav pak Ježíš z mrtvých ráno ¹³v neděli*, ukázal se nejprv Marii Magdaléně†, z nížto byl vyvrhl ¹⁴sedm ďáblů. ** Mat. 28, 9. Jan 20, 14. † Luk. 8, 2.*

10. Ona pak šedši, zvěstovala těm, kteříž s ním bývali, lkajícím a plačícím.

daroval. 31) kmentu. 32) spatřovaly, pilně šetřily. 33) jej kladli.

1) svátek. 2) masti, t. ne teprv v neděli, ale dva dni před tím v veliký pátek. Luk. 23, 56. 3) Ř. jeho. 4) toho téhodne. 5) při východu slunce. 6) t. od anděla. Mat. 28, 2. 7) t. anděla, kterýž způsob mládence

na sebe vzal, aby to, což mu od Boha poručeno bylo, poslužitelněji vykonal. Mat. 28, 2. 8) vzkříšent. 9) t. i Petrovi obzvláště, kterýž mimo jiné větší zámutek měl, proto že Pána zapřel. 10) jde napřed. 11) zděšení. 12) t. tu na cestě, ale k učedníkům s tou novinou běžely. Mat. 28, 8. 13) první den

PÁN SVÝM SE ZJEVUJE. 2: Dvěma na cestě. 3: Všechněm učedníkům. — II. O vstoupení Kristovu, při čemž sudme to dvě: *Jedno*: Co Pán činil, maje vstoupiti na nebe? 1. Učedníky z nevěry trestal. 2. Co, kde, komu, i s jakým užitekem věřících a s jakou škodou nevěřících kázati měli, jim poroučel. 3. Moc víry ukazoval: 1: Že ona ďábly tam někdy tělesně, nyní duchovně vymítá. 2: Srdec, mysl i jazyk k slávě Boží obnovuje. 3: Uštknutí hada starého uzdravuje. 4: Hříchům jako nějakému jedu věrným škoditi nedopouští. 5: Mdlých a nemocných posiluje.

11. A oni slyšavše, že by živ byl a vidín od ní, nevěřili.

12. *Potom pak dvěma z nich jdoucím ukázal se v jiné¹⁵ způsobě, když šli¹⁶ přes pole. *Luk. 24, 15.*

13. A ti šedše, pověděli jiným; ani těm nevěřili.

Ἐὰν δὲ
ἐστoupentί
Ἐὰν δὲ.

14. *¹⁷Potom sedícím spolu jedenácti ukázal se a trestal nedověru jejich a tvrdost srdce, že těm, kteříž jej viděli¹⁸ vzkříšeného, nevěřili. *Jan 20, 19, 1 Kor. 15, 4.*

15. A řekl jim: *Jdouce¹⁹ po všem světě, kažte evanjelium všemu stvoření. *Mat. 28, 19.*

16. Kdož uvěří a pokřtí se²⁰, spasen bude; *kdož pak neuvěří, budeť²¹ zatracen. *Num. 14, 11. Item 20, 12. Žal. 78, 22. Jan 3, 18. Item 12, 48.*

17. Znamení pak ti, kteříž uvěří, tato míti budou²²: *Ve jménu mém²³ ďábly budou vymítati²⁴, †jazyky novými mluvíti²⁵,

*Skut. 5, 16. Item 8, 7. Item 16, 16. †Skut. 2, 3. Item 10, 46.

18. *Hady bráti²⁶, a jestliže by co jedovatého pili, ²⁷nikolif jim neuškodí; †na nemocné ruce vzkládati budou, a ²⁸dobře se míti budou. **Luk. 10, 19. †Skut. 28, 8.*

toho téhodne. 14) sedmero ďábelství. 15) postavě, formě, t. v jináčejším oděvu. Nebo že přirozeného obličje svého, avšak oslaveného, nezměnil, patrné jest z psání svatého Lukáše (Luk. 24, 16.), kterýž praví, že oči učedníků těch dvou byly držány, aby Pána nepoznaly. Sic jinak kdyby přirozený obličej byl změnil a na sebe rozdílňý od prvního vzal, k čemu by oči jejich bylo potřebí držeti, aby ho nemohli znáti. 16) do vsi. 17) nejposléze. Nemíní se pak, že by toto Páně se ukázání v oslaveném těle učedníkům poslední bylo, ale že svatý Marek, kratičce chtěje své evanjelium vypsatí, na tré Kristovo se v těle oslaveném zjevování rozdělil. První částku ukázání se jeho praví býti ženám, kteréž, ačkoli se mnohokrát podlé svědectví jiných evanjelistů dalo, avšak pro krátkost od evanjelisty tohoto v jedno jest uvedeno a jako za jedno položeno. Druhou částku jeho se zjevení pokládá, kteréž se stalo dvěma učedníkům jdoucím do Emaus. Třetí částku zjevení se jeho předkládá, kteréž se kdykoli dalo od prvního dne po jeho vzkříšení až do jeho na nebesa vstoupení, což vše evanjelista, jako by jediné bylo, spolu spojuje a v jedno zahrnuje. Podobně Jan 21, 14. 18) z mrtvých vstalého. 19) t. na všecken svět. 20) t. když by mohl křtu dojíti, sic jinak nemohl-li by ho dojíti bezelstně, žádný vyvo-

lený proto zatracen nebude. 21) odsouzen, potupen. 22) t. divy a zázraky na znamení, jistotu a důvod díla Božího a učení čistého předně učitelé a potom někteří i z posluchačů tyto činiti budou. Ta pak znamení do času toliko trvala, dokudž víra utvrzena nebyla; nyní pak v duchovním smyslu ještě se plní. 23) t. vyzývajíc mne a jméno mé ku pomoci své, jakž to i Petr svatý učinil, když onomu chromému ve jménu Ježíšovu vstáti a choditi rozkázal (Skut. 3, 6.), anobř skrze jméno mé, to jest mocí mou sobě ode mne propůjčenou, jakž to obě, jméno i moc Kristovu, biskupové a kněží za jedno pokládají. Skut. 4, 7. 24) viz toho příklad při svatém Pavlovi, kterýž z nějaké děvečky ducha věštího vyvrhl. Skut. 16, 18. 25) t. cizí řečí a ne svou jen přirozenou, čehož příklad jest patrný netoliko při apoštolech, kteříž, přijavše Ducha svatého, pojednou cizí jazyky uměli a jimi mluvili (Skut. 2, 4.), ale také i při čeládec Korneliově. Skut. 10, 46. 26) t. nic se uštknutí jejich nebojíc, čehož zřetelňý příklad viz při svatém Pavlovi, kterýž, když se mu ještěrka připala k ruce, do ohně ji strásl a při zdraví dobrém zachován byl. Skut. 28, 3. atd. 27) nebude jim škoditi. 28) budeť jim lépe, t. ti nemocní hned po vzložení rukou ozdravějí, jakž toho příkladem svým Pavel svatý po-

XVI.

S. MARKA.

VSTOUPENÍ *Druhé*: Považme jeho z světa odchodu, totiž: 1. Kdy vstoupil? Když učedníkům odmluvil. 2. Kam? V nebe. 3. Jak? Tělesně.

19. Když *pak jim odmluvil Pán, vzhůru vzat jest do nebe²⁹, † a sedí³⁰ na pravici Boží. **Luk. 24, 51. Skut. 1, 9. † Mat. 22, 44. Item 28, 18. Skut. 7, 16. Řím. 8, 30. Efez. 1, 20. Kolos. 3, 1. Žid. 1, 3. Item 8, 1. Item 10, 10. Item 12, 2. 1 Petr 3, 22.*

20. A oni vyšedše, kázali všudy; a Pán jim *pomáhal³¹ a slov jejich potvrzoval³² činěním divů. *Skut. 14, 3.*

tvrdil, když Publia na zimnici a červenou takovým způsobem uzdravil. Skut. 28, 8. **29**) t. s strany člověčenství našeho vzat jest do místa nejrozkošnějšího, nejvyššího a od apoštola třetím nebem nazvaného. 2 Kor. 12, 2. Nebo v Písmích svatých o trojím nebi zmínka se činí, o jednom nižším, kdež jest povětří, v němž ptactvo létá, odkudž i ptactvo nebeské se nazývá. Mat. 6, 26.; druhém vyšším neb prostředním, na němž slunce, měsíc i jiná všecka okrasa nebeská jest postavena (Gen. 1, 1.); třetím pak nejvyšším, domem Otce nebeského od Krista Pána světle nazvaném. (Jan 14, 1.) Odkudž

se lépe rozuměti může, co apoštol tím míní, když o Kristu praví, že pronikl nebesa (Žid. 4, 14.), totiž ta všecka nižší, a vstoupil vysoko nade všecka nebesa. (Efez. 4, 10.) **30**) t. v našem lidském přirození cti a slávy nejvyšší užívá a všecku zprávu na nebi i na zemi a zvláště v církvi sobě v ruce řádně uvedenou má. Mat. 28, 18. Jan 13, 3. Viz Řím. 8, 34. **31**) t. lidských srdcí vnitř Duchem svým osvícováním a ku přijetí svatého evanjelium nastrojováním, aby tak ne služebníkům, ale jeho milosti Božské, kterýž sám zrůst dává (1 Kor. 3, 6.), čest všecka byla přivlastňována. **32**) následujícími zázraky.

